

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 ft).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Mikor a vajda cseveg.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

(v.) Tárcacikk ezen a helyen? Miért ne?

Ha Eötvös Károly ma politikai szónoklat helyett tárcacikket mondhatott a parlamentben, mért ne felelhetnék neki én is vezércikk helyett tárcacikkben? Ha lecsatolta magáról a kothurnust, lecsatolom magamról én is. Ha komoly közjogi témáról fesztelenül csevegtem, fesztelenül csevegek róla én is. Nem mintha nekem szabad volna mindaz, ami neki szabad. Sokkal nagyobbra tartom az ő ragyogó és nagy talentumát és sokkal kisebbre a magam fakó és kis tehetségét, semhogy az övével egyenlő polgárjogokat mernék magamnak a szellem birodalmában vindikálni. De hogy ezuttal az ő eljárásához szabom a magamét, az egyszerűen améltányosság dolga. Ha tárcá-kaliberű volt az ő támadása, a védelem igazságosan szintén csak ilyen kaliberű lehet; máskülönben illojális harcot vívniánk egyenlőtlen fegyverekkel.

A vajda: így hívják Eötvös Károlyt mindenütt. Honnét eredt e név, annak nincs tudója. Egyszer csak azon vette észre magát az öreg, hogy nem volt többé se nagyságos ur, se képviselő ur, se ügyvéd ur, hanem vajda. A házban, a szerkesztőségben, az ügyvédi irodában s leginkább az Abbázia-kávéházban, képviselők, újságírók, palvaristák, kávéházi vendégek mind, mind a vajdát emlegetik, amikor róla beszélnek. Miért vajda? Kinek a vajdája? Én csak sejteni tudom, de biztosan nem tudok felőle. A napestől hajnalig adomázó kávéházi asztalkór bohémienje a maguk cigányos jókedvében vajdjukat érezhették benne sokáig s egyszer valamikor úgy pattant ki nyilván a kedélyes terefere közben az ajkán csüngő hallgatóság valamelyikéből ez a megszólítás, hogy: — „Hallod-e, kedves öreg vajdánk?” Azóta lett vajdává a vajda. S új elnevezése kiröppent a sátoralja népségből, ki a parlamentbe, a redakcióba, az ügyvédi műhelybe, sőt ki az egész országba elannyira, hogy Eötvös Károly immár nem csupán az Abbáziában vajda, hanem vajdája annak a tenger-szok népeknek, aki az ő nagy eszét, egyéniségének csodálatosan magyaros zamatját, rengeteg tudását s pompás humorát szereti. S érdekes jelenség, hogy az öreg, aki pennaforogató ember volt világeletemben, igazi íróvá, gyönyörű magyar prózát író és bámulatos termékenysé- gű poétává csak azóta lett, hogy vajdává emelkedett s hivatalos kötelességei közé iktatta, hogy a vajdának csevegnie illik, mert hogy a népsége szereti hallani.

Eötvös Károly hát ma is csevegtem. Ezuttal nem az Abbáziában, hanem az ország- házban. Elcsevegtem egy bájos, érdekesítő, szeretetreméltóan furfangos, színre komoly részeiben is kedvesen mókázó tárcát a Ferenc Ferdinánd főherceg házasságának közjogi következményeiről. Hogy szólni kezdett, jó magyar földszag áradt szét a tanács- terem üvegterője alatt. Olyan illat, amilyen hirtelen jött nyári zápor után száll ki a kö- vérv honi televény barázdáiból. Az a kedves izü parfüm, amit idegen ember érzéke meg nem érez, amit csak a magyar föld szülötte tud megdistingválni és élvezni, de úgy, hogy többre becsüli Arabia minden fűszerszámanál. A vajda, ha szólni kezd, mindig erre az ös-

magyar illatra emlékeztet. Az eszejárásával is, a mondatkötésével is, a szókinccsel is. Fiskális furfang, parasztlőzanság, politikai elemesség és népköltészet: ezek az elemek elegyülnek bájos vegyületté az ő csevegésében. Az öreg iszonyu sokat tud és még többre emlékszik. Aztán megvan benne a színkeve- rés művészete. Komoly értekezéseit adomák- kal illusztrálja, adomái mögé komoly, tudomá- nyos háttérrel rak. Adjatok neki egy témát s hívjátok ki az ellentmondását, — a többit bátran rábizhatjátok. Aminek ő egyszer ellent- mondott, azt ő úgy megcibálja, lecáfolja, össze-visszapakolja és agyondorongolja, hogy nem marad ép egyetlen porcikája se. Röggtönzött véleményeire akkora bizonyító anyagot halmoz, mintha évekig készült volna s könyvtárakat olvasott volna össze erre az egy disszertációra. Pedig csak csevegtem, még pedig hevenyészve. Aztán amikor agyonütötte az agyonütendő thézist, néha talán maga is megdöbben s pro foro interno nyilván lelkiismereti furda- láslai is vannak, hogy vajjon benne a komoly meggyőződés csakugyan kongruál-e a röggtön- zött véleménynyel. Így szokott a vajda csevegni.

Igy csevegtem ma is. Ezernyi kifogást tett a főhercegi nyilatkozat ellen. Az első az volt, hogy miért nincs az országgyűlés elé terjesz- tet szöveg hitelesen hitelesítve. A miniszter- elnök nem közjegyző; hát mi jogon hitelesít és mit ér a hitelesítése? Így pattogott a vajda. Hát kedves, jó vajdám, a közjegyző is valami, szó sincs róla; de a miniszterelnök sem senki ám ebben az országban. Ha Széll Kálmán, aki a budavári miniszterelnöki palotában lakik, a nevét odairja e klauzula alá: „a másolat hitelesít”, akkor van ennek annyi hitelesé- ge, mintha Cottély Géza írja ugyanoda a nevét, aki a Kerepesi-ut és a József-körút sarkán lakik. Pedig Cottély Géza közjegyző, holott Széll Kálmán csak miniszterelnök. Ha nem hiszed, kedves vajdám, kérdezd meg Cottély Gézától.

Aztán meg a miatt dohogott, hogy ez a nyilatkozat fontos közjogi dologban előre meg- köti a leendő magyar király kezét; már pedig nem felel meg a nemzet méltóságának, hogy királyának, amikor a trónra jut, bármiféle előzetes lekötés által korlátozva legyen az akarat szabadsága. Itt egy kópé közbeiktalt: „Hát a koronázási eskü és a hitlevél?” Ez a kópé, kedves vajdám, én voltam. Bocsánat, hogy közbecsevegtem, akárcsak az Abbáziában lettünk volna a mi kedves asztalunknál. A te válaszod erre az volt, hogy majd rátersz erre is — talán. De nem tértél ám rá. Pedig ráértél volna, ettől az egy dologtól nem nyult volna az ülés végeig a beszéded, amitől persze irtóztál, mert a Polónyi Gézáé is addig nyult. Hát én nem eresztelek ki ebből a ka- lodából. S oda álltom elibéd az én kelle- metlen kérdéseimet. Hitlevelet mikor ad a király? S koronázási esküt mikor tesz? *Ugy-e bár, még mielőtt megkezdte volna uralkodá- sát?* S mi van a hitlevélben és az esküben? *A királyi akaratnak előzetes lekötése* olyan irányban, hogy örködni fog az ország területi épségén s meg fogja övni a nemzet jogait, alkotmányát és szabadságát. Ugyan, édes vaj- dám, ha valaki azt mondaná neked, hogy el kell törölni a hitlevelet és a koronázási es- küt, mert bántja a nemzet méltóságát, hogy királyja részben kötött kézzel jut a trónra, — mit csinálnál te ezzel a boldogtalan emberrel?

Talán torkon ragadnád, talán ideg orvos- hoz küldenéd, de mindenesetre a fejé- hez vágnád a Werbőczy tripartitumát. Annyi bizonyos, hogy ennek az embernek én nem szeretnék a bőrében lenni. De őszintén szólva a tiédben sem ez után a mai mon- dásod után.

Fennakadt a vajda továbbá azon is, hogy miképp mondhatott Széll Kálmán olyat, hogy a főherceg nyilatkozatában nincsen le- mondás. Hát nincsen benne az, hogy a hit- vese nem lesz királyné? Már pedig ez lemondás. Benne van az is, hogy a gyerekei nem lesznek főhercegek. Lemondás ez is. Sőt benne van az is, hogy gyermekei ki vannak zárva a trónöröklésből. No, ez meg éppenséggel lemondás. Így okoskodott a vajda. A valóság pedig az, hogy a főherceg csupán azt nyilat- koztatja ki, hogy feleségének nincsen joga a királynéi méltóságra, gyermekeinek nem lesz joguk a főhercegi rangra és a trónra. Amire nincsen jussom, lemondhatok-e arról? Ha igen, akkor ezennel lemondok én is a Roth- schild milliőről és a Festetics Tasziló majo- rátusáról. Konstatálom, hogy nincs semmi jogom rájuk. A főherceg is csak ezt tette. De vajjon lesz-e neked, kedves vaj- dám, bátorságod és kedved azokat a milli- ókat és azt a majorátust számomra követelni, mivelhogy én lemondtam róluk? Ha megten- néd, én tiltakozni ellene. Amihez nekem jussom nincsen, azt te ne akard nekem meg- szerezni. De a Ferenc Ferdinánd főherceg feleségének és gyermekeinek sem azt, amihez meg nekik nincsen jussuk.

Az archidux-pont, oh ez volt a legmulat- ságosabb részlet a csevegésben. A vajda fel- olvasta Mária Teréziának, II. Lipótnak és még egynehány királynak a hitlevélét s kimutatta, hogy egyikük sem jelentette ki trónraléptekor, hogy azért öröklő a királyi hatalmat, mert archidux; tehát (milyen bájos ez a *tehát!*) a főhercegi méltóság nem lényeges kelléke a trónöröklésre képesítetttségnek. Ugyan nézd meg, kedves vajdám, azokat a hitleveleket, megvan-e bennük az arra való hivatko- zás, hogy az idézted királyok római katolikusok, törvényes születésűek, abból a bizonyos három ágból leszármazottak és utódok? Ugy-e bár egyik hitlevélben sem hivatkozik egyik király sem e minőségek bár- melyikére? S már most mondd meg nekem, az-e a te véleményed, hogy ennek folytán sem a római katolikus vallás, sem a törvényes születés, sem a három ágból való leszáрма- zás, sem az utódi jelleg nem lényeges kellékei a trónöröklésre képesítetttségnek? Mert ha az archi- dux ezen a címen válik mellékessé és feleslegessé, akkor *ugyane címen* mellékes és felesleges a többi kellék is, amelyet az 1723: II. törvénycikk 7. szakasza felsorol. Ha pedig a trónörökös- nek nem kell sem főhercegnek, sem római katolikusnak, sem törvényes születésűnek, sem a három ágból leszármazónak, sem utódnak lennie, akkor ugyan mi az Isten csodáján ismerjük meg mi a trónörökösöt? Mi lesz az ő megkülönböztető jele? Hogyan ítélessük meg, jogosan reászállott-e csakugyan az a trón, melyet elfoglal? Erről csevegi, kedves vajdám, mert ezen a pontján is az okosko- dásodnak erős a homály.

Azt is kérdezted, hogy mi lesz hát a király felesége, ha királyné nem lesz. Hát én megmondom, mi lesz. Az lesz, amivé lenni szabad elhatározással akart: a magyar nem-

zet királyának hitvese. Ennél nem lehet több, mert a törvény nem engedi s mert maga is beéri ennyivel. De kevesebb sem lesz ennél. S ha neki ez elég, miért nem éri be vele a kurucok kurucja, az én kedves vajdám, a jó öreg Eötvös Károly?

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, november 7.

Hozzánk, cigányokhoz illik, hogy szeressük a vajdát. S szeretjük a vajdát. Ma pedig beszélt a vajda. Hát éljen a vajda!

... Ha valaki még nem tudná: a vajda — Eötvös Károly.

Miután utazott a Balaton körül, ma utazott a trónörökös-javaslat körül is. S ha vannak, akik ráfogják, hogy utazott ugyan valamikor a Balaton körül, de soha meg nem fürdött a hullámaiban, valami ilyes granulótt a javaslat dolgában se szabadulhat a vajda. Utazott a javaslat körül, de bele nem molydott, egy percre sem.

Am az is mindegy. Ha a vajda utazik, nem az utazás az érdekes, hanem a vajda. Eötvös pedig ma is érdekes volt. S milyen érdekes! Mint ahogy kedvesen mondta a miniszterelnökről, hogy az ő felelőssége a közügyzűbe mellett csak amolyan *pipaszó melletti felelősség*, hát ez az ő mai közügyi fejtegetése se igen volt egyéb: *pipaszó melletti politizálás* volt az. De baj is az. Eppen az kellett most a t. Háznak. A nehéz fejtegetésektől már szinte főtt a feje és egészen fölengedett az Eötvös Károly bájos csavogása közben. Nem is argumentumokat lessett tőle, hanem magyaros, jóízű mondásokat. S ezekből bőven került.

A krónikás pedig maga se okvetetlenkedik, hanem hagyja a közjogi sallangot és bokrotába szedi a kedves magyarosságokat. Amint következik.

Hát arról beszélt például a vajda, hogy a trónörökösök esküt vettek a jövőre is.

— Micsoda dolog ez? — mondja. — Ha lekötik a leendő magyar király kezét, honnan legyen neki olyan szuverénitása, melyre neki is, nekünk is szükségünk van? Ha akaratának szabadságát elszereződí már trónörökös korában, akkor ki garantálja nekünk, hogy nem veszik szavát más dolgokra is? Hát kérem, tessék jól megjegyezni! Nekünk olyan király nem kell, akinek keze-lába kötve s akit békóba verve cipéinek fel a trónra!

— De hiszen a hitlevél is köti, a koronázási eskü is köti, — szól közbe Vészi József.

A vajda gondolkozik. Aztán annyit mond: — Az más. Különbben majd beszélök arról is. De persze nem beszélt róla. Emlékezett is ő már arra, hogy mit ígért egy órával azelőtt!

... Aztán beszélt egyszer a vajda a trónörökös nyilatkozatának sok bibijéről. Eszébe jut, hogy a miniszterelnök ősi szokásokat emlegetett.

— Ősi szokások? — mondja. — Micsoda szokásokat gondolt a miniszterelnök ur? Én látam a Szilágyi Dezső arcáról, hogy tegnap ő is megszerette volna kérdezni a miniszterelnöktől, hogy micsoda szokásokra gondolt. De Szilágyi elfelejtette. Hát én most az ő engedelmével *vagy anélkül is megkérdem*. Vagy inkább nem kérdezem, hanem felelek neki. Idegen szokásokra gondolt. De nekünk csak a magyar szokások törvényerejű szokások. S milyennek követeljük ezt a magyar szokást? Legyen *antiqua consuetudo*, vagyis nem erre az alkalomra találták légyen ki. Legyen *bona consuetudo*, vagyis ne tegye esufia a mi felfogásunkat házasságról, feleségről, gyerekekről. Es legyen *approbata consuetudo*, hogy az országgyűlés alkalmazta légyen már valamikor. Hát tudott a miniszterelnök ur ilyen szokásokra hivatkozni? Nem tudott. Pedig az országgyűlésnek tartania kell magát a törvényekhez. Hát tarták meg legalább annyira a törvényeket, mint a — királyok.

Tovább fűzi a esvegesét.

— Persze törvényerejű szokás ma már nem terem olyan bőven. Most évente negyven-ötven törvényt gyártunk és negyven-ötvenezer miniszteri jelentés is terem, de szokás, az nem.

Szél Kálmán valahogy közbeszólt:

— Hát mit tartozik ez a nyilatkozathoz?

— Mit? Nekem olyan rossz eszemem van, hogy azt olvassa, ami ott van s nem azt, ami nincs ott.

A derűtlenség megvan. Ezt tovább nem folytatja.

... Most meglátja Horánszkyt. Eszébe jut valami.

— Azt mondja Horánszky, hogy különös, mikor mi szébbalik a trónörököslet tágítani akarjuk. No, mondok valamit. Hála a gondviselésnek, *elég lág a Habsburgház, de az örökösnek való sok, nem kell azt tágítani*. De az alkotmányt akarjuk védelmezni, még pedig minden tágítás és minden szűkítés ellen. Mert ez nekünk szent, míg a Habsburgház... Hát hiszen vérünkben van a loyaltás, de nem több, se kevesebb, mint a monnyi kell...

Megint nevetnek.

... Azt magyarázza, hogy az *Austriac archidux* nem konstitutív föltétel.

— Már hogy volna az? Sorra veszem a királyokat, akik azóta voltak; egyik sem vette annak. Maga Mária Terézia, aki csak jobban emlékeztethető, mint a tuloldal, nem emlegeti archidux voltát, mikor örökös jussát beszélte. Emlegeti igenis, de később. Ott, ahol azt is mondja, hogy mátkája a lotharingiai hercegnek. Hát akkor *önök szerint az is föltétele a trónörökösi jognak, hogy a trónörökös mátkája legyen a lotharingiai hercegnek*.

Nevetés.

Horánszky Nándor valamit közbeszólt. A vajda kap rajta:

— Hogy az archidux csak cím s nem föltétel, tanum rá Mária Terézia, V. Ferdinánd és Ferenc József. Akik tudják úgy, mint Horánszky ur. De ki a Horánszky tanuja? Kisgéseni Gegus Dániel. Az ő fordítására hivatkozik. No én azt a könyvet harmine esztendeje nem láttam, tegnap meg hiába kerestem az Akadémián, mert elvitte Kerékgyártó, de egyet tudok. Ez a Kisgéseni Gegus Dániel egy tizenhatodik századbeli törvényt, mely a főpapok *végrendelkezési jogáról* szól, úgy fordított, hogy az a főpapok *tanuskodási jogára* vonatkozik. Hát ilyen tanuja van Horánszkyknak.

De a krónikás végre is nem mondhat el mindent. Ott van a vajda beszéde. Szép olvasmány az, tessék elolvasni. Nevetni fognak, mint a t. Ház is nevetett.

Még csak az marad följegyezni való, hogy Thaly Kálmán is beszélt. Azt mondta: ha a királynak valamit kedvére tesznek, tegyenek valamit kedvére a nemzetnek is. Szóval: hozzák haza a Rákóczy Ferenc hamvait.

Holnap Rákóczy István beszél.

A képviselőház ülése november 7-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Szél Kálmán miniszterelnök, Pócs Sándor, Hegedűs Sándor, Davány Ignác.

Napirenden van

a trónörökös házasságának beállhelyezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Eötvös Károly: Nem fogadja el a törvényjavaslatot, de Holó határozati javaslatát sem, mert súlyos aggódalmak vannak arról névbe hogy a házi törvényekben oly intézkedések vannak, melyek alkotmányunkkal ellentétesek. Zihely intézményét ellenben magáév teszi, mert az tisztán a bizottságban elhangzott véleményeket foglalja magában. A miniszterelnök rosszul teszi, hogy nem fogadja el azt, mert ezzel ellentétbe jutott nemcsak a bizottsággal, hanem a saját véleményével is.

E vita folyamán kísérlet történt hogy a pragmatika szankcióba bizonyos német Fürsten-Reich magyaráztassék be, melyről eddig alkotmányunk semmit sem tudott. Csodálkozik, hogy azt oly féltő tette, mint Szilágyi Dezső kiűzött működése minden kritikán felül állott.

Nemcsak a főherceg házassága komoly és méltóságos hanem a magyar alkotmány is. Tehát az ellenzéknek hazafini kötelessége, hogy a jelen törvényjavaslatnál hazafini aggódalmait kifejtse. A miniszterelnök kötelességmunkáját követelt el, hogy a nyilatkozat eredeti szövegét nem terjesztette a Ház elé vagy nem tette be az országos levéltárba. Mert a miniszterelnöknek az a kijelentése, hogy van annyi hitele, mint egy közügyzűnek, fölréértése a parlament méltóságának. Mert az ilyen fontos, alkotmányunkat érintő ügyeknél nem lehet oly nyilatkozatokkal fedezni önmagát. Az ilyen kijelentéseket pipaszó mellett elhiszi, de a parlamentnek joga van hiteles bizonyítékokat kövelelni.

Hogy mily kevesét beszél a magyar közügyről, bizonyítja V. Ferdinánd és Ferenc Károly lemondása a trónról, melyet nem iktattak a magyar törvénybe, tehát alkotmányunk nyílt arcútléte volt. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.) Ily esetek után nem esoda, hogy ha az ellenzék követeli, hogy az ily törvényjavas-

lat tárgyalásánál a kérdés minden oldalát alaposan megvitassák.

A miniszterelnök érintette, hogy van egy oly okirat, mely Chotek Zsófia és a trónörökös között írt létre. Hol van az? Az országgyűlésnek joga van, hogy ennek bemutatását megkövelelje.

A trónörökös szavát adja, hogy a most becikkelyezendő törvényjavaslat tartalmát megszegni nem fogja. Pedig a trónörökösnek nem volt joga ahhoz, hogy utódi névben kötelező nyilatkozatot tegyen. A magyar alkotmány nem engedi azt sem, hogy a trón várományosa már mint trónörökös lekösse valamely irányban szavát. Ez vszedelmes precedens. Mert ilyen formán más, a nemzetet sokkal mélyebben érintő ügyekben és valamely irányban szavát adja a nélkül, hogy a magyar parlament vétőjét fölemelhetné. Hol marad akkor az az olv, hogy a király személye szent és sérthetetlen? (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Vészi József: A hitlevél, a koronázási eskü is köti!

Eötvös Károly: Ha a nyilatkozatban csak a morganatikus házasság kijelentéséről van szó, akkor ez az uralkodóház magánügye és a magyar parlamentnek semmi köze a dologhoz.

A miniszterelnök is ezt állította. Csakhogy nincs igaza. Mert a trónörökös lemond feleségének királyi névi jogairól, utódiának trónralépéséről, tehát mind magán-, mind pedig közjogiilag az alkotmányunkat mélyen érintő lépéseket tesz; tehát a miniszterelnök eme kijelentése nem egyéb, mint a nemzet félrevezetése. Eppen ugy nincs igaza akkor sem, midőn érveit megvédése céljából a régi szokásokra hivatkozik. Nem szokásjog az, ami az 1839-iki Hausgesetzeben foglaltatik.

Eszrovette, hogy tegnap Szilágyi Dezsőnek nagy kedve lett volna megkérdeni a miniszterelnöktől: mielő szokásokról beszélt? A magyar jogszokásokról? De nem kértezté magasabb politikai okokból. (Zajos derűtlenség.) Hát megkérdési ő. A házi törvényekre értette?

Szél Kálmán miniszterelnök: Megmondtam, hogy azok nem jogforrás!

Eötvös Károly: Beszédében ezt nem találta meg.

Szél Kálmán miniszterelnök: Dehogyan nem!

Eötvös Károly: It a beszéde, hordom már magammal egy hét óta. (Derűtlenség.) Kérni, hogy mit értett tehát a régi szokásjog alatt? Ez alatt csak régi jó és a királyi hatalommal megerősített szokásjogot lehet csak érteni. Ha a törvény antiqua consuetudo legyen, az azt jelenti, hogy a szokás régi legyen, nem pedig csak alkalomszerűen hevenyészve; bona consuetudo pedig azt mondja, hogy a szokás jó legyen, vagyis ne sértse alkotmányos érületünket, vagyis jelen esetben ne avalkozzék be a feleség és a gyermekek jogába. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.) Az approbata consuetudo pedig azt mondja: a szokásjogot már a nemzet és a király gyakorolta. Tartunk meg tehát a jelen esetben is. Mai időben kevés szokásjogunk van. Ilyen a képviselők immunitását biztosító intézmény, vagy a koronázási szertartás, vagy a Werbőczy tripartituma. A Hausgesetz azonban nem az s amidőn a miniszterelnök arra mint szokásjogra hivatkozott, akkor súlyos baklövést követett el. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Szél Kálmán miniszterelnök: Nem mondtam!

Eötvös Károly: Felolvason beszédéből. Bizony mondtam!

Szél Kálmán miniszterelnök: Egy szóval sem!

Eötvös Károly: A nyilatkozatban is van!

Szél Kálmán miniszterelnök: Dehogyan is!

Eötvös Károly: Már nekem olyan rossz a szemem, hogy azt olvasom, amit a betűi mond nem azt, ami nincs benne! (Zajos derűtlenség.) Attér azután az archidux szó elmozdására és Horánszkyval egyetértve oly álláspontra helyezkedik amelyet a törvény a napnál világosabban ledez. Az osztrák uralkodóház magyar tag. Ez azonban nem szerencsétlenség, hanem állapot (Derűtlenség.) Az ellenzéknek nem feladata hogy ez állapotot még jobban tágítsa, de azt sem engedheti, hogy az megkövele legyen. Az 1527. I. és II. törvényekik használati először ezt a szót és azóta nagyon sohasem használtatott, de oly jelentősége soha sem tulajdonított, mint amelyet a többség jogszázi most tulajdonítanak neki. Az bizonyos, hogy a legitím successornak kell lennie az archiduxnak de a magyar trónörökösnek nem volt kellőke. 1740-ben trónra lépett Mária Terézia és az ugyanazon évben megtartott országgyűlésben nem azért jelentette ki magát a trónra képesnek, hogy archidux, hanem mert elsőszülött: prima genita filia. A hitlevélben is a szerepel, hogy: nuptia dux Lotharingiae, az archidux pedig nem. Tehát ha a dolgot s-ó szerint vesszük akkor a többség véleménye szerint nem az jogosította fel, hogy archidux, hanem mert a lotharingiai herceg mátkája volt. (A talános derűtlenség.)

H. Leopold 1791-ben Budára hívta össze az országgyűlést. Koronázási hitlevélben ő is mindenféle camere hivatkozott, de ő sem az archidux méltóságra hivatkozott; II. Ferenc sem. Egy esomé címet használt, amelyek már nincsenek. Az archidux szó is csak ezek között szerepel. V. Ferenc lemondó nyilatkozatában nem nevezi magát archiduxnak, esupán osztrák császár és magyar királyi trónörökösnek. Pedig, ha ez fontos lett volna, bizonyára benne lenne a nyilatkozatban.

Az 1723. törvényekik kimondja az elváhatlanságot és a feloszlatlanságot. Az előbbi Magyarországot érinti, az utóbbi pedig Ausztria egységének megvédését előzoza s expressis verbis kívánja az osztrák örökös tartományok teljesítésére lehetőségét. De az nincs benne, hogy a trónörökös jog előleke az arondux méltóság. Valamint nem található meg az a föltétel egy törvényes intézkedésünkben nem. Hanem csak az, hogy három évből való és elsőszülött legyen. Az arondux pedig csak cím.

Horánszky Nándor: Nem az!

Eötvös Károly: Tanum rá Mária Terézia, I. Fe-

renc, V. Ferdinánd. (Nagy derűtség.) Míg Horánszky-nak csak egy tanúja van, kisegészni Geguss Dániel, aki a testis szót egy helyen nem tanul, hanem végrendekezések fordította, (Zajos derűtség.) tehát nem tud latinul, mint Horánszky Nándor. Soha senkinek sem jutott eszébe, hogy a trónörökösnek kellene felvegye az archidux minőségét. Sem Salamon Ferencnek, sem Deáknak, sem Kossuth Lajosnak, akik pedig hosszasan értekeztek a trónörököséről, nem jutott eszébe, hogy a szokásjog alapján az idegen instituciókat, mint amilyen például a Hausgesetz is, becsom-pésszék az alkotmányba.

Követi Szilágyinak jó tanácsát, hogy mellőzzük ennél a kérdésnél az érzelmi momentumokat. A miniszterelnök is azt mondta, hogy Ferenc Ferdinánd főherceg felesége nem lesz magyar királyné. Hát akkor mi lesz? Látha a mostani trónörökös királyi koronázás és a nemzet elnögy hódolatát kitejezni a királyné elé, akkor talán a főkapitány elálatja a Lánchidat? Vagy talán előre kihirdetik, hogy koszo-ruk megelőzése kériük? (Zajos derűtség.) Bizony magyar királyné lesz, mert a nemzet annak fogja tisztelni. (Élénk helyeslés és tetszés a szélsőbaloldalon.) Hát akkor minek állítják ilyen probléma elé a törvényhozást. Nem feladata a képviselőháznak, hogy ilyen boldonságokon törje a fejét. (Hosszantartó élénk derűség.) Sajnos, egyre hanyatlak a lovagias tisztelet a nők iránt még nálunk is. A trón lényre messzire elhat, de az árnyéka is. Minek ilyen rossz példát adni a trónról. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) Ez a törvényjavaslat is csak ezt fogja előidézni, azért nem fogadják el. (Zajos élénység és taps a szélsőbalon. Szónokot számosan üdvözlék.)

Elnök az ülést öt percre felüggeszti.

(Szünet után.)

Horánszky Nándor: Szavaim igaz értelmének helyreállítása érdekében kérek szót, mert nem engedhetném egy percre sem, hogy szavaimnak oly értelem tulajdonítások, amelyet azoknak az előttem szóló t. képviselőtársam tulajdonított. Olyan beszédében egyebet között azt mondotta, hogy én a múlt ülés alkalmával azon kijelentést tettem, hogy nem tartom kizártnak azt, hogy az 1723-iki törvényhozás az uralkodóháza birta azt, hogy ki legyen trónörökös és ki nem. Erről én beszédem ezen részében egy szót sem mondtam, hanem mondtam igenis azt, hogy nem tartom kizártnak, hogy annak meghatározását, ki legyen „archidux“, vagyis ehhez milyen kvalifikáció kívántassék, azt az 1723-iki törvényhozás az uralkodóháza birta. Tettem pedig ezt kapcsolatosan azon kijelentéssel, hogy az „archidux“ értelmének egyik kiegészítő alkatrészét képezi az egyenrangú házasságból való származás. Ebben az értelemben tettem kijelentésemet és ebben az értelemben tartom fenn most is. Az előttem szóló t. képviselőtársam velem szemben tanácsra is hivatkozott, még pedig Mária Terézia, Ferdinánd, Lipót és Ferenc József ő felségeikre, midőn arról szolt, hogy mi legyen az archidux szóának igazi értelme. Emellette továbbá azt is, hogy milyen kitűnő az ő memoriaja akkor, midőn a corpus jurisról és annak fordításáról volt szó. Csodálatos, hogy nem idézte a Ferdinánd király felavatására vonatkozó törvényeket, ahol az archidux szó már nem a címben, hanem magában a szövegben foglaltatik, mint kvalifikáció. Ezen törvények a szövegben a többi között a következőket is mondja: „serenissimus dominus haereditarius coronae princeps. — ime ez tehát az egyik kvalifikáció — utána nyomban: Archidux Ferdinandus“ stb. Itt nem a címről, hanem a másik kvalifikációról van szó a törvényben, világos jelölés annak, hogy az archidux kiegészítő részét képezi azon kellékeknek, amelyekhez a trónörökös köve van. Ezzel óhajtottam t. barátomnak előttem nyújtott segítségére jönni. Jól tette volna, hogy ha idéz, ugy idéz, amint az a törvényeknek, a tényeknek és a jogállapotnak megfelel. (Élénk helyeslés a jobb- és a baloldalon.)

Thaly Kálmán: Abból a szempontból akarom a dolgot feltárni, mely eddig háttérbe szorult, t. i. történelmi szempontból. Azt akarom fejtegetni, minő volt a helyzet a nemzet részéről, milyen volt a közhangulat abban az időben. Az utolsó török háború a nemzetet szerfölött kimerítette. Ily állapotban találta a nemzetet a karlovi béke. A magyar nép belátta, hogy bár nagyon ki van merülve, jogát, alkotmányát nem hagyhatja, s így tört ki a Rákóczy-féle fölkelés. Mikor ennek leverése után látta a nemzet, hogy mennyire háttérbe van szorítva az ő érdeke, a csüggedés vett rajta erőt. Ez a csüggedés jellemzi a kor hangulatát. Mikor Károly király még haza sem jött, már beszéltek a horvát pragmatika szankciójáról, melyet 1712-ben nyílt is írtok. De a horvát pragmatika szankció sohasem érte célját, — mert megerősítést sohasem nyert. A cél csak az volt, hogy nyomást gyakoroljon a magyar közhangulatra. De ezt a célját sem érte el. Sok más eszközt megkísérlettek még a hangulat megtörésére, melyek azonban mind kudarcot vallottak. Ezek után nagy történelmi apparátussal beszél arról a sok és drasztikus kinzó módszerekről, melyeknek végre sikerült a nemzet akaratát meggyöngyíteni. Ilyen viszonyok közt fogadták el a pragmatika szankciót. En az törvényjavaslatot, amely a pragmatika szankciónak tulajdonsága, — el nem fogadhatom. Ellenben egy igen szerény kéréssem volna a t. miniszterelnök urhoz. Ha már beülkelezi ezt a törvényt s ezzel örömet szerez az uralkodóháznak, szerezzen örömet egyszer a nemzetnek is; hajtsa végre azt, amit már a tisztelt Ház is háromszor elhatározott, legutóbb az én sürgető semre. — hozassa haza Rákóczy Ferenc hamvait.

Rakovszky István kéri a Házat, hogy mintán hosszasan akar beszélni, beszédét holnap mondassa el.

Elnök a vita folytatását holnapra tűzi ki s az ülést berekeszti.

BELFÖLD.

Minisztertanács. A közös miniszteri értekezlet után a magyar miniszterek megtartották a rendes heti miniszteri tanácskozást, amelyen a folyó ügyeket intézték el.

Államháztartásunk harminc éve. Benke Gyula országgyűlési képviselő értékes füzetet adott ki ezzel a címmel: *A magyar korona országainak harminc éves államháztartása 1868-tól 1897-ig.* Benke Gyula, aki a mostani országgyűlési ciklus kezdetétől fogva előadója a képviselőház zárszámadásvizsgáló-bizottságának, s aki ebben az állásban elsőrangú munkaezrenek bizonyult, nagyon hasznos szolgálatot tett ennek a munkának közreadásával. Amint tudjuk, a magyar kir. állami számvéveszték a magyar korona országainak 1868-tól 1897-ig terjedő tíz évi és 1868-tól 1897-ig terjedő harminc évi államháztartása eredményeiről a képviselőháznak jelentést tett. A 30 évi eredményről szóló kimutatások sok tanulságos anyagot szolgáltatnak. A képviselőház zárszámadásvizsgáló-bizottsága ez adatok alapján a fontosabb tényezőket csoportosította, megtette ugyan jelentését az országgyűlésnek; de előszerűnek és ugy a szakköröknek, valamint a nagy közönséget érdeklőnek mutatkozott, hogy ezek a kimutatások részletesebb ismertetésben is részesüljenek. Ezt tette meg Benke Gyula, bővebb adatokkal beszerzésével és felhasználásával, s ezenkívül az egész munkától szakzerű magyarázatokkal látta el, hogy az államháztartás kezelése egyszerűsebb áttekinthető nyelven és az érdeklődőknek kimerítőbb tájékoztatást szolgáljon. A kiváló szakírtó, aki a bizottságban való működésével bebizonyította, hogy a legelhátráltabbnak látszó pozíció is elég jó lehet arra, hogy a tudás, szorgalom és lelkiismeretes munka eredményesen érvényesüljön, ezzel a könyvvel is gyarapította érdemét és azt a rokonszenves elismerést, amelyre már parlamenti tevékenységével is bőségesen részesült.

A közoktatásügyi költségvetés. A képviselőház pénzügyi bizottsága ma folytatta és befejezte a közoktatásügyi tárcaköltségvetését. A budapesti egyetemnél megindult vitában Komjáthy, Ugron, Farbak és Matkovics az egyetemi vizsgarendszer hibáit tárták föl, Neményi és Berzeviczy a fogászat egyetemi tanításának rendezését, Emmer Kornél a szociológiai tanszék felállítását sürgette. Pulszky Ágost kérdezte, nem tartja-e a miniszter szükségesnek bizonyos irányzatot adni azokkal a teletekkel és társadalmi izgalmaival szemben, amelyek újabb időben az egyetemen mutatkoznak. Mindezekre és egyéb kérdésekre Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter ezeket válaszolta:

Az egyetemmel kapcsolatban feleltett bajkon jó részben segíteni fog a jogi szakotokos reformja. A budapesti egyetemi vizsgákot visszautasítottak nagy száma neki is feltűnt s már foglalkozik is a kérdéssel. Ujabbban a tanterem száma négy nagy teremmel szaporított s a tanárok gondoskodnak arról, hogy előadások tankönyvek vagy legalább megfelelő jegyzetek legyenek. A könyvtári tisztviselő korpótlékára néve megjegyzi, hogy ígéretet nem tett arra, hogy az ideai budgetbe feveszi. A legnagyobb elismeréssel van a könyvtári tisztviselőkről és megfontolva tárgyává fogja tenni a kérdést. Ugyanezt válaszolhatja a fogászat rendkívüli tanára és a szociológiai tanszékre vonatkozó felszólalásokra néve is. A Pasteur-intézetet s a kapcsolatos kérdőket az Üllői-úton együttesen szándékozik felállítani. Ugronnak válaszolja, hogy a vizsgarendszer kissé nehézé teszi, hogy mind az öt tanár együtt maradjon de annyit feltétlenül megkívánható, hogy legalább három tanár együtt legyen s erre vonatkozólag már érnikezett is az egyetemmel. A beírattási bajok megfelelő adminisztratív rendszabályokkal orvosolhatók lesznek. Pulszkyk válaszolja kijelenti hogy meggyőződése az, hogy az ifjúságnak a társadalom egységért, nemcsak ideológiát kell leke-szedni. Szólok midőn alkalmam megragad arra, hogy ötlet erre buzdítsa s hogy a *felkezetési és nemzetiégi szövegkönyv* s a köznapni kérdésekkel való foglalkozástól tartóskodjanak. A magyar társadalom egysege leberjen szemek előtt. Amit Farbak a protestáns teológiai doktorságra néve kíván, az a megalkotandó egyetemi törvény körébe tartozik s egyes tanszék felállításával nem oldható meg.

Farbaknak, aki Budapesten élőkön konviktus létesítését óhajtja nemzetiégi gimnáziumok tanárai számára, azt feleli, hogy az Eötvös-kollégiumban különböző nemzetiégi tanárok is képeztek. Nem szükségesek külön internátusok a nemzetiégi tanárok számára; legyünk inkább rajta, hogy az Eötvös-kollégiumhoz hasonló több intézet létesüljön. Határozottan kijelenti, hogy nem vette el programjába sem a népiszkolák, sem a középiskolák exkluzív államostítását és nem is ismerheti el, hogy a nemzetiégi iskolák kivétel nélkül hazafiatlan szellemben oktatták az ifjúságot. Kiküldött megbízottjának jelentési nem igazolják ezt a vádat nem is igazságos annak ily általánosságban való hangoztatása. A középiskolai tanterv reformjánál is a nemzeti elem kibővítését tartotta elsősorban szemelőt.

Ugronnak válaszolja hangsúlyozza, hogy éber figyelemmel kíséri a nemzetiégi iskolákat és nagyon ügyel arra, hogy azok a hazaságy követelményeinek megfelelően. Majd igéri Komjáthyknak, hogy meg-

fontolja majd az ungvári alreálisokának főrealiskolává való kifejlesztését és Ugron kérdésére kijelenti, hogy rendezni fogja a szilágysomlyói és gyergyószentmiklósi alginázium ügyét.

A képzőművészeti tételnél Berzeviczy szóba hozta a nemzetközi kiállítások rendezésének ügyét. Ily kiállításokat, szerinte, minden második évben kellene rendezni gondoskodás történvén kiküldetéseket után arról, hogy külföldről valóban jeles művek küldessenek ezekre a tárlatainkra s viszont arról, hogy a magyar művészet a külföldi kiállításokon méltóan reprezentáltsék.

A miniszter kijelenti, hogy gondoskodni fog az ily irányban szükséges intézkedésekről.

Az egyszázalékos segélyezésénél Komjáthy felel, hogy a lelkesítő írtelmények kiegészítésére felvett összegből igen kevés fordították az *izraelita lelkészek segélyezésére*, azon a címen, hogy nincs kellő képesítésük. Kérdi, vajon ugyanily rigorozitással járnak-e el más felekezetekkel szemben is.

A miniszter azt válaszolja, hogy minden felekezetrel szemben egyaránt megtartatnak a törvény intézkedései és intencióiával határozottan ellenkezik minden más eljárás.

A közoktatásügyi költségvetés összes tételeit ezután változtatás nélkül megszavazta a bizottság és elhatározta, hogy az igazságügyi tárcá költségvetését pénteken délután 5 órakor tárgyalja.

Beszámoló. *Trencsén-Baánból* jelentik: Polyák Béla, a baán-teplioi választókerület országgyűlési képviselője, beszámoló körútjából tegnap ideérkezett. A képviselőt kerületének minden községében nagy szeretettel és lelkesedéssel fogadták.

Beszámoló beszédében, melyet Baában nagy számu választóközönség előtt mondott el, mindenekelőtt rámutatott arra, hogy az elene teit összehelyesítési bejelentéseket a képviselőház összehelyesítési bizottsága mint alaptalponkat visszautasította. O különben maga is óhajta, hogy az összehelyesítési törvény minél előbb revidáltassék, és hogy az az áldatlan hájsza, melyre azt a pártok és egyesek a közélet kárára gyakran felhasználják, a napirendről lekerüljön. Hangsúlyozza, hogy a szabadvüparnak föltétlen híve és hogy Széll Kálmán miniszterelnök politikáját, aki a pártot és az országot a választókól szerencsés kézzel kivette s akinek kormányzati működését a legbiztosabb haszaszeret és az ország boldogulására irányzott szabadlevü törekvés vezérli, meggyőződésének egész erejével támogatja.

A beszédet a választók nagy tetszéssel fogadták és annak elhangzása után a következő üdvözlő táviratot intézték Széll Kálmán miniszterelnökhez:

Nagyméltóságú Széll Kálmán magyar királyi miniszterelnök urnak, Budapest.

A baán-teplioi választókerület baáni járásának szabadlevü választói osztalan lelkesedéssel és helyesléssel csatlakoznak Polyák Béla szerettet képviselőjük mai beszámolójában tett nyilatkozathoz és a maguk részéről is feltétlen bizalommal követik Nagyméltóságodnak tiszta haszaszeret által vezérelt és a haza boldogítására irányzott szabadlevü és böles kormányzati működését. A választó-gyületek megbízásából: *Eötvösgh Rezső*, a baán-teplioi választókerület baáni járásának szabadlevüparnti élnöke.

A bosnyák vasutak.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, november 7.

A magyar és az osztrák kormányok ma befejezték tanácskozásait a bosnyák vasutak ügyében. Nyole ülésben, harminchat órán keresztül tárgyaltak a két kormány vezetői, szakminiszterei és a közös kormány tagjai, míg végre teljes megegyezésre jutottak.

Az osztrák sajtó ezt a kérdést, nem is tudjuk mi okból, erősen tubecsülte; sokkal nagyobb és egészen más jelentőséget tulajdonított neki, mint amilyen jelentősége van a valóságban. Nem volt itt szó kezdetétől fogva valamely ellentétes érdekek összeütkezéséről, hanem arról, hogy olyan megoldást találjanak, amely mind a két félnek, sokban nem is különböző érdeket kielégíti. Ezt a megoldást sikerült is megtalálni s ezzel a magyar kormány álláspontja érvényesült annyiban, amennyiben — mint már előzőleg is megirtuk — a magyar kormány egy percre sem törekedett többre annál, hogy a magyar érdek biztosítva legyen az osztrák érdek sérelme nélkül.

Ezen az alapon történt meg a megegyezés, amelynek lényege a következő:

Mindenekelőtt kiépitik, három éven belül, a *bács-budapest-szerajevói* vonalat egészen *Aziroveczig*. Ez az a vonal, amelynek kiépitését a monarkia nagyhatalmi állása mellőzhetetlenül követeli. Enek a vonalnak a kiépitése nagy hadászati

fontossága mellett közgazdasági jelentőségű is, mert ez lesz a legrövidebb kontinentális összeköttetés Boszniának a Nyugattal.

A magyar és az osztrák kiágazások kiépítése azután *pari passu* történik, úgy hogy az építés megkezdése, befejezése és a megnyitása egy időre essék. Történik pedig ez az építés teljesen a megszállott tartományok költségvetésének terhére, akár az egyik, akár a másik államnak minden közvetlen, vagy közvetett megterhelése nélkül.

Ez a megállapodás, amely teljesen megfelel egy a monarchia egyetemes érdekeinek, mint mind a két állam külön-külön érdekeinek, becsületos, méltányos megegyezés, amelyben egyik fél sem szenvedett vereséget. Ebből látható, hogy az osztrák részről mesterségesen támogatott izgalomnak semmi alapja nem volt és a magyar álláspont volt a helyes, amely elejétől fogva a kiegyenlítést kereste.

A miniszterek tanácskozásáról a következő tudósítást adták ki:

A miniszterelnöki palotában ma délután 3 órakor gróf *Goluchowski* külügyminiszter elnöklésével közös miniszteri értekezlet volt, amelyen jelen voltak: *Kállay* Béni közös pénzügyminiszter, *Széll* Kálmán és dr. *Koerber* miniszterelnökök, *Lukács* László és *Böhm-Bawerk* pénzügyminiszterek, *Hegedüs* Sándor és báró *Call* kereskedelemügyi miniszterek és lovag *Witek* osztrák vasutügyi miniszter.

Az értekezleten, amely másfél óráig tartott, véglegesen megszövegezték a boszniai vasutakra vonatkozó megállapodásokat.

A tegnapi tanácskozások, amint már közöltük, az érdekeltektől kormánypártok közötti teljes megegyezésre vezettek. A legközelebb létesítendő vasutak kiépítésére nézve egy programban történt megállapodás, amely már a legközelebbi időben mindkét parlament elé terjesztendő egybehangzó törvényjavaslatok után törvényhozásilag megállapítandó lesz. Mint hogy az e célból rendelkezésre álló anyagi eszközök és technikai erőforrásokra való tekintetből kizártnak kellett tekinteni, hogy valamennyi itt kérdésben levő vonalvezetést, amelynek nagy része nehéz hegyi vidékeket szel át, egy időben fogantatásossá, ennél fogva kivételük sorrendjét akként állapították meg, hogy az a vonalvezetés, amelynek a monarchia érdekeire nézve túlsúlyal bíró jelentőségénél fogva van elsőbbsége, a *Serajevó* és a *Lim völgyében* a *Szandzák* határig vezető vonal, egy *Visegradán* át *Uvac*s mellett a szerb határig létesítendő elágazással együtt, első sorban építtessék és előre nem látott akadályoktól eltekintve, három évre kilátásba vett építési időszakon belül fejeztessék be. Ez a vasutépítés úgy, mint korábbi esetekben, boszniai országos kölesön történik.

Közvetlenül e vonal kiépítésének befejezése után az említett törvényjavaslat tartalmazó képest intézkedés fog történni annak a két vasutvonalnak egyidejű kiépítésére nézve, amelyek hivatnak a boszniai vasuti hálózat részére a közvetlen vasuti összeköttetést egyfelől a magyar vasuti hálózattal *Samácán*, másfelől az osztrák vasuti hálózattal *Aranonál* megnyitni.

Mint hogy a finanszírozási módokat megválasztva, melyek mellett az utóbb említett két vasutvonal létesítése meg fog történni, az akkori viszonyoktól és főképpen a boszniai országos pénzügyek alakulásától függ, már most megállapították, hogy az ez irányban szükséges további megegyező törvényjavaslatok oly módon terjesztendőek kellő időben a két parlament elé, hogy a *Doboj-Samaci* és *Bugomo-Aranon* két vonal kiépítésének a fentemlített törvényes rendelkezések értelmében határidő szerint való megkezdése, valamint akadálytalan kivitele biztosítva lesz.

Mint a *Budapesti Tudósító* értesül, a felsége ma délelőtt előbb dr. *Koerber* osztrák miniszterelnököt, majd gróf *Goluchowski* közös külügyminisztert fogadta magánkülönbeszélgetésre. *Széll* Kálmán miniszterelnököt már tegnapelőtt fogadta az uralkodó.

Közben az osztrák minisztereknek szűkebb értekezlete volt, amelyen *Kállay* Béni is részt vett. A bosnyák vasutak dolgáról különféle alaptalan híresztelések kerültek forgalomba. Ezek közül az egyiket ma a *Budapesti Tudósító* a következőkben cáfolja meg:

Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszterrel egy lap azt írja, hogy a miniszterrel szemben a bosnyák vasut-kérdésben külön állást foglalt el. Ezzel szemben kijelenthetjük, hogy a magyar kormány tagjai kezdettől fogva minden

pontban egyetértettek és mindvégig egyetértőleg jártak el.

Gróf *Goluchowski* külügyminiszter és dr. *Koerber* osztrák miniszterelnök a többi osztrák miniszterekkel együtt ma este visszautazott Bécsbe.

KÜLFÖLD.

Mac Kinley győzelme.

Budapest, november 7.

Heves küzdelem után *Mac Kinley* legyűrte ellenfelét, *Bryant*. A két *William* nagy mérközése emberéletbe is került, de az uralom immár biztosítva van az imperialisták számára. Ezuttal csak két jelölt küzdött egymással, a régebbi kis pártok eltűntek: elvesztették jelentőségüket az imperializmus és antiimperializmus hatalmas mérközésében. A küzdelem talán azért volt a rendesenél hevesebb, mert a *Bryant* ezüstvaluták pártja erősen megnövekedett, nevezetesen az agráriusok körében. *Bryant* a nyugat, *Mac Kinley* az iparos kelet. Amaz szemére veti ennek, hogy a trustokkal és a kisforgalmu aranyvalutával tönkretesz a földbirtokot s kiszolgáltatja az országot a milliárdos iparosok és kereskedők önző kartelljeinek, emezek magasra tartják a hódító imperializmus zászlaját s világpolitikára akarják vinni az Uniót. Az utóbbi párté lett a győzelem. Tegnap ugyan csak az elektorokat, az elnökválasztókat választották, de ezek többsége matematic meg szokott felelni az elnökválasztási többségnek. Semmi kétség, hogy újra *Mac Kinley* lesz az Unió elnöke.

New York, november 7.

Mac Kinley 294, *Bryant* 153 választó szavazatot kapott s így *Mac Kinley* megválasztása egészen bizonyos. Indiana, Maryland, Kentucky és New York államokban a republikánusok győztek, New York városban *Bryant* 125.000 szavazattal többet kapott, mint *Mac Kinley*. New York államban százezer szavazattöbbséggel a republikánus *Odell* választották meg kormányzóvá. Kolorádó és Indiana államokban több véres összetűzés volt. Az utóbbi államban hat embert megöltek. Magában New Yorkban nem volt rendezés.

New York, november 7.

Philadelphia egyik választókerületében ma rendezésre került a dolog. Néhány néger bement az egyik választóhelyiségbe s jogtalanul le akart szavazni. A bizottság elutasította őket, mikor *Üvöltözni* kezdtek. A választási biztos, aki hivatásos ökölvívó, egy revolverlövés fején súlyosan megbesebesítette. Három néger letartóztatott. Wilmingtonban (Delaware) egy sereg néger a választóhelyiséget ostromolta, mert késsén nyitották meg. Néhány fehér választó is behatolt a helyiségbe ahol földültek a választó-cellákat és egy választót, egy felügyelőt és egy rendőrt súlyosan megbesebesítettek, *Caseyville*ben (Indiana) tegnap este összejövetelre került a dolog a két párt hívei között. Egy embert megöltek és nyolcat megbesebesítettek. Az utóbbiak között van egy amerikai, a többi osztrák és olasz alattvaló. *Lickere*ben (Illinois) tegnap este politizálás közben megöltek egy demokratát.

New York, november 7.

A legutóbbi választási kimutatások szerint *Mac Kinley* 29 államban győzött, ezek közt *Kentuckiban* és *Negraskában*. *Bryant* tizenhat államban; ez *Mac Kinley*nek 305 és *Bryant*nak 142 szavazatot jelent. A legutóbbi kongresszusi választási kimutatások szerint megválasztottak: 168 köztársasági, 139 demokrata és egy-egy fuzionista, polihista és silverista. Negyvenhat kerületből még nem érkezett jelentés.

New York, november 7.

Mac Kinley többsége New York államban 135.296 szavazatot. Ez az állam 22 köztársaságit és 12 demokratát választott a kongresszusba. Mérsékelt becsülése *Mac Kinley* többséget *Michiganban* 60 szavazatra tesz ki. A köztársasági többség New Jerseyben valószínűleg 40.000-nél több lesz. A *Mac Kinley*-nél levő *Day* bíró közli, hogy *Mac Kinley* 27 államban 284 választószavazattal győzött. *Lincolnb*an *Bryant* barátai már tegnap éjjel elismerték *Mac Kinley* győzelmét.

New York, november 7.

A republikánus párt központi bizottsága 284 választóra számított *Mac Kinley* javára, de esetleg még 21 szavazatot járulhat hozzá. Az utóbbiak közül 13 *Kentucky* államra és 8 *Nebraskára* esnek.

Berlin, november 7.

Az itteni politikai körökben nagy meglepődést kelt az amerikai elnök választás eredménye, mert ha *Bryant* választották volna meg az Unió elnökévé, ez óriási gazdasági rázkódásokkal járt volna Amerikára

nézve. *Mac Kinley* személye iránt mindig nagy volt itt a tisztelt s különösen nagy most, mikor újból történt megválasztásában az európai politikai ügyekben való előzékeny állásfoglalását látják mintegy megjutalmazva.

HIREK.

Budapest, november 7.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Október 31-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A király Budapesten. A király tegnap nem ment vissza Gödöllőre, hanem itt maradt budavári palotájában. Ma délelőtt tíz órakor magánkülönbeszélgetést fogadta dr. *Koerber* osztrák miniszterelnököt, félórával később gróf *Goluchowski* Agenor külügyminisztert és déli félóráig *Perezel* Dezsőt, a képviselőház elnökét. Ő felsége holnap délelőtt tíz órakor általános kihallgatást ad, este hat órakor pedig külön udvari vonaton Gödöllőre utazik.

— A német császár részvéte. A londoni lapok jelentése szerint gróf *Hatzfeldt* német nagykövet *Salisbury* miniszterelnököt, mint az oxfordi egyetem kancellárjához, táviratot intézett, amelyben *Vilmos* császár nevében részvételt fejezi ki *Müller* Miha tanár elhunytán. *Salisbury* táviratilag köszöntö meg a részvételt.

— Az aradi főispán beiktatása. Aradról táviratozzák, hogy rendkívül nagy fényvel iktatták ott be ma *Urban* Ivánt kettős főispáni hivatalába. Arad városa lobogódiszt ültet a mai napra. A vármegyei közgyűlést megelőzőleg a minoritáknál mise volt, mire a diszmagyarában pompázó urak a beiktató közgyűlésre. Ott voltak *Hivony* Miklós képviselő, *Fascho-Moys* miniszteri tanácsos, *Goldis* püspök, a békési, krassói és hunyadmegyei főispánok, a temesi, csanádi, torontáli, vásárhelyi és török-becei küldötségek. A közgyűlést *Daboky* Lajos alispán nyitotta meg, mire felolvasták a kinevezést és *Fübián* László bucsuleveit. *Vásárhelyi* László indítványára a volt főispán érdemelt jegyzőkönyvben örökítették meg és elhatározták, hogy arcképét az ülésterem számára megfestik. *Urban* főispánt megjelenésekor viharos éljenzéssel fogadták. Miután az esküt letette, elmondta székfoglalóját.

Nehéz aadatára vállalkozott, — úgy mond — amidőn elragadta a főispánságot, melyet nem kért, nem keresett. Politikai programjában *Széll* Kálmán miniszterelnök öszinte, tiszta elveit ragaszkodik, amelylyel lehetővé vált a közjogi pártok összejórása. Személyi indokokkal nem vezérelti magát. Számít a közjellegetes pártok alkotmányos érületére. A hitteleketek és nemzetiségek jogait tiszteli. A vármegyei önkormányzata a pártoskodást nem engedi be, a mezőgazdaságot felkarolja. A tisztviselőktől öszinte véleményét és buzgó munkát vár. (Eljenzés és taps.)

Schüll József megyei főjegyző hosszabb beszédben üdvözölte a főispánt *Velics* Mihály románul tolmácsolta a románok örömet. Azután a küldötségeket fogadta a főispán.

A városnál fél tizenkét órakor a beiktatás. Ott *Institoris* Kálmán főjegyző üdvözölte *Urban*t, mire a főispán elmondta programját. *Urban* 41 küldötséget fogadott. Délután két órakor a Fehér Kereszt szállóban hatszáz terítékes bankett volt, amelyen *Urban* főispán a királyt, báró *Bánhid*y Antal és *Kristófy* János a főispánt köszöntötték fel. Este a színházban díszelőadás volt. Az ünnepélyt a kereskedők és iparosok bankettje fejezte be.

— Ünnepeit nagykövet. *Konstantinopoly*ból jelentik, hogy a báró *Marschall* német nagykövet tiszteletére a *Jildiz-kioszkban* tegnap adott diszcedre hivatalos volt a német nagykövetség valamennyi tagja és az összes miniszterek. A nagykövetség tagjai közül azok, akiknek nem volt török rendjük, most megkapták. A szultán örömet fejezte ki a főlöti, hogy *Sakir* basát Berlinben olyan szívesen fogadták. A diszced után operaelőadás volt a *Jildiz-palota* színházában.

— Jubiláló tanár. *Farkas* József királyi tanácsos, a budapesti református teologia-akadémia tanára e hó 22-én ünnepi tanárkötésének 45-ik és egyházi tanácsjegyzőségének 35-ik évtordulóját. A kettős jubileumot az említett napon este 6 órakor tartják meg a *Lányai-utcai* református főgimnázium dísztermében. Az ünnepély után társasvácsora lesz az *István* főherceg szálloda káféjában. Akik a lakomán részt ohatnak venni, jelentkezzenek *Molnár* János püspöki titkárnál.

— Krüger. Az a hír, hogy *Krüger* egészségi állapota megjavult, alaptalan. Mint brüsszeli tudósítónk jelenti, *Transvaal* szerencsétlen elnöke még mindig nagybeteig; betegségeit szembejára súlyosbítja. Sokáig nyugalomra lesz szüksége *Krüger*nek, hogy egészségét visszanyerje.

— **Vogelsang kontra Heine.** Bécsben két antisemita közönségi tanácsos azt indítványozta, hogy a bécsi V-ik kerületi *Heine-utca* nevét változtassák *Vogelsang-utca*-ra. A névváltoztatás Ausztriában felette ritka egy eset, méltán kíváncsiak lehetünk, vajh ki ezen *Vogelsang* ur, akit Bécs két antisemita közönség-tanácsosa érdemben jelentékenyebbek tart a nagy német költőnél? A lexikon csak egy *Vogelsangot* ösmer, névre nézve *Hermant*, foglalkozásra nézve mineralogust. Tizen-nyolc és egy harmad sor van róla a Pallásban, ami nem sok, tekintettel arra, hogy közéletünk számos jelentéktelen jeles öten, sőt még több sorban is van föleresztve ugyanezen műben. *Vogelsang* tehát mineralogus volt s mint ilyen hunyt el ezelőtől huszonöt évvel. Azt írják róla, hogy bebizonyította a folyékony szénsav jelenlétét több ásványban és kőzetben. Voltak egyéb tudományos érdemei is. Egyszóval derék professor volt, hozzá még nem is bécsi. Lehet ugyan, hogy Bécs is szült egy *Vogelsangot*, de ennek már igazán nullának kellett lennie, hogy még a lexikonba sem került. Miért akarják tehát erről a névről elnevezni azt a bécsi utcát, amely eddig *Heine* nevét viselte? Az eset hűbnere egyszerű: *Heine* zsidó volt. *Vogelsang* pedig és kivüle még néhány millióeska ember nem mondhatja magáról ugyanezt. Bécsben pedig a szerint taksálják az emberek érdemeit, hogy születésének első hetében keresztény pap vagy zsidó rabbinus kezei közé került-e. Ez is kvalifikációs szempont, amde eddig semmi művelőre nem talált a józanabb bölelelet számos iskolái közt. Ez a bécsi bölelelet. Hogy vallási minősítésük processzusa után aztán mi lett *Heméből* és mi lett *Vogelsangból*, ez már kívül esik a bécsi kultúra létökörén. Mi többi emberek kevésbé nézzük az anyakönyv rovatait, amidőn arról van szó, hogy a majna-frankfurti költő és a müncheni mineralogus közt értékelő különbséget tegyünk. Es ezért örök rejtély marad előttünk, miért legyen a *Heine-utca* *Vogelsang-utca* és miféle agyszerkezet a bécsi agyszerkezet, amely ennek közönség-tanácsosi indokolását be tudja venni.

— **A Katolikus Kör ünnepe.** Fényes ünnepély volt ma este a Budapesti Katolikus Kör molnár-utcai palotájának dísztermében. A magyar kereszténység és a magyar királyság kilencszázados évfordulóját ünnepelte meg a budapesti katolikus társadalom intelligenciája. Az ünnepélyt a M. Kir. Opera férfikara által előadott *Himnusz* nyitotta meg. Ezután gróf *Zichy János* mondotta el nagy hatást kellett ünnepi beszédét.

A kereszt volt az — ugymond — amely bevezette a magyart a civilizációba, amely megantította a hazát szeretni, amely megnevesítette szívét úgy hogy attól a pillanattól kezdve rombolás helyett alkotás következett. A magyar kereszténység 900 éves évfordulóját ünnepeit méitobbban nem lehetne megülni, mintha elhatároznánk, hogy a mai naptól kezdve még szorosabbra fűzzük a magyar társadalmat a katolikus körhöz, mintha elhatároznánk, hogy erkölcsi szívnalát emeljük, hogy valódi katolikus hitélet fejlőd-hessék ki benne, hogy ellensúlyozója legyen a keresztényellenes mozgalomnak, amely a mai társadalmat jelöli, hogy végre minden katolikus, aki belép a körbe, találjon elvtársakat, akik tamaszai lehetnek abban a küzelemben, melyet a társadalomban kell megvívni s amelyben már annyian vereztek el. (Eljenzés.)

Az operai férfikar a *Szédatot* énekelte, mire dr. *Szilvek Lajos* pécsi jogakadémiai tanár felolvasta *Nemzetünk jövője és a kereszténység* című dolgozatát.

Az ünnepi műsor egyik kiemelkedő része volt *Cziklay Lajos* köztiszeletheben álló hírlapirótársunk közteményének elszavalása. *Cziklay Gyönyörű* versét fia, *Cziklay Aladár* gimnáziumi VI. osztálybeli tanuló szavalta el szépen és mély érzéssel. A költeményt s a fiatal szavalót a közönség zajos tapsokkal s éljenzésekkel jutalmazta. Az ünnepély befejező pontja a *Pápai himnusz* eléneklése volt, azután az ünnepelő közönség elvározott.

— **Az ingyen dohártyák.** Az van velük, hogy semmi keresni valójuk nincs többé ebben az országban. Tudniillik *Nicholson* doktornak, a londoni speciálistának a mesterséges dohártyáit tiltotta ki a belügyminiszter. Ezeket az angol gyár kínálja nagy ravaszággal. Hogy maga a dohártya ingyen jár, csak a hozzá tartozó orvos-gógokért kérték egy kis pénzt, azzal ők megelégedtek, s jól is mehetett a dolguk, mert tellett bőven a híresztelésre. Valami öregasszonyuk állandóan szerepelt, mint olyan, aki csak azóta boldog, mióta ezek a dohártyák visszaadták az életkedvét. Hanem azért mégis vissza kell vonulnia ennek a hasznos dohártyának, mert készült rólok, hogy nagyon is károsak a sok velük járó orvossággal együtt. A kitalálásról a törvényhatóságok a *Hivatalos lapból* is értesülhetnek, abban is megjelent a hozzájuk szóló rendelet erről a dolgról.

— **Berlin szenzációja.** A berlini büntető-bíróság előtt napok óta folyik *Sternberg* bankár bűnpöre, akit avval vádolnak, hogy szerelmi kicsapongásában megfélekedezett a büntető törvény paragrafusairól. Ez a pör magában véve is óriási szenzáció abban a fővárosban, ahol az erkölcsi életet szabványokkal akarták megreformálni s ahol rendőrség és katonaság vizgáz a jó erkölcsökre. A szenzációs bűnügy izgalmaihoz ma hozzájárult egy másik, amely a rendőri bünesetek között pártját ritkítja s Pittavalba való fejezetet produkál. A berliniek már napok óta beszéltek a bűnügy tárgyalása képesán a ma kipattant esetről s minden verb *Meerscheid-Hüllessem* rendőrfőnökről eseegett. Nyílt titok volt, hogy a berlini rendőrfőnök összejárszott *Sternberg* vádoltal, sőt segítette őt erkölcs-telen szórakozásaiban. A nyomozást vezet *Treschlow* rendőrbiztos ma végre a bíróságot előtt vallomást tett mindonról. Elmondta, hogy főnöke, *Meerscheid-Hüllessem*, föltette meg volt rémülve, mikor a bankár letartóztatták s ijedében azt is megvallotta, hogy neki már régen tudása van *Sternberg* üzemeiről. Később magához hívatta a rendőrbiztos s így szólt:

— Vezessék elém *Sternberg*-et. Előbb beszélni akarok vele! *Treschlow* figyelmeztette főnökét, hogy a foglyot le kell fotografáltatni a rendőri album számára, de a rendőrfőnök megtiltotta ezt. *Meerscheid-Hüllessem* ettől fogva szemmel láthatólag azon volt, hogy a vizsgálat utjába akadályokat gördítsen s hogy *Treschlow*-ot hamis nyomra vezesse, sőt azon mesterkedett, hogy a vizsgálat vezetését kivegyje a biztos kezeiből.

A berlini bíróság o leleplezések után legott kihallgatta a sulyosan kompromittált rendőrfőnököt, aki megsemmisülve vallja be, hogy a bankár üzemeit azért nézte el s azért akarta ügyét eltitkolni, mert *Sternberg* megengedte neki, hogy házára hitelt vegyen föl s gazdag ajándékokat fogadott ol tőle. Egy megvesztegetett rendőrfőnök, aki a Sitten-pölizei hazájában évekig leplezi a legálitásban kicsapongásokat, csak azért, mert néhány ezer márkával és egy pár butordarabbal megvesztegették!

Berlin tombol e hírek hatása alatt s a lex *Heinze* bajnokai a hipokritaság e csufos vereségének hatása alatt busan horgaszták le a fejüket, a derék rendőrigazgatóval együtt, kinek nyomban a kihallgatás után megtiltották hivatalos funkciói tovább gyakorlását.

Az ügy különben a császár előtt van. Gróf *Bülow* kancellár a porosz miniszterelnök ugranis magához hívatta a porosz belügyminisztert, hosszasan értekezett vele s azután elutazott — jelentést tenni — a császárhoz, ki most *Liebenberg*-ben vadászat.

— **1900-e vagy 1901.** A *Történelmi Társulat* mai választmányi ülésén nagy érdeklődést keltett, annak a bizottságnak jelentése, amelyet azért küldött ki annak idején a közgyűlés, hogy Szent István koronázatiának, a magyar kereszténység 900 éves évfordulójának megünneplésére tegyen javaslatot. A bizottság azt javasolta, hogy az évfordulóját alkalmából adjon ki a társaság Szent István emlékkönyvet. A műben magyar tudósok Szent István korát ismertetik eredeti és új adatokat tartalmazó értekezésekben. De kiemeli a jelentés azt is, hogy az évfordulóját nem 1900-ra, hanem 1901-re eik. A jelentés ez álláspontját újabb történet-írekkel és régi okmányokkal támogatja, ezek közt a pannonhalmi apátság ajándékozó levelével, a pécsi püspökség alapító okmányával. Ezekből a bizottság azt olvassa ki, hogy Szent István nem 1000-ban, hanem az 1001-ik esztendőben koronázatta meg magát királylyá. Es így a jubileumi évnek nem 1900-at, hanem 1901-et kell tekinteni. A bizottság tehát azt javasolja, hogy a társulat a 900 éves évfordulóját a jövő évben ünnepele meg.

Dr. *Marczali* Henrik egyetemi tanár azt a nézetét hangoztatta, hogy az ilyen ünnepeknél nem a szárszáhasagot évszám-megállapítás, hanem a hagyomány dönt. A nemzeti ünnepre nézve csupán a közvélemény lehet irányadó. Különösen mikor csupán egy évi különbségről van szó, amit — bár részletes vitába nem akar erről a tárgyról bocsátkozni — nem oly könnyű bizonyosnak venni.

Dr. *Pauler* Gyula a bizottság álláspontját és az 1901. dátum megállapításának helyes voltát hangoztatta.

Mielőtt azonban vita fejlődhetett volna 1900. és 1901. között, gróf *Teleki Géza* elnök kijelentette, hogy a vita tárgytalan, mert csupán az ünneplés módja fölött kell határozni. Így elhatározták, hogy jövő év októberére megjelentetik az emlékkönyvet.

— **Házasság.** *Roóz* Jenő szolnoki bérlő eljegyezte *Szontaght* Jenőnek, a szolnoki kerületi beteg-segélyező pénztár vezető tiszviselőének és a *Magyar Ipar* belső dolgozótársának, az ismert közgazdasági írónak, leányát, *Mariskát*.

— **Vizsgálat.** A IX. kerületi iskolának *Kozma* Andor fia ismert ügyének megvizsgálására fegyelmi bizottságot küldött ki, melynek elnöke *Kiss E. János* főreáliskolai tanár, az iskolaszék alelnöke, tagjai: *Jenny József* és *Vajdaly Gusztáv* igazgatók, *Flók* Gusztáv nyugalmazott pénzügyi tanácsos, *Kárpáti* Béla tanár, dr. *Springer* Ferenc és dr. *Hecht* Ernő ügyvédek. A fegyelmi bizottság holnap, csütörtökön délután tartja meg ülését, melyre az ügyben szereplő összes feleket, tanítókat, tanulókat és szülőket meghívta.

— **Polgár rendőrtisztviselő öt rendőrel.** A legutóbbi vasárnap Budapesten országos vásár napja volt s ilyen alkalommal tudvalevőleg szabad nyitva tartani az üzleteket. Budapesten nagyon kis különbség van ugyan a forgalomban a hétköznap és a vásáros napok között, a törvény azonban: törvény s azokat a jogokat, amelyeket megad, respektálni kell minden emberfiának. Csak a rendőrségnek nem. A rendőrség tudniillik ez idő szerint azt az energiát, amelyet a közbiztonsági állapotok javítására nem fordít, arra pazarolja el, hogy a csemegekereskedőket szekirozza. Most vasárnap — az országos vásár napján — egy *Polgár* nevű rendőrtisztviselő öt rendőrral végigjárta a csemegeüzleteket s felszólította a tulajdonosokat, hogy csukják be a boltokat. Azt is kilátásba helyezte, hogy ha nem engedelmességek, hát majd karhatalmat használ. Mivelhogy a csemegekereskedők golyósóra s több effélére nincsenek berendezkedve, engedtek a parancsoknak s becsukták a boltot, néhányan elmentek a főkapitányhoz s hivatkozták a törvényjogaikra. Az inspekciós tisztviselő ur azonban kijelentette, hogy semmit se tehet érdekükben. — Jó volna tudni, hogy a polgárság ilyen szeszélyes zaklatásának mikor lesz már vége.

— **Evangélikusok közgyűlése.** A magyarországi ágostai hitvallású evangélikus egyház egyetemes közgyűlése ma délelőtt kezdte meg tanácskozásait, melyeket báró *Prónay* Dezső egyetemes felügyelő és dr. *Baltik* Frigyes dunáninneni püspök vezetnek. A közgyűlés megnyitása előtt a Deák-téri evangélikus templomban ünnepi istentisztelet volt. Ezután a küldöttek átvonultak az evangélikus gimnázium nagytermébe, ahol megkezdődött a gyűlés. Báró *Prónay* Dezső nyitotta meg a közgyűlést és beszédében a kereszténység jubileuma alkalmából visszpillantást vett a kereszténység multjára.

Jelenleg — ugymond — mindenütt előtérbe lépnek az elentek, de a keresztény egyházak mégis összejelölhatók egy magasabb szempontban. Amint a magból egy száz nő először, aztán ebből minden irányban agazznak szét bajtasok és mindegyik azt mondja: világosságot keresek. — Ilyen az egyház törzse s a belőle kiáragzó vallásfelekezetek. Az egyházaknak azonban nemcsak köztös törzsek, de köztös ellenségek vannak, akik ellen egyetértőleg kellene összpontosítani erejüket. A keresztényellenes áramlatot legjobban támogatja a materializmusba vetett hit, mely az anvagi haladástól reméli az emberiség boldogulását. Pedig az igazi haladás nem más, mint a kereszténység igazságainak érvényre juttatása. Ez az evangélikus egyház jeladala: a hivatás emberzetetre nevelése. Ha ezt megvalósítjuk, akkor elérjük az evangéliumi igazságot: Isten és embertársaink szeretetét. Ez a feladat adjon erőt, akár ha a multba tekintünk, akár a jövőbe nézünk.

A beszéd nagy hatást tett és nagy tetszéssel fogadták.

Most következett az elnök jelentése, melyet egyhangulag elogadtak.

Poszvek Sándor, a soproni liceum igazgatója, felolvasta a tiszai kerület indítványát hogy ez év utolsó napján ülték meg a kereszténység 900 éves jubileumának az ünnepélyét. A szóló melegen pártolja az indítványt és javasolja, hogy a püspökök idejékorán tegyenek intézkedéseket az ünnep méitő megülésére.

Az indítványt egyhangulag elogadták. Elnök üdvözlő *Ihász* Lajos új felügyelőt és kegyeletes szavakban emlékezett meg dr. *Vetsey* István-nak, a konvent főjegyzőjének haláláról.

Dr. *Lehotzky* Antal jelentést tesz a horvát-szlavon esperesség ügyében. Az esperesség szervezését a konvent tudomásul vette. *Antonovác* és *Rastovác* közönségeket pedig a zsinati törvény értelmében a dunántúli kerülethez tették át.

A tiszai kerület indítványát, melyet *Zelenka* Pál püspök pártolt meleg szavakkal, elhatározták, hogy bizottságot küldenek ki, melynek az lesz a jeladala, hogy a teológiai főiskola növányának emelésére részletes javaslatot dolgozzon ki. A bizottságot a következőképpen alakították meg: Elnök báró *Prónay* Dezső, főfelügyelő. Tagok: a négy püspök, a négy kerületi felügyelő, *Poszvek* Sándor igazgató, *Horváth* Sámuel esperes, *Kajny* Gyula szemináriumi igazgató, *Glanz* Pál esperes, *Székvény* Mátyas igazgató, *Hollerung* Károly esperes, *Veres* József esperes, *Benkó* Gyula igazgató, *Masznay* Sándor igazgató.

Ezután apróbb keblü ügyeket intéztek el. A délelőtt legnagyobb részt a bizottságok és bíróságok megválasztása foglalta el.

KÁVÉ.
Aljárom kiűnő minddegtü kavimát a következő igen olcsó árban.
Nyers kávé. frt 1.20
kilo Gyöngy-kávé frt 1.50

1 kilo Mocca (fríriká)	frt 1.40
1 kilo Mocca (finom)	frt 1.60
1 kilo Jáva	frt 1.40
1 kilo Jáva (igen finom)	frt 1.60
1 kilo Cuba-Fortico	frt 1.70
1 kilo Vegyes pékolt kávé, igen szép és jó	frt 1.90
	frt 1.40

4½ kilo postaszk megrendelésnél vidtöre is teljesen bérmentve, minden más költség nélkül szállítok. — Kávám tiszta és jó minőségűt 10 év óta fennálló jó híremem közöszkedik.
Balogh László Budapest, ÜZLETKER: VII, Rottenbiller-s. 12/E. és VI, Andrássy-ut 86.

— **Kartellek.** Rossz napok jártak mostanában az ugynevezett kartellekre, azokra a nagy ipari és kereskedelmi szövetségekre, amelyek nem éppen azt tűzik ki főcéljuknak, hogy a vásárló ember boldog legyen ezen a földön. Az egyik kartell bomladozása alkalmából aztán napirendre került a téma s az újságokban cikkelyek szöttek arról, hogy milyen nem jó találmány a kartell azokra, akik ninesenek benne. Fel lett sorolva az egyik cikkben az is, hogy mennyi efféle kartell fogottja a magyart. Ilyen kartell, olyan kartell s a helyzet festésére még olyan kartellek is felsorolók, amelyek ninesenek és lehetnének, de ugyan bolond állapot volna, ha megszületnének. Megneveződött többek között a tinta-kartell is, s a jámbor újságolvasó ugyan jó kedvre derülhetett annak az állapottak az elképzelésére, amikor a gondos háziasszony ezzel a biztatással bocsátja gyermekét reggel az iskolába:

— Aztán Pistike, ne pocsékdol a tintát, csak tiszser mártásd be egy órát!

Nem, a derék titán, a beesületes jó tintát igazán nem merte volna senki komolyan kartell-alakulási velletásokkal gyanúsítani. A tinta, ez a hü házi barát, amely anyai idő óta úgy megfért velünk, nem törhet ellenünk szívtelenül soha. Az nem ért a gonoszokdásokhoz. Jaj, korán volt bizunk benne! A tinta sem biztos már, az is tud a kartellhez. A tinta nyilatkozott, a magyar ipar becsülete nevében megszólalt, hogy nines összebujva vészthozó kartellben. Oh, miért is volt ez a nyilatkozat? Most gazdagabbak vagyunk a tudásban, de a szegényebbek lettünk egy álommal. Eddig észünkbe sem volt, hogy félünk a legfeketébb kartelltől, most már érezzük a levegőben. Mert amiről azt kiáltozzák, hogy nines, hogy dehogyan is van, abban megvan az életképesség arra, hogy legyen. Emberek, a tinta-kartell még jöhet!...

*
Tréfálódzunk a kartellel s hogy bántjuk a tintát miatta, közben lecsap bosszúállón. És dörög:

— Hiba a csufolódás, nem pusztulok ki! Azért is megmaradok és élek mindörökké!

Akár a levnai szárnyállat, ezer feje van, amit felüssön, ha neki esnek. Leggrisőbb hájtása a budapesti katonabandák szövetezése. A hét fővárosi ezred zenekarai nem akarnak az idén a jégen muzsikálni kilenven forintot alul egy délután. A bosnyákok is velük tartanak. Eddig, az utolsó nyolc esztendőben úgy volt, hogy a Mollináry-regiment bandája hatvan forintért szolgáltatta a zenét a jégen táncolóknak. De a Mollináry elemek az idén Boszniába s a koresolyásoknak más banda után kellett nézniük. A koresolyások elég jómódúak, de még se akarnak egyszerre ötven perccel drágább muzsikát s már csak azért sem akarnak mindjárt engedni, mert a bandáknak délután úgy sincs dolguk. Sok mindenben bizakodnak különben, amikor nem kapitulálnak mindjárt. Először is, volt már eset, hogy megvoltak katonák nélkül. Kilenvenötben, amikor Albrecht főherceget tartottak gáztól s a katonabanda nem jöhetett. Akkor Bombik Mátysák, az újpesti trombitás zenésk játszottak, akik nyáron a városligeti bódék mentén szórakoztatták a közönséget a kerü koresmában. Az is lehet, hogy a honvédek ninesenek benn a kartellen, meg hogy hereg Lobkowitz, a hadtestparancsnok sem tűri meg a kartells utasítja a bandát olyas ákra, amelyeket csak szabályos valamelyik paragrafus a katonai szabályzatokban. Egyelőre azonban áll a katonabandák kartellje s még bizonytalan, ki fujja a walcereket az idén az Egylet jégen.

— **A nápolyi botrány.** Nápolyban hirtelen lemondott a hivataláról az egész község tanács, élén a polgármesterrel. Lemondott, mert oly botrányok süttek ki erről a testületről, amilyenek ritkán esnek meg Olaszországban. Maga a király naponként jelentést ítéte magának a rügtön megkezdett vizsgálatról. Eddig bizonyos, hogy a camorra, ez a dél-olasz titkos szövetezet üzte itt is galád játékaikat és erőszakoskodásait. Hihetetlenül nagy a korrupció, a városi és vidéki hivatalokat a camorra klikkje pénzért adja s a városal szerződéses viszonyban levő társulatokat megszorolja. Egy szocialista újság, a *La Propaganda* nemrég lerántotta a leplet a camorra üzemleiről és a banda fejeül Casale olasz képviselőt jelölte meg. Casale bizonyára nem törődött volna a támadással, de mint Nápolyban beszélik, legfelsőbb helyről igazolásra szólították föl s ezért kénytelen-kelletlen sajtóúrt indított a szocialista újság ellen. Bizonyára nem véletlenség, hogy az új olasz király, aki csak nemrég kijelentette, hogy a korrupciót minden módon üldözni fogja, éppen most Nápoly mellett Capodimonte kastélyában tartózkodik. Megkezdődött tehát a pür

s mind a két fél egész sereg tanut mozgósított. De Casale tanni mind csak annak a kijelentésére szorítottak, hogy a képviselő tisztességes ember, míg a védelem tanui konkrét vádakkal állottak elő, amelyek hallatára az ember hajszála égnek mered. A *La Propaganda* által megidézett tanuk között voltak De Martino, Altobelli és Dovo képviselők és mások, akiknek nyilatkozatait fültárták a camorra összes ocsmányságait. Elmoudották, hogy a Manzi-gőzhajós társaságnak, amelynek hajói Nápoly és Capri között járnak, Casale nyolcszáz ezer frank szubvenciót szerzett s ezért harmincezer frank borralalót vágott zsebre. A társaság emellett nem ért semmit, hajói komiszak, de Casale segítségével mindig sikerült a hivatalos vizsgálatot elkerülniük. A városi vasuti társaság nyolcvanezer frankot adott koncesszióért a klknek, a villamos világitást négy-ötszáz ezer franknyi baksisért adták át egy társaságnak. Aki pénzt akar fölvenni a városi pénztártól, azt rendszeren mindenféle ürügyek alatt visszautasítják, míg érintkezésbe nem lép Casale-val vagy titkárával, D'Amelio-val, mire aztán a pénzét azonnal megkapja, persze borralalót fejében. A Diodato-kávéházban, a városi klikk gyülekező helyén, egészen nyilvánosan eladják a városi hivatalokat. Egy rendőrtiszt állás ötezer frankba kerül, rendőr lehet bárki aki a camorának ezer frankot fizet. De megéri az ezer frankot mindenféle melléküvedelmek révén. De Casale más dolgokhoz is ért: bizonyos összegért bárkit kiszabadít a katonaság aól s a büntettek elküvetőit védelmébe veszi. Egy karabinierit, aki a camorrahoz tartozó katonai szökévenyt letartóztatott, Casale kedvéért megbüntették. A városi vámot Casale tetszése szerint szabja ki a városi tanács. Az afrikai háború idejében a jeles férfiú drága pénzért beteg őszvéreket szállított a kormányknak. Nápolyban játékbárlangjai vannak, sőt, Labriolli tanu vallomása szerint fiatal korában mint lovasiszt a legelőkelőbb körökbe befurakodott s hamis játékkal óriás összegeket nyert. De Casalenak nemcsak most van olyan jó hire. A tanuk vallomásából kitűnt, hogy Nicotera miniszter már tíz évvel ezelőt rendőri felügyelet alá akarta helyezni a mostani képviselőt. A bíróság ezuttal fölmentette a szocialista lapot és Casale elítélte a költségek viselésére. De azért még egy ideig eltart, meg végleg megtörik Nápolyban a camorra hatalmát.

— **Művészestély a Vörösmarty-szobor javára.** November 18-ikán vasárnap este nagy művészestély lesz az Urániában a Vörösmarty-szoboralap javára. A művészestén közreműködnek L. Komáromi Mariska, Aranyossy Janka, Somogyi Dezső zongoraművész és Beregi Oszkár a Nemzeti Színház tagja.

— **Anyá és gyermekek.** Gréből írják lapunknak, hogy a Mura folyóból ma egy női holttestet húztak ki, melyhez még három halot volt erős kötelekkel kötve. Mint a vizsgálat kiderítette, a halot nő egy gyári munkás felesége, ki három gyermekével együtt ugrott a folyóba, hogy örökre megmeneküljenek az élettől. A gyermekek közül a legidősebbik kilenc, a legkisebb három éves. A gyári munkás feleségén az utóbbi időben az örültég tünetei mutatkoztak.

— **Tűzhálát a hajón.** Borzasztó katasztrófaról ad hírt egy *nisi-novgorodi* távirat. A Volgán közelkedő Arhatör hajón tűz támadt, amely néhány pere alatt annyira elharapódzott, hogy az utasok közül harmincen elégték, tizenketten pedig súlyos sebekekkel menekültek meg.

— **Galiciában meggyilkolt magyar jegyző.** Krosienko galíciai határszéli községben Prokopovics Ede magyarországi jegyzőt meggyilkolva találták. A gyilkosság elkövetésével Hasner József meniori mézáróst gyanúsítják, akit le is tartóztattak. A gyilkosság okát nem tudják.

— **Élttint vívmester.** Megemlékeztünk már arról, hogy egy széles körökben ismert fővárosi vívmester elutazott a fővárosból, itt hagyva temérdek adósságot valamint arról is, hogy a rendőrségnél tegnap többen feljelentést tettek ellene kauciósi kasszás címén. Az elutazott vívmester Robelly Jenő. A rendőri sajtóiroda ma a következő közleményt adta ki az esetről:

Robelly Jenő fővárosi vívmester ellen a rendőrségen eddigelő a következők teettek feljelentést: Prandl György 600 korona erejű, Szűcs József 600 korona, Hutter Samu 400 korona és Ercholics Imre 600 korona óvadék elisikasztása miatt. Az első három mint vívmesterszolgá, az utóbbi pedig mint vívmestermegjelölő volt Robellynál alkalmazva. A rendőrség a nyomozást folytatja.

(x) **Egyenruhák, díszöltönyök és libériák,** olasz vívőszerek igen olcsón kaphatók Tiller Mór és Társa es. és kir. udvari szállítóknál Budapest, Váci-utca 35.

(x) **Vegye a 13.974.** számú osztálysorsjegyet Lukács Vilmos bankházában, Budapest, V., Fűrdő-utca 10. sz. a., egész 12 kor., egy fél 6 kor., egy negyed 3 korona.

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyujtót!**

(x) **Honi ipar.** Ajánlom általánosan ismert, saját gyártmányu posztló *bolavodóimot* (gamasni). Kapható drapp, oliv szürke, bronz és fekete szimben. Párja 1 forint 10 krajczár. Hölgyeknek térdmagasság, párja 2 forint 75 krajczár. Kerész Pál divatruházában, Kerepesi-út 44. sz., a Népszínházzal szemben. Eladás nagyon is.

(x) **Fischer Simon és Társal** selyemüzletében (Bécsi-utca 7.) az ez idei okászió-eladás folyamatban van. 4–10 méteres selyemmaradékok a legutánpótlóbb árban.

Szerelem és etikett.

— Jelenet. —

Udvarmester: Nem is hiszi, kedves Van Houten, hogy milyen kellemetlen nekem ez a házasság. Már husz éve, hogy udvarmester vagyok a hollandiai udvarnál, de az még sohse fordult elő, hogy szerelmi ügyekben kellett volna intézkednem.

Titkár: Bizony nehéz az ügy. De lássunk munkához. Ki kell dolgozunk a királynő holnapi találkozásának tervét.

Udvarmester: Igen. A királynő a pályaudvaron találkozik a völégényével. Irja csak, kedves Van Houten, majd én megpróbálom diktálni.

Titkár: Csak tessék.

Udvarmester: A vonat pontban nyolc órakor rohog be a pályaudvarra. A völégény a sinektől öt lépésnyire várja a vonatot. Megvan?

Titkár: Meg.

Udvarmester: A vonat érkezésekor a Ganz-gyár amsterdami fiókjának dalárdája előadja az *Ecce regina* című művet. A királynő megjelenik a kupé ajtajában és másodfoku mosolyfal néz ki.

Titkár: Miért másodfoku? Hisz menyasszony!

Udvarmester: Jó, jó, maguk fiatalok mindig akadékoskodnak... Irjon elő elsőfoku mosolyt, bánom is én!

Titkár: Megvan.

Udvarmester: A dal végeztével ő felsége kiszáll a vagonból és völégénye felé sétál. Az opera zenekara rüzenditi a *Három bokr saláta* című népies dalművet. A völégény egy lépést tesz ő felsége felé és csókra nyújtja arcát. A zenekar...

Titkár: A völégény csókra nyújtja az arcát? Ezennel lemondok titkári állásomról.

Udvarmester: De kedves Van Houten, ne legyen ilyen heves! Mondja meg, hogy mit akar!

Titkár: Ki hallotta, hogy a völégény... De hisz ez borzasztó! A völégény menjen oda és csókolja szájon a királynőt!

Udvarmester (rémülten): Az Istenért Van Houten, ön tébolyodott! Mit szólnának a kiüldötségek! A polgármester, a miniszterelnök, az idegen államok képviselői! És mit játszana a zenekar?

Titkár: Igaza van. (Visszahanyalók a székbe.)

Udvarmester: Csak bizza rám. Irja tovább. A királynő komoly hidegséggel megcsókolja jegyesét, miközben a katonai zenekar a mecklenburgi himnusz adja elő. Ezután karonfogja a királynőt...

Titkár: A völégény?

Udvarmester: Dehogy. A polgármester, s a menet megindul. A királynő tiz lépést tesz, s ekkor hátramოსolyog a völégényére. A völégény újat ajkához emeli, mire a zenekar előadja a *Jóval óh mátkám* című indulót. Az udvari fogatba a völégény és menyasszony mellé beül a miniszterelnök és a polgármester. A főülésen ül a királynő és a miniszterelnök, a szemközti ülésen a völégény és a polgármester. De úgy ülnek, hogy a királynő a polgármesterrel kerül szemközti.

Titkár: Akar egy szívességet tenni nekem?

Udvarmester: Más tollat adjak?

Titkár: Nem. Ültesse a jegyespárt egymással szembe. Én tudom, hogy ez milyen jó egy szük kocsiában... Utóvégre, amért valakinek korona van a fején, azért nem kell megfosztani az apró örömöktől. Van még magának térdé?

Udvarmester: Van.

Titkár: Akkor maga ért engem, kedves Van der Smock. Ültesse csak őket egymással szembe és a kocsi legyen szük.

Udvarmester (elgondolkozva): Igen... de mit játszózik a zenekar?

— o. —

Szájpadlás nélküli fogak.

Főtőstegessé teszik az inylemez használatát. A szájból kivenni nem kell, nem is lehet. Számos elismerő levél. Jótállás.

Wollner Gyula

szocialista a szájpadlás nélküli műfogak készítésében VI. kerület, Andrassy-út 38. szám.

FŐVÁROS.

(*) A fővárosi közgyűlés. A fővárosi törvényhatósági bizottsága ma délután közgyűlést tartott **Márkus József** elnöke alatt. Az elnöki bejelentések során tudatta a főpolgármester, hogy a tisztíró felügyélési állásra a legközelebbi közgyűlésen lesz a választás s hogy erre az állásra a kandidáló bizottság első helyen **Fülöp Kálmán**, második helyen **Alkér Gyula** s harmadik helyen **Melha Kálmán** első osztályú ügyészeket jelöl.

Felégi Béla beható megokolással a következő nagyérdékű interpellációt intézte a polgármesterhez:

Tisztelettel kérdem a polgármestert, szándékozik-e a közgyűlés elé sürög elterjesztést tenni az iránt, hogy a m. kir. belügyminiszterhez feltérjesztés intézkedések és amennyiben az eredménytelen volna az országyűlés két házhoz felirat intézessék, oly törvény alkotása iránt, hogy a székesfőváros kölesönkötvényei árpapénzek elhelyezésére alkalmasnak nyilvánítsanak.

A polgármester előadta válaszában, hogy — mivel a kérdés tényleg érdekelt s magukra a papirosok árfolyamára is lényeges dolog lenne a kívánt minősítés megadása — azonnali intézkedni fog az iránt, hogy a vonatkozó tárgyalásokat befejezzék.

A közgyűlés a választ helyesléssel vette tudomásul.

A napirend során előterjesztésre került a fővárosi főírata, a képviselőkárhoz és a kormányhoz az önkormányzat felhatalmazásának érdekében. Az előterjesztést főírati szöveget egyhanglag minden hozzájárulás nélkül, eljegyzések közben fogadták el.

A kölesönkötvényi bizottsága, a további kölesönkötvények előkészítésére s a tárgyalások tovább folytatására, az eddigi tagokat: **Fenyvessy Adolt**, **Heltai Ferencet**, **Weisz Bertoldot** és **Steiger Gyulát** küldték ki.

Az Erzsébet-terti kisköz bérlejté az iránt, hogy a 24.000 korona évi béréből engedjen el a főváros valamely nagyobb összeget. A pénzügyi és gazdasági bizottság az javasolja, hogy a bért 10.000 koronával szállítsák le, míg a tanács csak 5000 korona engedést ajánlja. A közgyűlés **Herzog Pétert**, **Némai Antal** és **Mátyás Arisztid** hozzájárulása után a tanács előterjesztését fogadta el.

A fővárosi hatóság s a közmunkák tanácsa között ellentét merült föl, a tekintetben, hogy a budai lánchidőnél végződő villamos közúti vasútvonal miként vezetessék tovább, a Krisztinaváros felé. A főváros azt a tervet fogadta el, hogy a lánchidőt *alagútszerűleg* hagyja el a vonal s aztán útszínen haladjon a várkert-központig, az Ybl szoborig, ahol a vágány az Apród utcaig kanyarodik be. A közmunkák tanácsa viszont azt kívánta, hogy a vasút egész a Dóbertány-terig a föld alatt haladjon, mert kívánatosnak tartja, hogy a várkert-központ körzetszerű jellege fennmaradjon. A közgyűlés ma, a tanács javaslatára kimondotta, hogy az előbbi álláspontúhoz ragaszkodik, vagyis ahhoz, hogy a vonalat a várkert-központ útszintjében vezessék.

Hozzájárult a közgyűlés ahhoz, hogy az omnibusz-társaságnak további hat hónapra megadják a jogot arra, hogy zónajegyeket hoosszabasson ki.

A marhávásári hajó- és állatbűnyörgző tendők vállalatba adása tekintetében a tanács azt a javaslatot teszi, hogy a vállalatot adják ki a vásártéri husz-pénzfárnak. Hosszabb vita után, amelyben **Salgó Mihály**, **Springer Ferenc**, **Eulenberg Salamon**, **Boross Samu** és **Fenyvessy Adolt** vettek részt, a közgyűlés nagy többséggel elfogadta a tanács javaslatát.

A szavazásról kiküldetésű elnöke ekkor jelentette, hogy a *kerületi orvosi állások*ra történt szavazásnál **Mezei Béla** és **Farkas Elemér** doktorokat választották meg. Az új orvosok azonnal letették a hivatali esküt s ezután hozták a főpolgármester intézett bizdító beszédét, amit **Farkas Elemér** közölt meg. A betegeskedése miatt nyugatomba vonult **Hermann Béla** tanácsosnak, huszonegy évet meghaladó szolgalmi ideje után 4222 korona évi nyugdíjat szavazták meg s azonoskiv **Heltai Ferenc** indíványára, jegyzőkönyvileg mondták neki köszönetet, érdemes szolgálatát elismerésül.

(*) A községi választások. A belvárosi választások vezetésével megbízott nagybizottság ma este 7 órakor gyűlést tartott **Klém István** udvari tanácsos elnöke mellett. Bejelentette az elnök, hogy a kijelölt választmány feladatában eljár s a legtöbb adót fizetők sorából választandó tizenegyű rendes és tíz pótlagú a következőket jelölte: **Rendes tagok:** **Barabás József**, **Dobrovitsky Agoston**, **Förge István**, **Fried Adolf**, **dr. Görög István**, **Grünbaum Miksa**, **Kőváry Árnin**, **dr. Kunz Jenő**, **Láng Lajos**, **Polonyi Géza**, **Schwartz Lajos**, **Steiger Gyula**, **Szekely Ferenc**, **Török György**. **Pótlagok:** **dr. Arkóczy József**, **Dobos J. József**, **Garai Samu**, **Girardi József**, **Kollárik Jenő**, **Lenz János**, **dr. Rakovitsky Géza**, **Schanda Vencel József**, **Weisz Gyula**, **Wodianer Hugó**. A közgyűlés ezt a jelölést egyhanglag elfogadta.

A II. kerületi választók által kiküldött kijelölőbizottság mai ülésének határozatából ajánlja megválasztásra törvényhatósági bizottsági rendes tagokul a következőket: **dr. Darányi Ignác**, **dr. Rádai Károly**, **Ludvig János**, **Lindmayr Ferenc**, **Kanyó Sándor**, **Bauer József**, **Szik Lajos**, **Komoróczy Sándor**, **dr. Kiss Károly** és **dr. Szabolcsi Izidor**; pótlagokul pedig: **Lauman Józsefet**, **Janitz Andrást**, **Jepes Vilmost**. A *vezetők* közül a következőket: **Zernovitsky Károly**, **Tabody József**, **Ott Lajos** és **dr. Ludvík Endre**, **Freyber-**

ger Pál, **Schiller György** és **Biscara Endre**, mint rendes és **Leopold Lajos**, **Beck Adol**, **dr. Bláthy Ottó**, **Lissák Armin**, **Reindl József** és **Deutsch János**, mint pótlagok. Kerületi választmányi tagokul jelöltettek a következők: **dr. Bozoky Adám**, **Bozoky István**, **Eckermann Ede**, **Fronman István**, **Hochbölzer Károly**, **Kögler Gusztáv**, **dr. Németh Imre**, **Török Árpád**, **dr. Weinek Károly**, **dr. Ludvík Elemér**, **Friedrich Károly** és **Seide József**.

A VIII-ik kerületi Jászfővárosi választók által kiküldött kijelölő bizottság ma délelőtt 11 órakor a Jászfővárosi Körben ülést tartott, **Császár Jenő** elnökével. A bizottság, mielőtt a jelöléshez hozzáegott, indítvány alapján kimondta, "hogy olyan köztisztviselőt, aki a fővárosi pénztárból húz fizetést, bizottsági tagságra nem jelöl. Ezután következett a megüresedett állásokra való kijelölés, amelyet a választás napján hoznak nyilvánosságra.

SZÍNHÁZ, ZENE.

**** Filharmónia.** Nagy változás állott be a filharmóniai társaság életében, amióta a *Vigadó* nagytermében utólagra hangversenyzett. **Mészáros Imre**, a társaság alelnöke. **Erkel Sándor** helyébe lépett, mint igazgató, — **Mészáros Imre** helyére pedig **Giancelli Károly**, zenekari tag került. **Erkel Sándor** előző szobor lelt, rögtönzött kis babérodóbból emelkedett ki a pódium háttérén **Führer Richárd** sikerült kis szobornintája és előző történet, hogy az *Es* szimfónia hangjainál a közönség **Erkel Sándor** arcát láthatta, aki azelőtt maga dirigálta Beethoven hatalmas remekét. Vajjon mit gondolhatott ma este **Erkel Sándor**, amikor dícsőséges postamentumáról letekintett **Mészárosra**, **Giancellire** és a közönségre?! Legközelebb erről is referálunk. — A mai estét a filharmónikusok a két **Erkel** emlékének szentelték. Az **Erkel**, amelyet Beethoven Napoleon nagyságának ajánlott föl, ma **Erkel Sándor** dícsőséges emlékezetére zsendült föl a *Vigadó* termében. Azonfelül ma volt kilenven éve, hogy **Békecs-Gyula** a **Wenckheim** grófok szerény gazdatisztjének a golya első fiat hozta meg, a magyarságnak pedig a magyar dalmi atyját, **Erkel Ferencet**. A mester **Ünnepi nyitányával** illett meg a filharmónikusok a nagy születésnapot. Hallottuk még azonkívül **Goldmark Scherzoját** (opus 17.), egy elképzelt ifjúkori szimfóniának megmaradt tételét, amely a budai szép napokból származik, amikor a szöghajú ifjú mester **Volkmann** és **Mosonyi** társaságában nézett a kékli heggyekre és a rózsásan derengő jövőbe. Akkor a zongorára és hegedűre irt **Suit** már **Goldmarkra** volt a zenekörök figyelmét. Elmesé, fordulatos igaz vilámszággal teli ez a remekül instrumentált *Scherzo*, de az igazi **Goldmarkot** későbbi markán vonásával csak ugy mutatja, mint valami ódon daguerrotypia. Van is, nincs is hasonlóság. A dirigensi pódiumon **Kerner István**, az *Operaház* fiatal karnagyát láttuk, aki már néhány év óta abban a nagy megtisztetésben részesül, hogy **Erkel Sándor** iskolájából való tanítványának nevezik. Tény, hogy az *Operában* a művészi személyzet és a zenekar tagjai bizton érzik magukat, amikor ez a kiváló tehetségű fiatal muzsikust tartja kezében a vezénypálcát. Az *Erkel* est, ezt az óriási munkát kezdettől fogva teljes bizottsággal és fizikai erővel dirigálta végig, bár az első tételben itt ott némileg küzdött a lámpalázzal, de már a második tétel a gyaszindultól tökéletes önuralommal interpretálta igazi polgári sikere volt. És ha valamilyen művészi fejlődése után érdekes, értékes, mert ünneli, zenei egyéniségre tesz szert, akkor meglesz benne az a hatalom, amely az egész zenekaron, mint egy óriási hangszeren elbűvölően játszik, a közönséget pedig lázába ejti. A karnagyú pálcának is megvannak a maga primadonnái és az a reményű, hogy **Kerner** István valanakor közéjük fog tartozni. — **Stavesagen** Bernát zongoraművész, aki **Lisztnek** Es-dúr koncertjét játszotta, előkelő helyet foglal el a zongora-virtuózok hierarchiájában. Még fiatal ember, harmincöt éves, de már nem fiatal. Leszűrdött, rafinált, nagyon ravasz virtuóz, jóval túl a **Sturm und Drangon**, — és járatos minden finomságban. Járakából hiányzik az elragadó temperamentum ifjú naivitása, az egekbe törő tiánság. — de olyan művész, aki evett a tudás álmájából. Még azt is tudja, amire nem képes. A művészet blazírt világja, aki azonban éppen olyan biztosan éjt meg, mint az ifjú óserő. Nagy sikere volt és a közönség viharos tapsára ráadásul kellett szolgálania. Ujjai alól bújjajosan perverz szépségben sóhajtott, kacérkodott, sirt, kacagott, ujjongott elő **Chopin** egy prelúdió.

**** Műsorváltás az Uránállásban.** Holnap csütörtökön este nem a **Felhő** és a **Női szépség**, hanem **Páris 1900-ban** kerül színpadra az Uránállásban.

**** Gyermekhangverseny a Telefon Hírműködésében.** Ma délután 5 órakor — mint minden esztendőnkön rendszeren — gyermekhangversenyt rendez a kis előfokú színpad a közönség számára. A hangverseny, melyet **Zörgi bácsi** rendez, közreműködnek: **Lumpé Gizella**, **Molnár Eszter**, **Réz Rózsi**, és **Varsányi Irén** urók. **Íványi Dezso**, **Odry Zsuzs** és **Rózsányi Gusztáv** urak. — Este a **Telefon Hírműködésben** a **M. kir.** **Operaházban** színpadon a **Bajazét**, utána a **Páris** című ballet zenéje lesz hallható. Az **Operaház** után érdekes híreket olvastat fel a beszélő újság szerkesztője, azután pedig 11 óráig **Zöldi Manci** cigányjátéka lesz hallható az **Emke** kávéházban.

MŰVÉSZET.

□ **Az Andrássy-szobor elhelyezése.** Az a bizottság, amelyet a kormány az Andrássy-szobor elhelyezésére kérésének tisztázására felkért, befejezte munkáit. A bizottság lelkiismeretesen akarván megoldani feladatát, a szobornak lából készített mintáját és talapatját fölállította az új országának a Kuriával szemben levő főhomlokzata, s a **Rudolf-akpart**ra néző déli homlokzata előtt. A bizottság báró **Podmaniczky Frigyes** elnöke alatt helyszíni szemlét, majd ülést tartott, amelyen a szobor végleges helyét a déli homlokzat előtt levő tér jelölte ki. **Zala György** a bizottság ítélete ellen **Széll Kálmán** miniszterelnökhöz fölébuzott, mert **Zala** a főhomlokzat előtt kívánja fölállítani a szobrot. A miniszterelnök a művészettel közölte, hogy a végrehajtó-bizottság határozatát csak véleményes jelentésnek tekinti és a végleges elhelyezés dolgában később fog dönteni.

SPORT.

***. A turf kulisszái mögött.** A turf titkaiba beavatottak érdekes témáról beszélnek tegnap óta, kapcsolatban egy egészen jelentéktelennek látszó turfhirrel, amely nem mond többet, csak annyit, hogy: báró *Kutschenbach* Sándor, a *Lederer*, *Rosenberg* Gyula és *szászberki* istállók managerje az istálló összeesését lovat haza küldte Bécsből Megyerre... Amilyen keveset jelent a hír, olyan érdekes a háttere. A múlt héten történt ugyanis, hogy az osztrák Jockey Klub *Slack* lovászfutól, a *Kutschenbach*-istálló könnyűterhű jockeyjától a startnál való folytonos engedetlenkedés miatt a novemberi első meetingre megvonata a lovaglási engedélyt. *Slack*, akivel szemben már ismétlenül fejtett ki hasonló szigorú a Jockey Klub, nem lovagolt négy napon, tegnap azonban, a második pótmeeting első napján újra nyeregbe ülhetett. Egy kétvétes versenyben báró *Kutschenbach* *Rikkants* nevű lovát ülte, mely véletlenül néhány hosszat vesztett a startnál s a célhoz utolsónak érkezett be. A verseny eredményénél nagyobb meglepetés volt, hogy az igazgatóság *Slack* jockeyt a startnál való „vigyázatlanlanság” miatt a legközelebbi versenynapra eltiltotta a lovaglástól. Minthogy más jockeykat, pedig akárhánynak elég sok van a rovásnál, nem büntetik ilyen gyakran és ilyen következetes szigorúsággal, *Kutschenbach* nyilván istállójának bojkottját látta az osztrák Jockey Klub eljárásában s ezért valamilyen lováért bánatot jelentett és hazaküldte őket Megyerre. Csaknem késégtelen, hogy a dolognak lesz még folytatása is.

***. A novemberi pótmeeting.** A holnapi napnak sines nagyobb versenyre, csupa apró handikapok és eladóversenyek töltik meg a programját. Még a gátverseny és a kétvétesek handikapje lehet a legérdekesebb, különösen ez utóbbiban nagyobb field, 8-10 ló várható a starthoz. *Silver Box*, *Melitene* és *Csillag* indulnak a legjobb kilátással. A gátversenyben *Maholnapnak* és *Hirondellenek* van a legtöbb kilátása. Tippeink holnapra a következők:

I. Maholnap—Hirondelle.

II. Dicső—Bezigue.

III. Silver Box—Csillag.

IV. Köttyag—Redactor.

V. Hastrmann—Melitene.

VI. Pythia—Antonius.

***. A bécsi pót-lőversenyek eredményét** leggyorsabban a Telefon Hirmondó előfizetői tudhatják meg, mert a Hirmondó kiküldött tudósítójának telefonjelentései alapján már a kora délutáni órákban részletes eredményt olvastat fel a versenyekről. Minden felolvasást *radójele* okoz meg. Az össz-eredmény felolvasása négy óra tájban lesz.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Sajtópör.** *Tóth Kálmán* székesfővárosi tanító, akit *Tóth Béla* a *Pesti Hírlap*ban közölt egyik Esti levelében azzal vádolt, hogy szemtelen módon visszajelent a bizalmával, *Tóth Béla* ellen rágalmozás címén sajtópört indított.

§§ **A polnai bűntény.** Az ülés elején az elnök a törvényszék határozatait hirdette ki. Így értesítette a védőket arról, hogy a bíróság megkeresette a hatóságokat, hogy hallgassák ki mindazon élelmező állományok vezetőit, amelyeket *Hilsner* utba ejtett, arra nézve, vajjon kipurolhatók-e a vádlott ott tartózkodásának ideje és vajjon felismernék-e *Hilsner*et. Ha igen, a bíróság tanuként fogja beidézni az állomány-vezetőket. Az elnök közli továbbá, hogy a bécsi büntetőbíróság a *Peschak* említettével levél dolgában vizsgálatot indított, amely még nincs befejezve. A levél eredetije nincs az akták között.

A bíróság folytatja ezután a tanuk kihallgatását. Az első *Lang Antal* polnai cipész, aki azt vallja, hogy március tizenegyedikén, husvét előtti napon látta *Hilsner*et, aki *Aufrecht* lakása előtt találkozott *Graffal* és *Baschsál* 1898-ban látta *Hilsner*et a szocialisták kirándulásán. Április harmadikán az utcáról megérett egy jelenet, amely *Hilsner* lakásában játszódott le. *Hilsner*en és anyján kívül ott volt *Rapp* és felesége. A tanu ezt a beszélgetést hallotta. *Rapp* ezt kérdezte *Hilsner*től:

— Félsz?

A vádlott nem felelt, mire *Rapp* felesége ezt jegezte meg:

— Ugyan mitől félsz? Nem látott senki semmit.

Nemde?

Rapp iparkodott megnyugtatni *Hilsner*et:

— Nem látta senki. Találgatás az egész.

Mnisek fogházfelügyelő azt vallja, hogy *Hilsner* elítélte után gyakran panaszkodott neki. Egy napon a tanu *Hilsner* fogolytársánál *Aratovnál* papírost vett észre, melyen e szavak állottak:

— Erdman, Wasserman és *Freiler Arator* azt mondta, hogy *Hilsner* ezeket az embereket jelölte meg mint bűnrészeseket a gyilkosságban. *Hilsner* maga is megerősítette ezt a szavakkal: Igen, ez igaz! Erre

előfoglák *Wasserman* és *Erdman*. *Hilsner* azután elmondta, hogy ő vezette *Wasserman* és *Erdman* a breznai erdőbe. *Hilsner* az arra monó *Hruzát* megszólította. Ebben a pillanatban *Erdman*, aki leghátul ment, előre ugrott és rávetelte magát *Hruzára*, mire *Hilsner* elszaladt. A tanu azt mondja, hogy ezeket a dolgokat *Kuttenbergben* azért nem mondta el, mert azt hitte, hogy *Hilsner* maga el fogja mondani.

Az elnök felhívására *Hilsner* kijelenti, hogy halálraítélte után *Mnisek* fogházfelügyelőt őt ismétlenül felszólította, hogy legyen vallomást.

Mnisek igazgatóan azt mondja, hogy ez nem igaz. Csak így rántott be, mondja *Hilsner*, ártatlan embereket.

Arator tanu, leje-i varga, aki fogolytársa volt *Hilsner*nek, azt vallja, hogy *Hilsner* elítélte után folyton sirt és azt mondotta, hogy ártatlanul ítélték el.

Novi tanu, aki *Kuttenbergben* ugyanabban a zárkában lakott, amelyben *Hilsner*, szintén azt vallja, hogy *Hilsner* folyton ártatlanságát bangoztatta. Egyszer azt mondta *Hilsner* a tanunak, hogy egy sánta zsidó követte el a gyilkosságot. Ennek a tanunak is elmondta *Hilsner*, hogy két zsidót az erdőbe vezetett és hogy az egyik, mikor *Hrusa* arra jött, rárohant, elvágta a nyakát és a vért felfogta. *Hilsner* akkor elszaladt. Az elnök figyelemzette a tanut, hogy előbb azt vallotta, hogy *Hilsner* úgy mondta el a dolgot, hogy mindjárt elszaladt, mikor az a zsidó rárohant a leányra. A tanu azt válaszolja, hogy nem emlékezett mindjárt jól. Ezután *Wasserman* tanut hallgatják ki, aki azt vallja, hogy március 29-én a deutschbródi kórházban volt. Prágából ismeri *Erdman*ot, akinek különös ismeretű jele, hogy sántít.

Schubert deutschbródi kórházi orvos azt mondja, hogy *Wasserman* 1899. március 14-től 17-ig volt a kórházban és azonnali megismeri *Wasserman*ot.

Kumbar *Hilsner* fogolytársa szintén elmondja, hogy miképp adta elő *Hilsner* az erdőben történetet, de azzal az eltéréssel, hogy egy zsidó először a fejére ütött a lánynak azután mind rárohantak, ütésekkal megölték és azután az erdőbe vonszolták.

Hilsner azt mondja, hogy a tanu őt fogjotgatással és veréssel kényszerítette a vallomásra; a tanu ezt tagadja. *Novi* tanu, aki szintén fogolytársa volt *Hilsner*nek, a vallomás jelenetét úgy adja elő, mint *Arator* és hozzát teszi, hogy amikor a rabok elmondták *Mnisek* felügyelőnek a vallomását, *Hilsner* így szól: „Mi bajom történhetik? *Rotschidnak* a legtöbb állam sok pénzzel tartozik. A legnagyobb gyarak a zsidók tulajdonja. Ki fizetné az adót, ha nem a zsidók.”

Ezután felolvasták az *Erdmann* kihallgatásáról szóló jegyzőkönyvet, amely szerint *Erdman* a kritikus időben nem volt *Hilsner*nél.

§§ **A braganzai herceg váltója.** *Kiss István* vizsgálóbíró már tegnap elrendelte *Lefkovits* Lukács Mátyas és *Varga* Antal letartóztatását. A vizsgálóbíró végzése ellen *Dr. Waise* Sándor, *Lefkovics* védője a törvényszékhez fellebbezett, *Varga* is appellált. A bűnjelt képző hamis váltókat a bíróság őrszi s így téves a a hír, mintha ezeket a váltókat a braganzai hercegnek kiadták volna.

TAVIRATOK.

.A kínai háború.

Pétérvár, november 7.

A *Novoje Vrenja* azt írja, hogy a pétérvári olasz nagykövet nemsokára Rómába utazik s a cárnak egy levelét viszi *Viktor Emánuel királynak*. A cár ebben a levélben arra kéri az olasz királyt, indítsen akciót a kínai kérdésnek nemzetközi konferencia által való végleges rendezésére és hogy ennek a konferenciának ő legyen az elnöke.

A cár továbbá azt írja, hogy ő azért nem ragadhatja meg az iniciatívát, mert Oroszország érdekelt fél a kínai kérdésben, míg Olaszország, miután teljes egészében hozzájárult a status quo főtartását célzó angol-német egyezményhez, semmi tekintetben sincsen feszélyezve a kezdeményezésben.

London, november 7.

A *Standard* jelenti *Saughaból*: *Langensauból*, *Kanszu* fővárosából jelentik kínai forrásból, hogy *Tuan herceg* arra átközölt és a felső *Hoangho* mellett lévő *Ningszsi*-fuba érkezett. Allítólag *budhista* szerzetesnek öltözve, utazott *Tungfuszang* tábornok oltalma alatt, aki az özvegy császárnétól két hónapi szabadságot kapott. *Junglu* nem akar *Szingan-fuba* menni, mert fél a boxerekétől, akik őt árulónak nevezik. Idevaló kínaiakat azt mondják, hogy *Lucsuan-lin*, *Kiangszu* volt kormányzója, akit a kereskedelmi hivatal elnökévé neveztek ki, még nagyobb ellensége az idegeneknek, mint *Kangji* volt.

Róma, november 7. A pápa ma fogadta gróf *Revertera* vatikáni osztrák-magyar nagykövetet, aki ő

szentségének bemutatta gróf *Clary* stájerországi helytartót és ennek nejét.

A nápolyi botrány.

Nápoly, november 7. A községtanács mai ülésén a szindáko, ennek helyettese és több községtanácsos lemondott állásáról. A községtanács azután elfogadott 58 tag jelenléteben 35 szavazattal egy indívanlyt, mely szerint parlamentáris vizsgálót indíthatnak meg és új szindákót és helyettes szindákót választott. A megválasztottak azonban nem fogadták el a választást. Az ülés igen izgatott lefolyású volt.

Róma, november 7. A lapok szerint a mai minisztertanács elhatározta a nápolyi községi képviselőtestületnek feloszlatását, valamint királyi biztos kinevezését, végül vizsgálóbizottság létesítését. A király holnap írja alá az illető dekretumot.

A délafrikai háború.

London, november 7. A reggeli lapok jelentik *Durbanból*: A boerok hétfőn *Standerton* mellett kisiklaltak egy *Pretóriából* jövő vonatot. Egy fűtő életét vesztette.

London, november 7. A *Reuter-ügyműködség* jelenti *Cradocekből* e hónap 4-ről: Egy mozdony által vontatott kocsikat-koosivat, melyet a *Kimberly*-érrel tíz embere kísért, *Kimberly* és *Roshov* közt, az előbbi helytől 9 mérföldnyire, 20 boer által megtámadott. A boerok tüzessel nélkül elfoglalták a kocsivatot és a mozdonyt levegőbe röpítették.

Közgazdasági táviratok.

New York, november 7. (Terményfőzsége.) (Zárlat.) *Gyapot*: New Yorkban helyben 9.9¹/₁₆ (9.9¹/₁₆), Dec.-re 8.88 (9.03). Februárra 8.80 (9.06). New-Orleansban helyben 9.— (9.1¹/₁₆). — *Petróleum*: Stand white New Yorkban 7.45 (7.45). Stand white Philadelphában 7.40 (7.40). Refined in Cases 8.75 (8.75). Credit Balances at Oil City 1.10 (1.10). — *Zsír*: Western steam 7.45 (7.55). *Rohe* és *Brothers* 7.80 (7.85). — *Tengeri* iránzata tartott. Novemberre — (—). Decemberre 42.3¹/₁₆ (42.3¹/₁₆). Májusra 42.3¹/₁₆ (42.3¹/₁₆). — *Buza* iránzata gyenge. *Piros* őrszi helyben 79.3¹/₁₆ (79.3¹/₁₆). Novemberre 77.3¹/₁₆ (78.3¹/₁₆). Decemberre 78.3¹/₁₆ (79.3¹/₁₆). *Márcs-ra* 82.3¹/₁₆ (82.3¹/₁₆). *Májusra* 82.— (82.3¹/₁₆). *Gabona* szállítási díja *Liverpoolba* 3.3¹/₁₆ (3.3¹/₁₆). — *Kávé*: fair Rio T. sz. 8.3¹/₁₆ (8.3¹/₁₆). Nov-re 7.10 (7.15). *Januárra* 7.25 (7.30). — *Liszt*: Spring *Whea*. clears 2.75 (2.75). — *Cukor*: 3.3¹/₁₆ (3.3¹/₁₆). — *Őn*: 28.— (27.62). — *Téz*: 16.3¹/₁₆ (16.3¹/₁₆). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, november 7. (Terményfőzsége.) (Zárlat.) *Buza* iránzata gyenge. Novemberre 72.3¹/₁₆ (73.—). decemberre 73.3¹/₁₆ (74.—). *Tengeri* iránzata tartott. Nov.-re 38.3¹/₁₆ (38.3¹/₁₆). — *Zsír*: Nov.-re 6.97 (7.02). Decemberre — (6.85). — *Szalonna* short clear 6.70 (6.75). — *Sertésusz*: Novemberre 10.77 (10.82). Decemberre — (—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Nyiltér.

ÜZLETSZERZŐKET

jó fix fizetés és jutalékkal keres a

Yost írógép társaság,

Budapest, New-York palota.

Ügyes fiatal gépírók előnyben részesítettnek. Ajánlatok személyesen nyújtandók át délután 4 és 5 óra között.

A párisi világtállításon
kítüntetett

Pick Testvérek

elsőrendű fővárosi

SZABÓ CÉG

(Dorottya-u. 9.)

egészen új előnyös ruhaelőfizetési rendszere a legmelegebben ajánlható az előkelő urak közönségének. Prospektust szívesen küld a cég.

Guber Forras

Leghatasosabb VASAS arzenes viz varasanyagok, női betegségek, ideg-és borbély-szerek stb. ellen.

Kapható az összes orványi-üzletben, gyógyszerés és drogeriákban. MATTONI ÉS WILLE, BUDAPEST.

(Az e rovat alatt közlötöknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

KÜLÖNFELEK

Van egy dalom . . .

Van egy dalom, sohase zongorázom,
Van egy képm, nem nézem meg soha.
Van egy elrejtett hervadó virágom
S egy ábrándom, — mely dőre, ostoba.

Van egy név, hallatára felfakad
Valami fájó régi-régi seb . . .
S e dal, e kép, ez a virág s e név
Nekem mégis csak a legkedvesebb.

Farkas Imre.

— Szerelmi tragédia. A tizenharmadik század egyik legérdekesebb szerelmi tragédiájának hősnője volt *Krasinszki* Franciska grófnő. A szépséges lengyel grófkisasszony atyja birtokán, *Maleszovban* nevelkedett, ahol az öreg *Krasinszki* oly mesés pompájú életet vitt, amelyet valami tucat német fejedelemséke udvartartása meg sem közelíthetett. Hét országra szóló lakomákat tartottak *Maleszovban*, arany-, ezüst-tányérokon szolgálták fel a gróf erdőségeinek vadjait, ezüst-billikomokból itták a száz esztendő borokat, de nem ez a külső fény volt az, ami a lengyel nemesség színe-javát *Krasinszki* kastélyába vonzotta: ott volt Lengyelország közelismert szépsége, *Franciska* grófkisasszony. Aranyzóke volt a haja, ragyogó fekete a szeme, imbolygó a járása, táncával meg valósággal megbabonázta az embereket; az idősebb lengyel urak félkörben álltak körül az esztendő szépségű *Franciskát*, ha a masurék járták, a fiatalabbja meg boldog volt, ha csak percekig is táncosa lehetett. Kíváncsian várta egész Lengyelország, ki lesz az a szerencsés, aki egykor a gróféleány férjének nevezheti magát; a lengyel fiatalok legelőkelőbbjei törték magukat a *Krasinszki-leány* keze után. Az apánál egyik sem talált ellentállásra, hanem a leány valamennyinek a szemébe kacagott: kiirthatatlan betűkkel volt az ő szívébe írva *Károly* hercegnek, a szász fejedelem fiának a neve; nem is ismerte még, de oly sok szép lelkitudaljonát hallotta emlegetni, hogy beleszeretett a ritka műveltségű hercegbe. A szász fejedelem egy darabig lengyel király is volt és e királyság alatt *Károly* herceg is gyakran tartózkodott Lengyelországban. Egy alkalommal a grófkisasszony a *Lubomirski* hercegi család bálján megismerkedett szíve bálványával. A herceg is heves szerelmre lobbant. Csakhamar értette egymást a két szerelmes, a herceg megígérte a leánynak, hogy feleségül veszi, csak azt kötötte ki, hogy az esküvőnek titokban kell megtörténnie s a házasságnak egy ideig titokban kell maradnia. Az öreg gróf ebbe is belement, a leányt pedig szerelmén kívül a hiúság is sarkalta most már, hogy egykor Lengyelország koronája ékesíti majd a fejét, ha *Károly* követi atyját a lengyel trónon. A titkos esküvőt megtartották s boldogsággal

élt az ifjú házaspár, egy kis vidéki kastélyban, távol a világ zajától — egy hónapig. A herceg otthagya minden ok nélkül, egyszerűen unalmából fiatal hitvesét és teljes öt esztendeig feléje sem nézett. Hiába volt a leány szülőinek minden törekvése, hiába a lengyel nemesség fenyegető magatartása, az elhagyott asszony is hasztalan küldöztette kőnyától áztatott leveleit, *Károly* herceg még csak egy betűvel sem felelt ezekre és fityeg hányt a lengyel arisztokrácia fenyegetéseinek. 1796-ban, amikor a herceg atyja meghalt s mikorra a szászok a lengyel trónt már elvesztették, végre megkönyörült *Károly* herceg a már-már halódó asszonyon és *Drezdába* hívta őt. Az egykor világszép nő helyett beteges, összetört asszony ment el férjéhez, akinek szíve még akkor is a leghevesebb szerelmmel volt tele. Nem sokáig, mert alig néhány hónapi *drezdai* élet után meghalt *Franciska*, akinél igazabban, hívebben kevés asszony szeretett.

— A jószívű *Vilmácska*. *Vilmának*, a hollandok boldog menyasszony-királynőjének gyermekkorából egymásután leventik fel a külföldi lapok a legbájosabb epizódokat. Rendkívül kedves és valóban a királynő jó szívére valló a következő kis történet is. *Amszterdam* polgársága egy alkalommal remek porcellán-készlettel ajándékozta meg *Vilmos* királyt, az akkor még alig öt éves *Vilmácska* atyját. A király nagyon megörült a pompás porcellánedényeknek, és kiadta a parancsot a szolgaszemélyzetnek, hogy kötevényt ovatossággal bánjanak az *amszterdami* ajándékával, mert aki eltöri belőle valamelyik darabot, azt menten el kell a szolgálatból bocsátani.

Alig néhány nap múlva a kis *Vilma* látja, hogy egy udvari lakáj keservesen sir. Résztrévoően megkérdezi tőle bánatának okát.

— Ó, királyi fenség, eltörtém a drága porcellán-készletből egy eszét s most elesapnak majd.

A kis hercegnő megnézte a cserepeket.

— Hisz ezeket össze lehet még ragasztani. Ha ügyesen összeragasztja, nem veszi észre senki.

A szolgáló azonnal munkához látott, *Vilmácska* maga is segített neki s rövid idő alatt a csésze ismét egész volt. Azután meghagyta a lakájnak, hogy az összeragasztott eszét este az ő helyére tegye. A vacsoránál találkozott az egész királyi család s *Vilma* hercegnő, amint a kezébe vette a csészt, mintegy véletlenül a földre ejtette, úgy, hogy az darabokra tört. A király, aki tanuja volt a balesetnek, haragosan felugrott. *Vilmácska* zokogni kezd s atyjának a nyakába borul.

— Isten veled apuska, kedves apuska! Én elmegek! Soha nem látst többé.

— Mit jelenten ez? kérdezte a király s csodálkozva nézett leányára.

— Nos igen, jajgatott a kis hercegnő, hisz te magad mondtad, hogy aki ebből a porcellánból eltör valamit, annak el kell hagynia a házat.

— Ugyan, felelte a király mosolygva. A kis lánykámra ez nem vonatkozik, s azonnal megbocsátott a leányának.

Vilma később mégis megvallotta atyjának az igazságot, de nem árulta el az igazi bűnös nevét.

— Fogoly milliomas. A new yorki milliomasok egyik legnépszerűbb fiatal tagja valami három hete kemény nyoszolyán fekszik: fogházba van csukva. A nagy vagyonu *W. Barnes* a miatt lett a *Ludlow-streeti* fogház lakója, mert nem akart elvált feleségének havonként csekély tízezer korona tartásdíját fizetni. A togoly milliomas családja természetesen mindent megtenne érte, hogy kiszabadítsa, de *Barnes* maga tiltakozik ez ellen legjobban s kijelentette, hogy nagyon jól érzi magát a fogházban s eszé ágában sincs neki azt hat hónap előtt elhagyni. A new yorki milliomas-negyed egy ideig nem tudta megérteni, mi ütött *Barnesbe*, most azonban kiderült, miért akarja ő a hat hónapot — fogházban tölteni.

A fiatal vagyárossal elvettek feleségül egy gazdag brooklyn-i leányt, akit ő soha sem szeretett. Házasesetük boldogtalan volt s a férj keresett és talált is magának vigaszt miss *Thiébaultnak*, egy franciaszarmazású kanadai hölgynek szerelmében. Ande a felesége rájött a titolt viszonyra s beadta a válópört. *Barnes* boldog volt, hogy végre feleségül veheti *Thiébault* kisasszonyt, azt a nőt, akit imád, és mindent megtett, hogy a válópörnek minél előbb vége legyen. Végkielégítést ajánlott fel volt felesége családjának, aki el is fogadott valami kétfélmillió forintot tőle s mikor a pénz már megkapták, akkor perelték be *Barnest* a tartásdíj miatt. Hiába hivatkozott a becsapott ember a kétfélmillióra, a törvény előtt elvesztette a pört. Az ítélet nyugodtan fogadta, de kijelentette, hogy nem fizet. Csukják őt be. Inkább leül a hat hónapot, mert aztán legalább teljesen szabad lesz és egyedül a boldogságnak élhet. A newyorki társaság sikerült dolognak tartja az egészet, egy szerelmes leány pedig könnyes szemekkel számlálja a napokat.

— „Baby-Thees.“ A londoni *high life*, úgy látszik, egész nyáron azon törlte a fejét, mivel lehetne az idej zsuurokat fűszerezni. Már annyifajta, képtelemből képtelemből, és unalmasabbnál unalmasabb társasjátékkal mulatta magát a zsuurok közönsége, hogy valóban nehéz volt valami újat fölfedezni e téren. Most végre nyugodtan alszik a londoni társaság. Megvan az idei téli délutánok clouja. Már világgá röptették az óriási szenzációit. *Baby-Theesnek* hívják ezental majd az öt órai teát. A legújabb szórakozás abban áll, hogy mindenki elviszi magával a vendéglátó hához gyermekkori arcképeit, ezeket összekeverik s a vendégek azzal szórakoznak, hogy kitalálni igyeksenek, kié egyik vagy másik arakép. A felnöttek arca természetesen nagyon elütő a baba-fotográfiákon

REGÉNY.
QUO VADIS?

(61)

— REGÉNY —

Írta: SIENKIEWICZ HENRIK

— Róma lángtengerben áll a császár parancsára, mert panaszkodott *Antiumban*, hogy még sohasem látott égő várost. Gondoljátok meg, mi történhetik itt még, ha ilyen büntetéstől sem riadt vissza. De ha erről az oldalról nem is fenyegetnek minket veszély, e tűz után az éhhalál és a polgárháború szinte elkerülhetetlennek látszanak. Meneküljétek tehát és bizzatok bennem, meg foglak benneteket védelmezni!

Péter Lygiára mutatott és így szól: — Mentés meg a leánykát, akit az *Ur számodra* kijelölt és vidd magaddal *Ursust* és a beteg *Linnust*. Én azonban itt maradok. Nem tudod, hogy *Krisztus* a tengeren háromszor így szól hozzám: „Órizz meg nyájamat!” És én most a kísértés napjaiban hagyjam el tűzhelyemet?

Vinicius meghajtotta a fejét az aggastyán előtt.

— Uram, keresztelj meg engemet — kérte most másodszer.

Ekkor *Petrus* elővett egy éreből készült, vízzel telt amphorát és mondá:

— Megkeresztellek az Atyának, a Fiúnak és a Szentlélek istennek nevében! Amen!

XV.

Petronius ígéreteit, melyeket a császár nevében tett, meg is tartották. A pompás keretet megnyitották a nép számára; óriási mennyiségű élelmiszert osztottak ki a lakosság között és

a fenyegető éhhalál veszedelme így szerencsésen elkerültetett.

A nép azonban mégsem békült meg és az elégedetlenség moraja még mindig zugott, csak a teljesen vagyontalanok voltak kibékülve sorsukkal, mert most legalább kenyők-kedvők szerint ehettek, ihattak és lophattak. Hat napon át pusztított a tűz és még a hetedik napon is ott lapangott *Tigellinus* házában és új kitérővel fenyegetett. Mikor aztán egész utcákat lebontottak, végre már nem volt minék égnie és a tűz nem nyert új táplálékot.

A nép hangulatát nagy aggodalommal vizsgálgatták az udvarnál. Az *augusztianusok* ijedt arccal jártak-keltek, maga *Nero* is remegett, nemkülönb *Poppaea* is, aki jól tudta, hogy *Nero* bukása egyszersmind az ő halálós ítélete is. Tanácskozásokat tartottak, nagyobbára eredménytelenül. A császár állandóan rettegés és kegyetlen elhatározások között ingadozott.

Petronius a már régen elhatározott görögországi utazás terve mellett kardoskodott, sőt *Nero* már el is határozta, hogy követi tanácsát, mint rendesen szokta tenni, de *Seneca* meggondoláson tartotta ez elhatározást. — Könnyű elutazni — mondotta — de vajjon éppen olyan könnyű lesz-e vissza is térni?

Tigellinus is élénken osztozott véleményben.

— Hallgass rám, isteni férfiú! — kiáltott fel — *Petronius* tanácsa veszedelmes! Alig lesz még *Ostiában*, a mi nyakunkon már itt lesz a polgárháború. Es ki tudja, *Augusztianus* mely oldalági leszármazottja fogja magát császárrá kiáltatni?!

Nero tekintetét égnék emelte.

— A háladatlanok! A telhetetlenek! — kiáltott fel. — Hiszen van elég gabonájuk, hogy maguknak kalácsot süsseknek! Mit kívánnak még?

— Bosszuért lihegnek — felelé *Tigellinus*. Mindnyájan mély hallgatásba merültek.

Majd *Nero* hirtelen felemelte karjait és így szavalt:

— A szívek bosszuért kiáltoznak, a bosszu áldozatot követel!

Egy ideig hallgatott, aztán ragyogó arccal így szólott:

— Adjatok ide táblát és írót! Le kell írnom e verset! Eszrevettétek, hogy mily hirtelen lepott meg az ihlet?!

Mikor leírta a verset, halkán ismételtette.

— Igen, a bosszu áldozatot követel!

Tökintetét körüljárta a jelenlévőkön.

— Mit szólnátok ahhoz, ha *Vatiniust* kiszolgáltatnánk a népnek, mint a város felgyújtóját?

— Ó, isteni férfiú, ki vagyok én? — kiálta *Vatinius*.

— Igazad van! Ehhez nagyobb férfura van szükségünk, mint te vagy! — Talán *Vitellius*?

Vitellius halotthalvány lett, de azért nevetett.

— Az én zsirom végre is újból felélvezheti a tüzet — mondá.

Nero nem is hallgatott rá.

— *Tigellinus* — mondá végre hosszú hallgatás után — te gyújtottad fel *Rómát*!

A jelenlévők megborzadtak. Erezték, hogy jelentőségteljes pillanat előtt állnak. *Tigellinus* elhalványodott.

— A te parancsodra gyújtottam fel *Rómát*, uram! — mondotta.

Ugy néztek egymás szemébe, mint két démon. Oly halotti csend honolt az atriumban, hogy a légy zugását is meg lehetett hallani.

— *Tigellinus*, kérdé *Nero* — szeretsz engem? — Jól tudod, uram!

— Akkor áldozd fel magad érettem!

Tigellinus, mint egy mérges komondor, csikorgatta fogait.

(Folytatása következik.)

látható aroaktól, s így a kitalálás nem éppen könnyű. Aki legtöbb aroct ismer meg, az díjat kap. Szórakozásnak ez a találgatás elég unalmas.

+ *Bis dat, qui cito dat.* Ezt a régi latin mondást, hogy: kétszeresen ad az, aki gyorsan ad, rendkívüli mulattatóan alkalmazta egyszer a németek nagy Moltkéje.

Az öreg generális gyakran kártyázgatót egy régi volt bajtársával, aki folyton a miatt bosszankodott, hogy Moltke nagyon lassan oszt.

A marsall mindig nyugodtan felelte:
— Jobb a kártyát lassan osztani, mint elosztani.
— Igaz, kegyelmes uram. De én gyorsan osztok és még sem osztom el.

Ezek az apróbb, tréfiás zsörtölődések napirenden voltak. Egyszer azután utólré a gyorsan osztó öreg urat a végzeté, mert — ő is elosztotta a kártyát. Zavarba jött és mentegetőzve szólt:

— Valóban kellemetlen! Most én hibáztam. Nagyon gyorsan osztottam és több kártyát találtam osztani, mint amennyit kellene.

Moltke mosolyogva mondta:
— Sebaj! kétszeresen ad, aki gyorsan ad! *Bis dat, qui cito dat.*

Hanem soha többé szó nem eset a gyors osztásról.

Napirend.

Naptár: Csütörtök, november 8. — Római katolikus: Gottfried ptk. — Protestáns: Gottfried. — Görög-orosz: (október 26.) Demeter. — Zsidó: Marchesvan 18. — Nap két: 9 óra 39 percek. — Nyugszik: 4 óra 15 percek. — Hold két: délután 5 óra 32 percek. — Nyugszik: reggel 8 óra 15 percek.

A miniszterelnök és belügyminiszter fogad délután 4 órakor.
A vallás- és közoktatásügyi miniszter fogad délután 4 órakor.

A honvédelmi miniszter fogad déli 12 órakor.
Az igazságügyi miniszter fogad délután 1 órakor.
A képelelőkhöz elnöke fogad délután 2 órakor.
A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor.
A demokráta párt gyűlése a nagyzemlé-utcai helyiségben este fél 7 órakor.

A osztrák-magyar bank főtanácsnának ülése délelőtt az intézet budapesti helyiségében.
Az országos iparegyesület végrehajtott bizottságának ülése a munkásügyi szakosztály alakítása dolgában este 7 órakor az Uj-utca 4. sz. alatt.

A matematikai és fizikai társulat rendes ülése délután 3 órakor az Eszterházy-utca 3. száma alatt.
Férfiokra a Népszínházban délelőtt 10 órakor.
Bemutató előadás a Vígyszínházban.
A Nemzeti Szalon tárlatára a bejelentési hatánap lejáratára.

A Magyar Földrajzi Társaság felovalós ülése az Akadémia heti üléstermében délután 5 órakor.
Nemzeti Múzeum. Természetrajzi tóra, nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődíj mellett tekintethetők meg.

Walter Crane kiállítás az Iparművészeti múzeumban délelőtt 9 órától 1-ig és délután 4 órától 8-ig.
Istvánffy Gyula képkiallítása a Felsőerdősor 22. szám alatt, Huszár Ilona bárónő műtermében reggel 9 órától délután 4 óráig.

Teknológiai Iparmúzeum nyitva délelőtt 9 órától 12-ig, délután 3—5-ig.

Magyar kereskedelmi múzeum és házipar kiállítás a városi kert iparsarokban délelőtt 9 órától 2 óráig.

Magy. kir. Földtani Múzeum (Stefánia-ut 14.) nyitva délelőtt 10 órától délután 1 óráig. Belépődíj nincs.

Szabadalmi Ivetár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye (II. Oszlop-utca) nyitva délelőtt 10—1-ig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—8-ig.

Múzeumi könyvtár nyitva d. e. 9—1-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 8—7-ig.

Iparművészeti múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 10—12 óráig este fél 7 órától fél 9 óráig.

Szórakozó helyek.

New York-kávéházban, minden este nagy katonazené.

Hanusz kávéház Király-utca sarkán, esténként a magy. kir. honvéd zenekar hangversenye.

Union-szálloda, diszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás kerékpár-terem.

Putzer György éttermeiben Deák-tér, minden este Schreier hegedű-hangversenye.

Somossy Orfeum válogatott műsor.

Ferenzi kávéház. Csóka nemzeti zenekarának hangversenye.

Tatra kávéház Király-utca Tordajo női zenekarának hangversenye.

Hazám kávéház. Horváth Jancsi jeles zenekarának hangversenye.

Erdélyi minta vendéglő. Dalszínház-utca, a fővárosi közönség találkozó helye.

Monopol kávéház Váci-körút 37. minden este Oláh Sándor zenekarának hangversenye.

Folies Caprice kiváló új műsor.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar- és kereskedelem.

A vaskartell. Érdekes leleplezés közl a vaskartell felbomlásának okairól a *Berliner Börsen-Courier*, a német birodalmi sajtó közgazdasági tekintetben legelőkelőbb organuma. Azt írja ugyanis, hogy a rimamurányi társulatnak egy szindikátusi spekulációja volt a kartell szétbontásán. Az érdekes cikknek erre vonatkozó része így szól:

Beavatott körökben minden tartózkodás nélkül megvallották, hogy a Rimának a Hernádvoigyi vasművekkel kapcsolatos makhinációi egyedül csak azt célozták, hogy a szindikátus, amely a Rima részvényeit annak idején a napi árfolyammal jóval olcsóbb áron vette át, olyan tekintélyes osztalékhoz jusson, amely a részvények értékét tetemesen növelné. Ezért kellett a Hernádvoigyi vasműveket nagy sietve és a kartell-társak előzetes megkérdezése nélkül megvásárolni. Amde a Rima számítása nem ütött be egészen. A szindikátusi haszon még nincs meg és nem lehetetlen, hogy a megálmódott haszon valóságos veszteség lesz. Ez a veszteség a Rimának is, a részvény-szindikátus tagjainak is illőtte kellemetlen lesz ugyan, de ebből Magyarország érdekeinek csorbulását ki-

magyarázni józan gondolkozás mellett legalább is lehetetlen.

Ezeket írja a berlini lap. Ugy hiszszük, a rimamurányi be fogja látni azt a kötelezettségét, hogy ilyen kemény vádakkal szemben alaposan megokolt s teljesen meggyőző cáfolat utján tisztázza eljárását.

Vágvoigyi Cukorgyár Részvénytársaság Tencsény-Teplán. Illetékes helyről a felől értesülünk, hogy a tencsényi királyi törvényszék az igazgatóságot Wolf Lipót alelnöki minőségének föltérőse irányuló kérelmével elutasította és december 5-ikére tárgyalást tűzött ki. Egyedüljleg a törvényszék 5063/900. számú végzésével az igazgatóságot utasította, hogy nevezett alelnök indítványának megfelelően haladéktalanul rendkívüli közgyűlést hívjon egybe, amelynek napirendjére Wolf Lipótnak az igazgatóság elmozdítására vonatkozó indítványa tüzessék ki.

Ülések az Országos Iparegyesületben. Az Országos Iparegyesület végrehajtott-bizottsága tegnap délelőtt Mallekovits Sándor elnökelete alatt ülést tartott. A bizottság kimondotta, hogy örömmel veszi tudomásul a főváros közgyűlésének az iparpártolás ügyében hozott határozatát, mely megfelel az Iparegyesület részéről előterjesztett javaslatoznak. Neuschloss Marcell jelentését a tisztességes verseny ügyében tartott szaktanácskozományról, végül a bizottság a szervezendő új munkásügyi szakosztály megalakításának módjait beszélt meg. Délután az Iparegyesület összes szakosztályai együttes ülést tartottak, amelynek tárgya a fogadós-, vendéglős-, kávé- és pálinkamérő iparokra vonatkozó fővárosi szabályrendelet-tervezet megvitátása volt. Glöck Frigyes előterjesztette a budapesti vendéglős ipartársulatnak a szabályrendelet-tervezetre vonatkozó véleményét. A szikvizgyárosok véleményét Gelleri Mór igazgató, a kávéipartársulatát Kemény Géza, az ipartársulat titkára ismertette. Az értekezlet kimondotta többek között: kívánatos, hogy a vendéglősipar-gazdálvany kiadása előtt a vendéglősök ipartársulata meghallgattassék a folyamodó szakképzettségére és megbízhatóságára gévze. A szabályrendelet-tervezet 14. §-ánál kívánatosnak mondotta továbbá az értekezlet, hogy a fogadósoknak a közönséggel szemben való jogai is valamely módon védelemben részesüljenek. Ere föltekért Glöck Frigyeset, hogy pótólag konkrét javaslatot terjesszen be.

Magyar fővárosi malomgyesület. A magyar fővárosi malomgyesület ma megyeri Krausz Lajos királyi tanácsos elnökelete alatt teljes ülést tartott, melyen több fontos tárgy került elmlítésre. Az osztrák-magyar autonóm választási revizója ügyében a kereskedelem-ügyi miniszter véleményes jelentést kért az egyesületől. A kiküldött bizottság bemutatja a terjedelmes emlékiratot, melyet a teljes ülés változatlanul elfogadott. A teljes ülés foglalkozott a bihari megyei gazdasági egyesületnek a határozóügyi szakokos módosítására vonatkozó indítványával is, továbbá a dr. Ráth Zoltán jogakadémiai tanár által a kereskedelemügyi miniszterhez a kartelektről bterjesztett emlékirattal és végül elhatározta, hogy a budapesti kereskedelmi és iparkamarahoz íennállásának ötvenedik évfordulója alkalmából üdvözlő átiratot intéz.

Budapesti sertés-konsumvásár. A ferenzvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konsumvásár árjegyzése 1900. évi november 6. készlet 940 darab, lörkezett 962 darab. Összesen 1902 darab.

A rádza nyaklánc

— REGÉNY —

Irta: RUDYARD KIPLING

(91)

Rengedet porfelhő gomolygott a misszió háza felé, mélyének biztos rejtekében a lovagló Tarvinnal.

A hercegeknek meghagyta, hogy játszanak a verandán, amíg kijön, aztán berontott a házba. A sötétedő szoba egyik homályos sarkában ott találta Kettyt varrással a kezében. Szeme, amelyt most fölvetett rá, sok könnyet ontott.

— Nick — ezt akarta mondani, de a hangja csaknem felmondta a szolgálatot. — Nick.

Habozva állott meg Tarvin a küszöbön. Ketty elvetette a munkáját és felállott.

— Te vagy itt! Te vagy! Elsz!

— Győződjél meg erről, — mondotta Tarvin mosolyogva s kitárta feléje a karját.

— O... úgy féltém...

— Jéjj.

Tünődve lépett előre Ketty, Tarvin pedig gyorsan átölelte és fejét a szivére vonta le. Egy ideig engedte ezt Ketty, aztán felénezt rá.

— Nem így alkudtunk, — mondotta.

— Sohse akarj az ilyen okos dolognál jobbat! — felelte Tarvin mohón.

— Az az asszony megpróbálta, hogy megmérgezzem engem és amikor olyan sokáig semmit sem hallottam rólad, akkor... akkor a legborzasztóbb dolgokra gondoltam!

— Szegény gyermekem! És a kórházad oda van! Ez kemény megpróbáltatás volt! El kell innen mennünk, olyan gyorsan, amilyen gyorsan csak felkészhetsz! Egycelőre leszabdaltam a karmait. Zálogom van tőle, amelyet nem kockáztat, de nem tarthatom meg sokáig. Azért mennünk kell!

— Mennünk kell? — ismételte Ketty halkán.

— Talán egyedül akarsz utazni?

— Nem — felelte Ketty mosolyogva, miközben kibontakozott a karjaiból, — de neked menned kell.

— Es te?

— Velem nem érdemes törődni. Mindenben hajótörést szenvedtem, minden, amit építettem, romba dől. Ugy érzem, Nick, mintha leégtem volna, mintha lejárt óra volnék.

— Nagyon jól van! Beszéljünk hát más hangon, bánjunk veled új módszerrel! Egészen megfelel nekem! Soha, soha ne emlékezzessen senki arra, hogy valaha Rathoreban voltál.

— Tévedés volt, Nick.

— Micsoda?

— Minden? A tervem, az utazásom. Nem leánynak való munka ez, vagy talán nem én vagyok az a leány, aki erre vállalkozhatik. Lemonddok róla, Nick... vigyél haza!

Tarvin ugyanevak illetlen újjongásba tört ki erre a kijelentésre és újra karjaiba zártá Kettyt. Lelkes szavakkal erősítette, hogy rögtön meg kellene esküdniök és ha csak lehetséges, még azon az éjjel el kellene utazniok. Ketty nem szólt ez ellen, mert aggódott Tarvin életéért, de mégis szóltott valamit előkészületekről, mire Tarvin felvilágosította, hogy éppen a befejezett tény után kell majd megtennie az „előkészületeit”. Hiszen Bombayban mindent meg lehet vásárolni, tömegesen!

Türelmetlenségének és tettvágyának foragatagától elragadtatva Ketty végre abbanhagyta vonakodását, de hirtelen ijedten kiáltott fel:

— És mi lesz a töltésedből? Azt csak nem hagyhatod itt?

— Csacsi — felelte Tarvin a szíve mélyéből — csak nem hiszod, hogy csak egy szemernyi arany is van abban a folyóban?

Gyorsan kibontakozott Ketty a karjaiból és ijedten és szemrehányóan nézett rá.

— Csak nem akard ezzel mondani, hogy... te ezt kezdetlől fogva tudtad?

Tarvin hamarosan vissza akarta szivni a kijelentését, de Ketty már észrevette a pillantásában a bevallást.

— Te ezt tudtad — mondta Ketty fagyosan. Gyors szemmel átlátta Tarvin az újabb veszedelmet, amely a derült égből esapott le rá, s taktikájának hirtelen megváltoztatásával rózsa mosolylyal előzte meg Ketty vadló pillantását.

— Igen tudtam. Ez a munka csak szemfényvesztés, ürügy volt.

— Szemfényvesztés? Mi végből?

— Te érted!

— Mit jelentens ez? — kérdezte Ketty olyan arkifejezéssel, hogy Tarvinon a borzongás futott végig.

— Az indiai kormány nem tűri meg az országban hosszabb ideig azokat az idegeneket, akiknek nincs határozott céljuk az itt tartózkodásra. Azt csak nem jelenthettem be Nolan ezredesnek, hogy a Drágám után jöttem, vagy igen?

— Nem... nem tudom... de mégis kikerülhetett volna... ezt a szemfényvesztést a maharádzsa pénzével! Becsületes ember nem is cselekedte volna meg ezt.

— Hát ezért vezekelnem kell! — mondotta Tarvin.

— Hogyan is győzhetted meg a királyt arról, hogy a művednek komoly célja van, hogyan esalhattad meg annyira, hogy annyi munkaerőt bocsátott a rendelkezésre és annyi pénzt elpazarlásra. Oh Nick! Nick!

Lelke mélyében megrettenve, csaknem esügedten meredt rá Tarvin.

— De Ketty! — mondotta — hát nem tudod-e, hogy amiről beszélsz, az a legjobb tréfa, amely Indiában ezen a világon megtermett?

Hiszen ez meglehetősen jól volt mondva, de éppenséggel nem volt alkalmas, ezt egészen tisztán látta Tarvin, amikor Ketty némi megvetéssel a hangjában így felelt:

— Ez nem tréfa, ez gonoszság!

(Folytatása következik.)

Eladatott 1000 darab. Maradt 902 darab. — Napi árak: 120—180 kilogramm sulyban 78—02 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 80—96 koronáig, 300—380 kg. sulyban 84—98 K.-ig. Oreg nehéz páronkint 200—500 kilós 80—86 koronáig, Malac 50—100 kg.ig 60—72 korona. A vásár hangulata lanyha.

A budapesti gabonatorzsde.

Budapest, november 7.

Lanyha vételkedv mellett eliktelt 12.000 méter-mázsza buza 2 1/2—5 fillérrel olcsóbb árakon.

Eladatott:

Buza, Tiszavidéki: 200 mm. 79 k. 7 K. 75 l., 200 mm. 79 k. 7 K. 75 l., 100 mm. 79 k. 7 K. 65 l., 100 mm. 78 k. 7 K. 65 l., 100 mm. 78 k. 7 K. 60 l., 100 mm. 78 k. 7 K. 65 l., 200 mm. 77 k. 7 K. 45 l., 100 mm. 77 k. 7 K. 50 l., 200 mm. 77 k. 7 K. 50 l., 100 mm. 77 k. 7 K. 40 l., 100 mm. 75 k. 7 K. 15 l., 100 mm. 75 k. 7 K. 80 l.

Pestmegyei: 700 mm. 78 k. 7 K. 47 1/2 l., 300 mm. 78 k. 7 K. 45 l., 700 mm. 78 k. 7 K. 45 l., 300 mm. 78 k. 7 K. 45 l., 100 mm. 77 k. 7 K. 40 l., 300 mm. 77 k. 7 K. 45 l.

Szent-Tamási: 4100 mm. 74 k. 7 K. 32 1/2 l. Bánsági: 4000 mm. 76 k. 7 K. 30 l.

Mind három hónapra.

Zab: 150 mm. 5 K. 15 l., dohos.

Rozs: 100 mm. 6 K. 70 l.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktörzsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Table with columns for Buza (Tiszavidéki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bánsági, Hétszékai) and prices in K and l.

Table titled 'Egyéb gabonanevek' with columns for Rózs, Arpa, Zab, Tengeri and prices in K and l.

A határidőszület folyamán a következő kitések történtek:

Table with columns for Buza áprilisra, Rozs áprilisra, Zab áprilisra, Tengeri májusra and price ranges.

Déli egy órák a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with columns for Buza áprilisra, Rozs áprilisra, Tengeri májusra, Zab áprilisra, Repece augusztusra and prices.

Délután fél 5 órakor zárul:

Table with columns for Buza áprilisra, Rozs áprilisra, Tengeri májusra, Zab áprilisra, Repece augusztusra and prices.

A budapesti értéktörzsde.

A mai tőzsde irányzata is kedvezőnek volt mondható, az érdekek előterében azonban csupán államvasutak állottak, melyek élénk fedezési és véleményezősi vételek alapján megszilárdultak s mindvégig megtartották áremelkedésüket.

A helyi piac kedvező hangulatot, de mérsékelt forgalmat tanusított.

A déli tőzsde eleinte gyöngye, később javult volt, végre berlini eladásokra ismét lanyhábban zárult.

A helyi piac el van hanyagolva. A valutapiac változatlan.

Az előtőzsde kedvező. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 665.—666.—, Osztrák hitelrészvény 662.50—664.75, Osztrák-magyar államvasut 662.50—664.50, Rimamurányi vasúti részvény 483.—484.—, Közüti vasut 599.—602.— korona.

A déli tőzsde gyengébb. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 665.25—666.—, Osztrák hitelrészvény 663.25—664.75, Osztrák-magyar államvasut részvény 663.50—665.50, Jelzalog 434.50—, Rimamurányi 483.25—484.50, Közüti vasut 599.50—, korona.

Forgalomba került: Koronajáradék 90.40. Városi villamos vasut 277.—278.— korona. Utőzsde. A 4 Orai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 662.20, Magyar hitelrészvény 663.50. Leszámítoló bank részvény 428.—, Rimamurányi vasútrészvény 489.—, Osztrák-Magyar államvasut 663.—, Közüti vasut részvény 600.—, Villamos vasut részvény 277.— korona.

A budapesti terménytörzsde.

A terményüzletben a szezonzerü hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 39.—45.— korona, vörös idei —, korona, vörös erdélyi —, korona, vörös hánsági —, korona, középszemű 60.—63.— korona, nagyszemű 67.—70.— korona. Disznózsír: budapesti: 59.—59.50 korona, vidéki —, korona. Táblaszalonna: légszáritott vidéki —, korona, városi 4 darabos 51.50—52.—, korona, 3 darabos 53.—54.—, korona, üstölt —, korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 15.—15.50 korona 120 darabos —, korona, 100 darabos 16.—16.50 korona, 85 darabos 17.—17.50 korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.25—14.50 korona, 100 darabos 14.75—15.25 korona, 85 darabos 16.—16.50 korona. Szilvaiz: szlávóniai 18.25—18.50 korona, szerbiai 16.25—16.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonatorzsde.

Bécs, november 7. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.) Észak-Amerikában az elnökválasztás miatt nem volt gabonatorzsde, de egyéb külföldi piacokról érkezett árfolyamjelentések, továbbá a direktiva teljes hiánya következtében lanyha irányzat uralkodott a mai tőzsdén. Bár eleinte valamivel erősebb volt az irányzat, később az elenyésző forgalom miatt mindjobbab estek az árak, így a búzák és rozsz különösen.

Köttetek: Tavasz buza 7.96—7.97, tavasz rozsz 7.67—7.66—7.68, tengeri május—júniusra 5.32—5.33 koronán.

A készáruk piacán kereslet hiánya miatt az üzlet ugyszólván pangott. Az irányzat gyöngye volt, különösen a rosszabb minőségű cikkekben mutatkozott áreszkükenés. Zárlatok maradtak: Tavasz buza 7.95, tengeri május—júniusra 5.34—5.33. A többi változatlan.

A bécsi értéktörzsde.

Az előtőzsdén Mac Kinley győzelme nem gyakorolt befolyást, a hangulat nyugodt maradt.

Déli tőzsde nagyon csendes, később élénkült. Zárlat gyenge Berline valamivel javult.

Bécs, november 7. (Magyar értékek zárlata.) 4% os aranyjárdék 114.80, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 130.52. Magyar vasúti kölcsön ezüstben 88.90, Magyar keleti vasúti állami kötvény 116.75, Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 431.—, Rimamurányi vasútrészvény 481.50, Magyar koronajárdék 90.35, 4% os Magyar főtételek kötvény 91.80, Magyar hitelbank részvény 662.—, Magyar nyerevény kölcsön sorsjegye 163.75, Kassa-oderbergi vasúti részvény 348.—, Magyar kereskedelmi bank 26.50 Magyar cukoripar —.

Bécs, november 7. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2/3% os papírjárdék 97.40, 4% os osztr. aranyjárdék 114.65, 1800-iki sorsjegye 132.—, Osztrák hitelrészvény 392.—, Angol-osztrák bank 272.50, Bécsi bankjegyesület 472.—, Osztrák-magyar bank 1698, Déli vasut 111.—, Dunagőzhajózási részvény 758.—, Dohányrészvény 287.—, Császári és királyi arany 114.1, Német bankváltók 117.62, 4 2/3% os osztr. járadék 97.15, Osztrák koronajárdék 95.55, 1864-iki sorsjegye 263.—, Osztrák hitelintézet részvény 662.25, Unionbank 545.—, Osztrák Länderbank 415.—, Osztrák-magyar államvasut 663.25, Elhavölgyi vasut 472.—, Alpesi bányarészvény 420.50, 20 rang. arany 19.20—, Londoni váltóár 240.60, Bécsi Tramway Lít A. 262.—, Bécsi Tramway Lít A. 267.—, Lipót kőbő 375.—, Az irányzat gyenge.

Bécs, november 7. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 661.75, Magyar hitelrészvény 663.—, Angol-Osztrák bank 273.—, Bécsi bankjegyesület 473.—, Union bank 545.—, Länderbank 415.80, Osztrák-magyar államvasut részvény 662.50, Lombard 111.—, Elhavölgyi vasut 472.—, Eszaknyugati vasut részvény 458.—, Dohányrészvény 287.—, Rimamurányi vasúti 481.50, Alpesi bányarészvény 419.—, Májusi járadék 97.40, Magyar koronajárdék 90.35, Török sorsjegyek 105.25, Német birodalmi márká 117.68, Napoleon d'or 19.20.

Külföldi értéktörzsde.

Berlin, november 7. (Tőzsde tudósítás.) Megnyitás előtt az amerikai értékek nagyon szilárdak voltak new-yorki hírekre és arra a feltétele, hogy Mac Kinley megválasztása bizonyos. A helyi értékek közül kohé és bányarészvények mind szilárdabban indultak. Bankok részben ártartók. Járadékok csöndesek, vasutak nagyobbára tartottak. Központi vasut élénk, állítólag ar a hírre, hogy visszaszállítása befejezett dolog. Később a bányarészvények realizációk következtében mind alányáztak, amhez a Rajna vidékéről és Felső-Szláviából érkezett kedvezőtlen hírek is hozzájárultak. Belföldi járadékok gyöngébbek. Magánszámlatolási kamatláb 4 1/2%.

Berlin, november 7. (Zárlat.) 4 2/3% os papírjárdék —, 4% os osztrák aranyjárdék 97.75, Elhavölgyi vasut —, Magyar koronajárdék 90.90, Osztrák-magyar államvasut 141.90, Kassa-oderbergi vasut —, Bécsi váltóár 34.85, Magyar vasúti beruházási kölcsön 100.80, Alpesi bányarészvény —, Disconto-Comandit 177.—, Általános villamosági Edison 221.25, Gelsenkircheni 187.10, Laura-kőbő 203.90, 4 2/3% os osztr. járadék 97.—, 4% os magyar aranyjárdék 95.50, Osztrák hitelrészvény 267.60, Déli vasut 26.—, Károly Lajos vasut —, Orosz bankjegyek 216.90, 4% os új orosz kölcsön —, Török dohányrészvény —, Olasz járadék 95.—, Magyar hitelbank —, Dynamit Trust —, Harpeni 179.40, Az irányzat gyenge.

Berlin, november 7. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4% os magyar aranyjárdék 96.50, Magyar koronajárdék 90.80, Osztrák hitelrészvény 267.20, Osztrák-magyar államvasut 141.90, Déli vasut 27.90, Eszaknyugati vasut 216.90, Elhavölgyi vasut —, Orosz bankjegyek készpénz —, Buschtiehradi —, Orosz bankjegyek —, (Ultimo) Lombard —.

Hamburg, november 7. (Zárlat.) 4 2/3% os osztr. járadék 96.80, 1860. sorsjegye 133.—, Déli vasut 25.75, 4% os osztrák aranyjárdék 98.—, Osztrák hitelrészvény 267.75, Osztrák-magyar államvasut 142.—, Olasz járadék 95.10, 4% os magyar aranyjárdék 96.50, Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, november 7. (Zárlat.) 4 2/3% os papírjárdék 97.40, 4% os osztrák aranyjárdék 97.60, Magyar koronajárdék 91.10, Osztrák-magyar bank 121.20, Déli vasut 26.10, Elhavölgyi vasut —, Londoni váltóár 204.30, Bécsi bankjegyesület 119.30, Villamos részvény 129.—, 3% os magyar aranykölcsön 79.—, 4 2/3% os osztr. járadék 97.15, 4% os magyar aranyjárdék 96.80, Osztrák hitelrészvény 268.—, Osztrák-magyar államvasut 142.50, Eszaknyugati vasut 114.20, Bécsi váltóár 84.95, Párisi váltóár 81.45, Unionbank —, Alpesi bányarészvény 214.—, Az irányzat szilárd.

Frankfurt, november 7. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Arályamok jamúrra. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 267.80, Osztrák-magyar államvasut 142.—, Déli vasut 26.—, Osztrák aranyjárdék —, Olasz járadék —, Laura-kőbő 204.25, Harpeni 181.50, Discont —, Alpesi —, Bécsi bankjegyesület —, Az irányzat szilárd.

Páris, november 7. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut 711.—, 4% os osztrák aranyjárdék 97.15, Osztrák Länderbank —, 3% os francia járadék 100.47, Ottomanbank 495.—, 3 1/2% os francia járadék 118.70, Alpesi bányarészvény —, Déli vasut 138.—, 4% os magyar aranyjárdék 97.60, Párisi bankrészvény 1682, Olasz járadék 94.75, Francia törleszt. járadék 99.45, Osztrák földhitelintézet részvény —, Török dohányrészvény 308.—, Az irányzat javult.

Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok jelentése.

November 6. A sertésüzlet irányzata változatlan. A Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronkint 400 kilogramm felüli sulyban) — fillérg, Oreg közép (páronkint 300—340 kilogramm terjedő sulyban) — fillérg, Fialat nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli sulyban) 96—98— fillérg, Fialat közép (páronkint 251—320 kilogramm való sulyban 96—97— fillérg, Fialat könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő sulyban) 96—98— fillérg, — II. Magyar s z e d e t t: Nehéz (páronkint 280 kilogramm felüli sulyban) — fillérg, — Közep (páronkint 240—260 kilogramm sulyban) — fillérg, — Könnyű (páronkint 260 kilogramm terjedő sulyban) — fillérg, — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli sulyban) — fillérg, Közép (páronkint 250—320 kilogramm terjedő sulyban) — fillérg, — Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérg, — IV. Romániai eredeti (Stach), Nehéz (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérg, — Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő sulyban) — fillérg, — V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 290 kilogramm felüli sulyban) 94—96— fillérg, Közép (páronkint 240—260 kilogramm terjedő sulyban) 93—94— fillérg, Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) 92—94 fillérg.

Sertésüzlet szám 1900. november 5. napján volt készlet 35.657 darab. — 1900. november 6. napján felhajtott 700 darab. 1900. november 6. napján elszállított 901 darab. 1900. november 7. napjára maradt készletben 35.456 darab.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, november 7.

A depresszió, amely legnap a La-Manche csatorna fölött volt, ma változatlan mélységgel Angliát borítja. A maximum állandóan Oroszország fölött tartózkodik. Eszaknyugati Európában — a depresszió hatása alatt — esős, szelzes idő uralkodik, míg egyebütt az időnek tulajdonban száraz jellege van. A hőmérséklet nyugaton emelkedett. Hazánkban szármotévo eső nem volt sehol és az idő a nyugati részekben is enyhébb lett.

Küldés: Enyhe és nyugaton esőre hajló idő várható.

Vizállás.

Table with columns for location, date, and water level (móter) for various stations like Ina, Dunna, Rába, Dráva, Mura, Száva, Moszna, Vág, Rába, Dráva, Mura, Száva, Moszna, Vág, Rába, Dráva, Mura, Száva, Moszna, Vág.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Csütörtök, 1900. november hó 8-án.

Bajazzók.

Dráma 2 felvonásban. Szövegét és zenéjét írta Leoncavallo. Fordította Radó Antal.

Személyek:

Nedda	Szilágyiné	Silvio	Beck
Canio	Déry	1. pór	Ney B.
Tonio	Várady	2. pór	Juhász
Beppe	Kertész		

Utána:

A piros cipő.

Tánclegenda 4 képből, Regél H.-tól. Koreografiáját Hassreiter J., zenéjét Mader Raoul szerette.

Kedzte 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. november hó 8-án.

Éjjel után.

Vígjáték 3 felvonásban. Irta Hajó Sándor.

Személyek:

Füzes Róbert	Dezso	Blanka	Hettyei
Ella	Alszegehi	Halmas Jenő	Náday B.
Nelly	Török I.	Szered	Horváth
Emődi	Császár	A háziúr	Kőrösmerei
Mercézeszky	Gyenes	Házikasszony	Vízváry M.
Paulich	Hetényi	Egy ur	Zilahi
Sárközy	Ujházi	Éjjeli alak	Faludi

Kedzte 7 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. november hó 8-án.

Angot asszony lánya.

Víg opera 3 felvonásban. Szövegét írták Clairville, Siraudin és Koning. Fordította Vezéri Ödön. Zenéjét szerette Charles Lecocq.

Személyek:

Angot Clairette	Szozer	Ange Pitou	Palásthy
Lango	Margó	Larivaudière	Sziklai
Pomponnet	Giréth	Trénitz	Füredi

Kedzte 7 1/2 órakor.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetők Bárd Ferenc és Testv. zeneműkereskedésében Kossuth Lajos-utca 4. sz. és Andrásy-ut. 42. sz. a., valamint a New-York kávéházban. (Telefon.)

VIGSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. november hó 8-án.

Először:

A kis mama.

Vígjáték 3 felvonásban. Irta H. Meilach és L. Halévy. Fordította Fái J. Béla.

Személyek:

Bruck Valentin	Tapolezai	Potétné	Berzétei
Henriette	Nógrády	Berniquené	Buttkay
Brigitta	Csillag	Arbitragené	Bálint R.
Saint-Potant	Binari	Polgármester	Kazaliczky
Rochebardière	Szerény	Bob	Bognár
Daoulas báró	Gál	Kertész	Rónaszéki
Daoulas báróné	Haraszthy	Piri	Varsányi
Bernerette	Lenkei	Françoise	Gézi L.
Dubois	Mátrainé		

Kedzte 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. november hó 8-án.

San-Toy.

Kínai daljáték 3 felvonásban. Írták Edward Morton. Harry Greenbank és Adrian Ross. Fordították Fái J. Béla és Makai Emil. Zenéjét szerz. Sidney Jones.

Személyek:

George Preston	Tollagi	Jung-Si	Rózsa G.
Poppy, leánya	Bárdi G.	Mi-Kui	Tallin
Bobbie, fia	Raskó	Szin	Nyiri C.
Dudley	Fedák	Pin-Szing	Szécsi
Yen-Ho	Németh	Szi-Kiang	Nyeki
San-Toy	Küry	Hu-Ju	Kaposi
Csu-Li	Kovács	Kínai császár	Ujvári
Benson	Szirmai	Szing-Ili	Szerdahelyi

Kedzte 7 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Csütörtök, 1900. november hó 8-án.

Páris 1900-ban.

Irta: Salamon Ödön.

Kedzte 1/8 órakor.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. november hó 8-án.

Egy szegény ifju története.

Dráma 4 felvonásban. Irta Feuillet Oktáv.

Személyek:

Odiot Maxime	Mihályfi	Champlein	Latabár
Bévalan	Náday B.	Ivonet	Boros F.
Larocque	Beresényi	Larocquené	Lendváry
Laubepin,	Szigeti	Margit, leánya	Hegyesi
Alain, szolgál	Abonyi	Helene	Keczeri
Desmarets orvos	Egressy	Aubriné	Rákosi
Gaston	Pályi	Krisztina	Mészáros
Vauburger	Mészáros	Vauborgerné	Györgyné

Kedzte 7 órakor.

Csak 15 krajcár!	11 illusztrált folyóirat!
„Uj Idők, Kézj. Világ, Borszem Jankó, Magyar Szalon, Gartenlaube, Mergendorfer, Flieg. Blätter, Buch f. Alle, Illustr. Welt, Für alle Welt, Zur guten Stunde.“	Közlöny-előzetés rendes folytatásában közölte. Budapestban — nincsen betű — hsz. hetenként 8-9 folyóirat csak 39 fillér. Vidékre: — 3 korona betűvel — háromheli külföld, mindenkor 24-25 fillér, költésdíj 1/4 évre 5 korona. Prospektus ingyen és bérmentve.
Első Bpesti Családi Olvasókör VI., Eötvös-u. 48/B.	

PUTZER pince-éttermeiben Deák-tér.

Ma és minden este SCHREYER, a perzsa sah által kitüntetett hegedűművész hangversenyez. — Számos látogatásért eszedik.

Putzer György vendégfős.

Ferenci kávéház

(Ujvilág és Rostély-u. sarkán.)

Budapest legkellemesebb szórakozó helye a fővárosba érkező idegenek találkozója Csóka közkedvett zenekarának hangversenye. Hűdög buffet. — Mészekel árak. Egész éjjel nyitva. — Figyelmes kiszolgálás. Gross Ödön, kávé.

Nyitva éjjel 3 óráig. A legjobb magyar konyha Nyitva éjjel 3 óráig. az Erdélyi Mintavendéglőben, VI., Dalszínház-utca 8. (az Operaház mellett).

TÁTRA NAGYKÁVÉHAZ.

Ma és mindennap . . . hangversenyez Torjado remek bőlgzenekar Rosenzweig kedvelt karmester vezetése alatt. Külön szobák. Mészekelt árak. Hűdög buffet. Grüner Jacques, kávé.

A NEW-YORK KÁVÉHÁZBAN esteinkint

Sonterrainben étterem. katona-zene.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca). Albrecht Ferenc, igazgató. Pénztárnyitás 7-kor. Az előadás kezdete 8-kor. Még csak rövid ideig! Fellép Franciaország legjobbnak elismert kómikus excentrikusnője

Paquette Gabriella k.a. MARIO G. ur

Bámulatos! Eddig felülmulhatatlan! 4 óriás párdúcával! 4 óriás párdúcával! Szenciáció! Mulattató! Cronin Moris ur A. és S. Linne világhírű jongleur. Nemország legjobbjelium énekesnője.

LITCKE CARLSEN

gentleman caricatur. Fenomenális mutatóvány! A 3 Almasio A 3 Behrwall zene, nájlelet. műtornások, függőkötelen. Ugyint az összes specialitások.

Jegyek elővetőben kaphatók Weiss A. dobány nagytűzsdő, Károly-körút 26. és A Mulató nappali pénztáránál.

Zongora

hangolását kiváló szakmunkások által végezteti 2 frtért Sternberg Armin és Testvére cs. és kir. udv. hangszergyár zongora-osztálya Kossuth Lajos-utca 22. Károly-körút sarok, Zene-palota. Ugyanott hírneves gyártmányú zongorák és pianóknak kedvező fizetési feltételek mellett is kaphatók.

NEUMANN M.

Budapest, IV., Muzeum-körút 1. sz.

Városi és utazó bunda. Gazdasági kabát

Téli kabát. Felöltők. Havelok. Ulster. Raglan. Férfi öltönyök. Fiu- és gyermekruhák.

Külön osztály méret szerint, nagy választék angol, francia és hazai szövetekben. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

XXI. cs. kir. államsorsjáték.

Ezen — Ausztriában törvényesül engedélyezett — egyválti pénzsorsjáték képzőpénzből 1812 nyereményt tartalmaz 418.640 korona értékben.

A Főnyeremény 200.000 koronára rüg.

A nyeremények kifizetéséért a cs. kir. lottóüvedék közöskedik. A húzás visszavonhatatlanul 1900. évi dec. hó 13-án fog megtartatni. — Egy sorsjegyet ár 4 korona. A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjáték osztályánál I. kerület, Riemer-utca 7-ik szám. alatt, lottóüvedéknél, dobánytűzsdékben, adópostá, távirtda- és vasuti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvétel részére ingyen adnatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét. A cs. kir. lottóüvedéki igazgatóság államsorsjátékok osztálya.

A „BUDAPESTI KÖZIGAZGATÁSI ÜGYNÖKSÉG“

VII., ROTTENBILLER-UTCA 66. Eljár mindenmá közgazgatási ügyekben, ugy a ministeriumok mint a fővárosnál, nyilvántart és megszüret katonai, házassági engedélyeket és egyéb ügyeket, elfogad megbízásokat a jezálog intézetek és bankoknál folyamatosan levő ügyek eredményes megszüretésére. Gyors elintézés! Olcsó díjszámítás! Jogtanácsos rendelkezésre!

FOLIES CAPRICE.

Ma fellép a volt főhadnagy Dumek és arája (Margherita e Giuseppe di Gianotto). Végül: „Die Hochstaplerin“.

Böhóság Leitner H.-től. Előzőleg: A Knopfloch család.

Jót, olesó

árban adunk el: Egy félkabát 11 forinttól. Egy Saccó-öltöny 14 forinttól. Egy gazdász szőrmekabát 12 frtért. Egy városi utazóbunda 24 forinttól. Egy havelok 8 frtértől kezdve tisztá gyalpuszvetből Kohn Heilmann és fia az „Angol szabóság“ címzett legnagyobb férfi- és gyermekruha áruházában, Budapest, Károly-körút 12., földszint és I. em.

A párisi világkiállítás.

Sok magyar cég állított ki a párisi világkiállításra és a Hecht Bankház is részt vehetett volna olyan dologgal, a melyt bizirikán állíthat ki egy cég. Kiállíthatta volna azt a sok főnyereményel kihuzott sorsjegyet, amelyekkel ügyfelei rövid idő alatt hatalmas összeget nyertek. Sok ember életében idétek elő ezen főnyeremények kellemes fordulatot. De a Hecht bankcég nem merté e ritka becses papirokat kiadni a bankházból, mert e papirokokhoz sok szerencse fűződik és ezzel állandósítják a bankháztan a szerencsét. Vászroljon tehát osztálysorsjegyet a Hecht Bankháznál, Budapest, Ferencikert 6. Húzás máj november 15. és 16-án. Sorsjegyek ára: egész 6 frt; fél 3 frt; negyed 1 frt 50 kr; nyolcad 75 kr.

Diszes ingaórák
5 évi jótállás mellett
részletfizetésre
kaphatók
Polgár Kálmán
órás- és ékszer-üzletben
Budapest, Erzsébet-körút 29. sz.
Vidékre árjegyzék bérmentve.

Osztálysorsjegyek

Az ország **LEGSZERENCSEBB** sorsjegyelárusító helyén.

„Mercur“

Bank- és Váltó-üzlet Részvény-Társaságul

Budapesten,

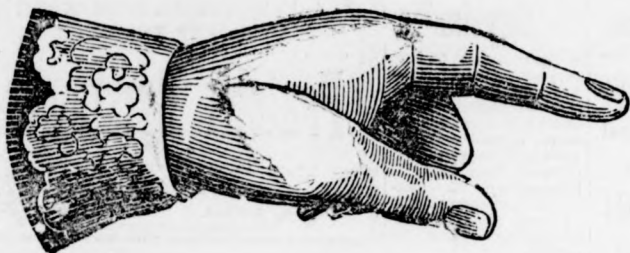
IV. ker., Váci-utca 37. sz. (saját ház).

Huzás már a jövő héten!

Egész sorsjegy 12 kor. — fill. | Negyed „ 3 „ — „
Fél „ 6 „ — „ | Nyolcad „ 1 „ 50 „

Eddig már több mint **5** millió nyereményt fizettünk ki vevőinknek.

Megrendelések legelőnyösebben **postautalványon** történnek. Utánvételes rendelések elkerülendők.

Sürgös!!!

Miután kizárólag magyar gyártmányú cipőket készítek, kérem hazafiás érzelmű vevőim b. pártfogását. Minden nálam vásárolt cipőre hat havi felelősséget vállalok. Kérem egy próbarendelést tenni, mely ha nem felelne meg, ezennel nyilvánítom kötelességemnek, hogy saját költségeimen visszavonom és a pénzt minden levonás nélkül visszadom.

Férfi vízbőrcipő egy darabból ... 3.-
Férfi víx betétes cipő, erős kivitelben ... 3.50
Valódi borjúbőr fűzős cipő vászon vagy flibéléssel ... 4.-
Posztócipő oroszokkal, dupla talppal ... 4.-
Posztócipő magyarfejjel, háromsoros talppal ... 3.50
Oroszlakk, fűzős, meleg béléssel, elegáns ... 4.20
Valódi bagaricszima egy darabból, vízhatlan háromsoros talppal, jóállás mellőlt ... 2.50
Erdélyi daróc-halmi csizma, csuklóig bőrbortással, daróccal bélelve térdig ... 7.-
Daróc-csizma bőrféjjel, meleg kivitelben ... 5.50
Női szorpc. v. borjúbőr csizma cipő, erős, meleg béléssel ... 3.-
Posztócipő borjúbőrfejjel, erős kivitelben ... 3.30
Előkötés posztócipő, hársnyűrbéléssel, prémekkel szorpc. ... 4.-
Mértéknek elegendő, ha harisnyában a láb talpa egy papírlapra rajzolatlak. Kérem árjegyzéket több szíva ábrával, melyet ingyen és bérmentve küldök.

AGULÁR DÁVID fia BUDAPEST, Deák-ter 8. sz.

WIZDA FLUID

KÖZÖS JEL

Eredetes és erőmegújítás céljából eredményesen használják az összes turisták, kerékpárosok és lovagok nagyobb tourok után.

Egy üveg ára 2 korona, fél üveg ára 1 korona 30 fillér.

Valódi csak fenti védjegyvel. Kapható az összes gyógyszerárkában.

Főraktár: Kreispotheke, Korneuburg, Bécs mellett.
Főraktár Magyarország részére: 28143/G
TÓRÓK JÓZSEF gyógyszer. Király-utca 12.

4151. m. számhoz. 1900.

Hirdetmény.

Pestvármegye alispánja az 1900. évi október hó 29-én kelt 68539. számú rendeletével a kecskemét-jászberényi th. közut 45—47. km. szakaszának kiépítését 15944 kor. 83 fill. összeg erejéig engedélyezte.

A fentelített munkalat kivételének biztosítása céljából az

1900. é. nov. hó 21-ik napjának 11 órájára az alispáni helyiségben tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkalat végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kiti-zött nap 11 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előirt, az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő bánatpénz csatolandó.

A szóban forgó munkalatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a budapesti m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponkint megtekinthetők.

(Az ajánlati költségvetés nyomtatványa ivenkint 60 fillérért az államépítészeti hivatalnál megszerezhető.)

Budapesten, 1900. évi november 4-én.

Magy. kir. államépítészeti hivatal Budapesten.

TELEFON. ALAPITVA 1846.

Szalón KÖSZÉN

50 kiló salgó-tarján kocka zsákokban ... — — — — — frt 75 kr.
50 „ szinte nyitott fuvarban ... — — — — — „ 65 „
50 „ porosz kocka v. dió olmozott zsákokban 1 „ 05 „
50 „ szinte nyitott fuvarban ... — — — — — „ 03 „
50 „ kocka zsákokban ... — — — — — „ 1 „
50 „ szinte nyitott fuvarban ... — — — — — „ 1 „
50 „ aprított keményfa 2 zsák ... — — — — — „ 70 „
50 „ aprított puhafa 2 zsák ... — — — — — „ 1 „
4 köbméter (1 fuvar) aprított keményfa ... — — — — — „ 20 „ 40 „
4 „ (1 fuvar) aprított puhafa ... — — — — — „ 16 „ 40 „

Az árak házhoz szállítással és berakással együtt értendők; az I., II. és III. kerületbe aránylag több. **Tetőmos-tisztító megtakarítás csopán a ca. és kir. szab. Valódi aligajnyító** használása Altal érhető el. 1 csomag 100-szori aligajnyítás 50 kr., egy próbacsomag 10 kr.

ÉDER ANTAL GYULA
kőszén és fűtőszerek nagyban üzlete, a budapesti gázgyárak kokszmegrendelési helye,
IV., ZSIBÁRUS-UTCA 2. SZÁM.
Leggyorsabb megrendelés levelező-lapok vagy telefon által.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP IAN PAP IAN PAP IAN

frt		ft	
1 összehajtható vaságy 3 db kivételű matracal	— 10.—	1 acél sodrony ágybetét	5.—
1 rouge paplan	— 1.80	1 tengerifü matrao	— 4.50
1 prima	— 2.80	1 afrique	— 5.—
1 cashmir paplan	— 3.40	1 löszár	— 12.—
1 satin	— 3.80	1 ablak köper függöny	— 3.—
1 atlasz cashmir	— 4.80	1 „ tunis	— 1.50
1 selyem atlasz paplan	— 8.50	1 „ gypaju	— 4.50
1 fodroz selyem atl. papl.	13.50	2 ágy, 1 asztalterítő bouret	5.50
1 jó vaszon paplan lepedő	2.—	1 „ 1	gyapju 12.—
1 „ ágy	1.30	1 nagy szobaszőnyeg	— 2.50
1 Hanell ágytakaró pokróc	2.50	1 „ I.	— 1.—
1 „ ágy	1.80	1 ágyelöke I.	— 0.85
1 jó löpökroc	— 1.00	1 tapestry ágyelöke	— 1.50
1 téli pokróc	— 4.60	1 mir. jó futószőnyeg	— 40
1 szép falli szőnyeg	— 7.50	1 „ „ mintázott	— 75

GICHNER JÁNOS
paplan, matrao és kárpitósáru gyáros, szőnyeg, függöny, vabator seb. nagy raktára
Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.
Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltenek, nem tetsző árak kicseréltenek, vagy a pénz visszadatik.

Olesó butor-eladás.

2 szekrény, 2 ajtó fényezett 30 frt	1 ebédlőszék, ó-német stíl 3.50 frt
2 ágy, fényezett 22	1 íróasztal, 3 főkes 16
1 ójeli szekrény, fényezett 8	1 hálószoba, matt diófa 100
1 mosdó, 2 ajtó, fényezett 14	1 hálószoba, faragott 130
2 szekrény, 2 ajtó, diófa, matt 30	1 garnitúra crépe- vagy bourette-behuzat 55
2 ágy, magas, diófa, matt 26	1 garnitúra selgem-behuzat 80
1 ójeli szekrény, diófa, márványtal 8	1 garnitúra plüss-behuzat 80
1 kredenc, 4 ajtó, fülkés, faragott, márv. 46	1 szalonasztal 10
1 diván, magas támla szőnyeggel 40	1 csevel márványtal és tűkör 26
1 ebédlő-asztal, diófa, matt 12	

Nagy választék egyszerű, valamint a legdíszesebb kivitelű butorokban.

Dósa Kálmán fővárosi asztalos és kárpitos butortelepe
 Budapest, Erzsébet tér 18 Sas-utca sarok, I. emelet.
 Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Óh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásúak

EGGER mellpasztillái

melyek az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboz 1 kor. és 2 korona. Próbadoz 50 fillér. Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.

Fő- és székhelyest raktár: **"NÁDOR"**-gyógyszertár Budapest, VI., Váci-körút 17.

Éljen!

EGGER-mellpasztilla csakhamar megszabadított!

Valódi parisi gyártmány, jótállás mellett, eredeti csomagolásban.
 Gummi és halálhólyag tücsökmentes. 1 főtől 6 frtig
 Parisi női asztaloska 1.80 " 5 "
 Irrigator 1.80 " 5 "
 Eredeti passarium oculorum (Poliporus) Menzinger tanár szerint vesztel. 1.50 főtől 2.50 frtig. Szabad, havibaj elleni kávék. Diana-örv. 2.50 főtől 3 frtig. — Gyümölcs-uraknak 3 főtől 10 frt. 10 frt. megrendelésnél 18% árkedésvény.
 Megrendelések pontosan és diszkrétan eszközöltnék. cs. és kir. szab. külső-nyártó
KELETI J. Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17.
 Tel. 2121-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100

Eredeti Meidinger-kályhák, Eredeti Meidinger-caloriférek

kisebb és nagyobb központi légutakra vagy cserepellel való burkolásra.

Szabadalmazott szabályozó-töltő-kályhák chamotte-betéttel

Szellőző rácsok redőnyvel vagy anélkül, minden nagyságban.

MEIDINGER-kályhákhoz való potalkatrések legelőcsöbbsen kaphatók

EISLER és VÉRTES-nél
 BUDAPEST,
 Andrássy-út 41. szám.

Árjegyzékek és költségelírások ingyen és bérmentve.

Férfitak figyelembe.

A legmakacsabb és idült hűgcsőfolyásnál (magfolyás stb.) egyedül gyors és biztos sikerrel használhatnák a „Gonorrol-pilulák” melyek egyedül csak Silberstein S. vegyészeti laboratóriumában Bécs IX. Rossauerlände 35. kaphatók, ára egy doboznak 2.50 frt (ezen összeget levéltételekben is lehet beküldeni).

4 1/2 kg. Cuba kávé 6.93 frtért
 és 1/4 kg. Császárkeverék teát 1.60 frtért

küld minden más költség nélkül.

Fratelli Deisinger
 cég
 kávébepozattal üzemelő,
FIUME.
 ARLAP INGYEN

1900. évi 4947. szám.

Hirdetmény.

A vinkovcei kir. főerdőhivatal területéhez tartozó s alábbi kimutatásban felsorolt és a természetben is megjelölt vágásokban található tölgy, kőris, szil, gertyán s egyéb törzsek eladása iránt

1900. évi november 17-én d. e. 10 órakor

a vinkovcei kir. főerdőhivatalnál nyilvános árverés fog megtartatni.

Folyó szám	Erdőgondnokság neve	Védkerület neve és száma	A vágás területe k. hold	Törzsek száma				Becsült fatömeg		Becsérték korona	Megjegyzés
				tölgy	kőris	szil	gyertyán s egyéb	müfa	tüzifa		
1	Jasenovac	Trstika 7.	65.00	960	—	140	673	4 302	1.588	93.704	
2		Trstika 6.	49.46	450	47	992	713	2.009	4.743	61.502	1898. évről visszamaradt
3	Raic	B. 19. Javicka greda	10.50	8	265	—	24	115	753	2.482	1899. évről visszamaradt
4		B. 19. Javicka greda	10.50	77	560	—	2	389	1.352	10.247	
5	Uj-Gradiska	B. 22. Medjus trugove	23.50	2	1.678	—	—	59	1.337	2.387	
6		Medjus trugove 22.	23.55	—	943	—	108	48	1.351	2.443	
7		Ljeskovaca	87.12	873	1.876	—	—	3537	696	92.733	
8	Morovic	Somovac	101.10	2.461	43	380	5	10.388	2.516	266.426	
9		Puk 30.	50.00	Cer. 4. 811	—	—	—	2.612	28	66.577	
10	Janina	Puk 30.	50.00	1367	—	—	—	4.845	—	143.868	
11		Vratiena 33.	74.80	2034	—	—	—	6.593	—	164.742	
Összesen			545.53	Cel. 4. 9.043	5.412	1.512	1.525	34.867	14.364	907.111	

Vinkovcén, 1900. évi november 4-én.

Bővebb felvilágosítást ad a

Kir. főerdőhivatal.

HEIM-féle Meidinger-kályhák.
 A feltaláló dr. Meidinger tanár által kizárólag jogostott
HEIMH., BUDAPEST és BÉCS,
 cs. és kir. udv. szállító.
 Kitűnő hírnevű cs. és kir. kiz. szabad. kályháink
MEIDINGER-OFEN
H. HEIM
 eredetiben csakis üzletünkben Budapestben, Thonet-udvarban kaphatók.

Az irodalom és történelem jelesebb alakjait csak úgy ismerhetjük meg közelebbről, ha életüket a história nagy könyvéből kiragadjuk s egy külön könyvnek központjává téve adjuk kezünkbe az író.

- ÁLDÁSSY ANTAL. — Pázmány Péter élete. — 30
- ANGYAL DÁVID. — Bethlen Gábor élete. — 30
- FALK MIKSA. — Erzsébet királynéről. — 30
- Visszaemlékezések. — 30
- FERENCZY JOZSEF dr. — Gróf Dessewffy József életrajza. — 2
- GELLETT JENŐ. — Angos Pál. kor. 1.20
- GRACZA GYÖRGY. — Kossuth Lajos élete és működése. Cserepy, Homlokó s többek rajzaival. Füzve kor. 2.40. Finomabb kiadás kor. 4.—Képek. — kor. 8.—
- JÓKAI MÓR. — Rudolf trónörököséről. — 30
- KACZÁNY GÉZA. Petőfi. Irodalmi tanulmány. — Pálmák emlékezete. (Ifjúsága) — For. — 40
- KELETI GUSZTÁV. — Markó Károly. — 30
- LÁZAR GYULA. — Magyarországi szent Erzsébet élete. — kor. 2.40
- MOLNÁR VIKTOR. — Gróf Csáky Albin. — Élet- és jellemrajzi vázlat. Két képpel. — 2
- PETŐFINE naplója és levelei. — Jókai Mór előszavával. — kor. — 30
- PLATARCHIOS. — Perikles. A párhuzamos életrajzokból. — kor. — 30
- RECSÉY VIKTOR. — Rival Miklós levelei. — kor. 2.—
- TONCS GUSZTÁV. — Mikos Kelemen élete. — kor. 4.—

Megjelent és kapható: **LAMPEL RÓBERT** (Wodianer F. és Fiai)
 csász. és kir. udvari könyvkereskedésnek kiadóhivatalában
BUDAPEST, VI., Andrássy-út 21. szám

„The Gresham“
Életbiztosító-társaság Londonban
 Magyarországi fiók:
 Budapest, V., Ferenc József-tér 5-6.
 a társaság házában.

A társaság vagyona 1899. decem-
 ber 31-én kor. 177,000,451.—
 1899. évi bevétel biztosítások és kamat-
 ból 1899. évi december 31-én 30,835,871.—
 Kifizetések, biztosítási és járadéki
 szerződések, valamint visszvá-
 rások stb. után a társaság
 nettóállása óta (1848) 383,793,872.—
 Az 1899. évben a társaság 5838
 érvényesített ki 56,097,103.—
 ország értékekben. — Prospektusokkal és díjtábla-
 sakkal, melyek alapján a társaság kötvényeket ki-
 ad, továbbá ajánlatokkal, díjmentesen szolgál a
 magyarországi és a kelet-főlkjában Budapestben, vala-
 mint ennek ügynekei a fiók minden nagyobb váro-
 sában.

Csak V. Deak Ferenc-ten 10. sz.
 A legismertebb
GIUMMI
 és az egész
 világ híres
 gyógyszeresége,
 valamint jó állás
 mellett.
 Neknek legjobb: **DIANAÓV** Tefel-főle,
 3-8 fr. fr.
Pollitzer Mór és Fianál, BUDAPEST,
 Deak-utca 10.
 Tessék a címre figyelni!

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonasorvisi (a bécsi és buda-
 pesti katonakórházakban), részben magánorvos
 tapasztalatai után legmelegebben ajánlható
Dr. KAJDACSÝ,
 v. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapiai rendelő intézete
 Budapest, Váci-kört 4. sz. I. em.
 A legelhanyagottabb húgyvesztési betegségeket, legsu-
 lyosabb húgyhólyagbajokat, bujálások sebeket,
 syphilist, az önfertőzötés utóbbait
Eigyengült férfierőt
 az orvosi világ által legújában olyannyira fel-
 karolt és hatásában páratlan sikort

Electro-Massage
 vagy **Psychopher**
 által, magánléseket, nőknél fehér-folyást befec-
 kendezést nélkül, a legmakacsabb börtöbetege-
 ket, valamint ifjúkori bűnök következtében be-
 állott ideg és ennek utókövetkezményeképp létre-
 jött hátréncbajokat gyógyít a legújabb gyógy-
 mód szerint alapon és biztos, állandó sikerrel.
 Rendel: délelőtt 9 óráig 4 óráig; este 7—8 óráig.
 Nőknél úgy mint férfiaknál külön be és kiárát
 Külön díjszabványok.
 Lovalekire díjazatlan azonnal válaszoltak; eset-
 leg gyógyszerrel is gondoskodva lesz.

Nagy: Mondd csak kérlek Balogh, vettél már magadnak egy osztály-
 sorsjegyet?
Balogh: Még nem, mert nem tudom melyik a legszerencsésebb főúrada.
Nagy: A legszerencsésebb főúrada

Bihari Ede Budapest, Károly-kört 28
 (a király-utczával szemben.)

Gondold csak kedves barátom, minő szerencsés ember, rövid
 idő alatt már **két** sorsjegyet nyertek nála a jutalomdíjat.
Balogh: Mi az a „jutalomdíj“?
Nagy: Jutalomdíj, barátom az a legnagyobb nyeresemény

600,000

korona. Én ebben a főúrúdban játszom és mondhatom, hogy
 nagyszerűen szolgálnak ki, a húzás után azonnal lakásomon
 van a húzású jegyzék.
Balogh: Mikor van az I. osztály húzása?
Nagy: Az már f. évi november 15 és 16-án van és
 1/4 sorsjegy 12 kor. 1/2 sorsjegy 6 kor. 1/4 sorsjegy 3 kor. 1/8 sorsj. kor. 1.50
 De nem ajánlatos sokáig késni, mert közel a húzás előtt nagy
 nála a kereslet.

Bihari Ede Károly-kört 28.
 (a király-utczával szemben.)

Vagy az elárúsító helyein:
 VIII., Korepesi-út 61. IX., Soroksári-utca 41. és VIII., József-kört 5.

Hotter diätetikus állatgyógyászati praeparatumal, az ujjkor legkivalóbbjal.

Hotter sertéspepra I. és II. szám.
 Legjobb diätetikus szer az ét-
 kedv, tehát a sertések hizásának
 előmozdításához, orbánál külön-
 lönösen bevált. A II. szám has-
 menésnél használandó.

Hotter lémez-hidija, Inozóviz források és szarvasmarhák I. üveg 1 frt 20 kr.
 az inak és izmok a legnevezeteb korig is friss erőben tartja, az állat, bedőreségek után, a legrosszabb munkát és
 lényegét kiadja. Mezőgazdálkodás számára bajoknál mint bismaknál, rheumánál és morvágnál is megőző ere-
 ményével használandó.

Hotter absorbinelja, kozm. mosóviz leavának. 1/4 üveg 6 frt. 1/2 üveg 3 frt 50 kr.
 Eltávolít mindenféle kinyóvást és szőrös lerakást, anélkül, hogy a szőr elpusztulna. Erősít megtámadott és gyenge inak-
 kat, elviteli és elpusztult izmokról minden butyokot és megőríti minden szövetét. Különösen bevált epénd, eszéké-
 rakomány, gumók, vastag tőrök, eltávolított butyokot és inakról, vastag bőrt, daganat, a butyok teljegek. El-
 mulk a tőr remegés, és gyógyít mindenféle szőrdást.

Főraktár: Apóthéké zum heil. Josef, Wien XI/2. Schö brunnerstrasse 184 K. — Főraktár Budapesten Dr.
 Buda Emil városi gyógyszerháza IV. Városház-tér. Dr. Egger Leo és Egger J. Nádor gyógyszerháza VI.
 Váci-kört 17. és tőrök I. gyógyszerháza Budapest, Király-utca 12. sz. — Raktárak a legtöbb gyógyszerhá-
 z drogeriában. — A védjnyre ügyelni tessek.

HAZAI IPARTERMELŐK ISMERTETŐJE.

Ruházati ipar.
 Égyévi önkéntes egyen-
 rőt és felszereléseket
 legelőszélesben és a leg-
 előszélesben beszerezhetik
Tiller Mór és Társa és
 és kir. udvari szállító-
 kárnál Budapest. Ár-
 jegyzéket ingyen küld a
 cég.
Szombathelyi magyar
 panniipar, Doctor Her-
 mann S. Szombathely.
 Gyárt nyers, lehenített és
 szines pamutárakat.
**Esőmeleg pamut-tesztér-
 gya** balata hajósizgyár.
Jovoy James, Pozsny.
 sorrendű kendőfelhúzó,
 gumul- és szinforhúzó-
 szájak.
**Gyapjuszóvó szövet-
 készet,** Nagydíszed. Leg-
 jobb halinapozító, léd-
 pókrók, lábszövő és
 szatontakaró gyártása.
 Megrendelések a nagy-
 díszű gyapjuszóvó-szó-
 vókat árulási raktár-
 hoz, Temevárótt inté-
 zendők.

**Herözgetestvérek-rez-
 árgyarári Pécs** legelő-
 széles és legjobb bevásá-
 rásfiások. Hazánkban egy-
 edül álló rezárgyár, beren-
 dezve nagyban gyártása
 összes létszámra vereték,
 rezből, pakfongból, nikkel-
 ből, fekete fényezett kö-
 zönzéses, finom, és angol
 fényezett, arany és ezüst
 lemezeltből. Építkezési cé-
 lokra ajtó és ablakvasalás,
 rezből vagy bármely más
 fémmanyagból, továbbá kert
 és tűzkezelő, vagyon
 felszerelési vereték, önt
 ráj vagy minta szerinti
 bármily nagy tárgyakat is.
Kéhm E. me. gazdasági
 gépgyára Mosenban. Fő-
 raktár: Budapeston V.I.
 Váci-kört 57/a. Hungaria
 —Drill— és mindennemű
 gazdasági gépek.

**Miklóssy-féle acélmu-
 gyár Pelső.** Gyárt me-
 zőgazdasági, bányászati és
 vasuti szerződmok. Ár-
 jegyzék kéréndő.

Faipar.
Az Apatinikosarfonók
 szövetezete, mint az
 „Országos központi hitel-
 szövetezettel“ tagja, készit
 mindennemű kőrszárut és
 butordarabot, mint egy-
 és kétfedei nő kar-kosarakat,
 piaci-kosarakat, kőzi-bőrd-
 kéket, vitézkosarakat, vitéz-
 asztalokat, munka-kosarakat,
 munka-állványokat és kánc-
 lókat a legismertebb kivite-
 lésű; továbbá kőzi-áczeket,
 áczeket, zöltyeket, padokat,
 asztalokat és egész szobá-
 berendezéseket bambuszal;
 gyermek, hűs- és baba-
 kosokait, papir-kosarakat
 és utazóbőröndöket. Nagy
 választék. Árjegyzékek in-
 gyen és bementve.

Építő ipar.
Benczúr testvérek ce-
 mentgyára, Magyarországnál
 (Zemplénmegye) készit
 portland- és román ce-
 mentet kitűnő minőség-
 ben.
Neschloz Károly és
 fia Budapest VI. Andrássy-
 út 19. Gőzfűtésletelek:
 Budapest, Szepes-Remete,
 Gerebely, Bodoka, Gyula,
 Toplez, Püha-és komény-
 fából fűrészelt anyagok.
Neschloz Ödön és
 Marcel. Parkétyár, készit-
 és építési vállalat,
 Budapest, felső-raktár 10.
 Állandó nagy készlet min-
 demenné egyszerű és dí-
 szes parkétek és puha-
 lapadatokból.

Papir ipar.
Spiegel Vilmos és
 társa papirgyára, Kis-
 Zsena. Készit minden
 minőségű legészárított
 és merített csomagoló
 papírt, szines- és egyál-
 dalt simított papírt és
 papirlemezt.
Kanitz C. és fia Buda-
 pest, V. Vadasz-utca 28.
 Üzleti könyvek, műszo-
 könyvek, rajztombok és
 iskola-füzetek.
Első magyar acélárú, toll-
 szár- és indító másolópa-
 pír. **Scholar József,**
 Budapest, Gyártel és írda
 VI. Balok-n. 26. sz. Gyárt
 vegyi eszálványok: Fény-
 érzékeny negatív és pozí-
 tív másolópapírt és víz-
 mentet. Szabadalmazott in-
 digó és szines másoló-
 papírt. Rajzmásolópapírt
 és ojalapokat. Fénymásó-
 latok azzonall eszközöktel:
 egy 10 méter negatí-
 v 1 kor. 30 fill, pozitív
 1 kor. 70 fill.
Kunoss Vilmos és fia
 Budapest, VI. Teréz-kört
 38. Hangjegyműszó in-
 tőzet, zenemű, könyv-
 és könyvoda, ellenőrzési és
 monetyek, vām- és
 helynév bárcék tömeges
 gyártása.

Betűöntőde.
**Első magyar betűön-
 töde részvénytársaság**
 Budapest, Dessewffy-utca 32.
 sz. Folyton dú raktárt
 tart magyar, német, horvát,
 szerb, román, cseh
 és bolgár ékezetű könyv-
 és címzésokban. Kör-
 zetek, kizárások, különféle
 ékeztények és egyéb
 nyomdai felszerelvények-
 ben. Rézlenia-gyártás.
 Mechanikai műhely. Gal-
 vanoplastika. Tömötöde.
 Olomzár. Telefon 23-70.

**Bányászat és ko-
 házat.**
 Magyar általános kő-
 szénbánya részvény-
 társulat, Budapest, V.,
 Erzsébet-tér 19. Bányák:
 Putnok, Sajó-Szent-Péter,
 Tata.
 Salsótarjani közön-
 banya részvénytársá-
 ság Budapest, V. Erzsébet-
 tér 16.

Aggag és füvegipar.
 Első magyar chamotte és
 agyárgyár, **Deutch**
Bertalan, Losonc. Tűzálló
 nyers agyag, quarz és ho-
 nok; égetett tűzálló,
 quarz-, chamotte és dynas-
 téglák; alagesövek.
Lóderer Márton, élesd
 (Biharm). Tűzálló (cha-
 motte) téglák, díszteglák
 piros és fehér, alagesövek,
 gyári kemény téglák, fran-
 cia hornyolt tetőszerp,
 kítűnő mész.
Róth Miksa üvegfesté-
 zeti műterme, Budapest,
 VIII., Kóder-utca 24.

Műszerek.
Polgár Sándor, m. kir.
 szab. nyrt orvosi mű-
 és késztermékek. Budapest,
 VII. Erzsébet-kört 50. sz.
 Jutányosan beszerezhető
 „hazai“ saját gyártmányú
 servkötők, hátegyestartók,
 ortopediai-készülékek, mű-
 láb, műkez stb. betegpá-
 lások szükséges eszkö-
 zök és tárgyak. Képes
 árjegyzék ingyen és bér-
 mentve.
**Testgyógyászati mű-
 intézet.** Tán- és járóné-
 gy. Heszing-rendszerű mű-
 mellfűzők, műkezek-műlábak
 stb. haskötők elhívás és
 vandörve ellen, gúros-
 ási készülék, kezesség mellett
 készítenek **KELETTI J.**
 orvos-sebész műszerek
 gyárában, Budapest, IV.,
 Koronahercz-utca 17. Ál-
 landó nagy raktár irriga-
 torokban és biétkben. Képes
 árjegyzék ingyen.

Vegyészeti ipar.
Wertheimer és Frankl
 Budapest, „Excelsior“
 pörköt kavó és fügekvák.
 Gyár: VII. Csengery-utca
 13/b. Főraktár: V. Nagy-
 korona-u. II.
A Müller testvérek
 féle hazai gyártmányú
 ír- és másoló-tinták,
 tusok, vögytinta, pécstá-
 viasz, mezzóalot stb. a
 legjobbak. Kaphatók min-
 den papír- és írószere-
 keskedésben.
 Legjobb minőségű svéd-
 fajta gyújtó az Emke-gyújtó,
 minden részében magyar
 gyártmány.
Temesvári gyújtógyár
 Részvény-Társulat

IX. Szokos István Budapest,
 IX., Soroksári-utca 24 és
 Kelenföld. Özgépek, póz-
 kárnok, szivattyúk, hűtők,
 legyék, vízme, gőzmalni,
 gőzgépek, olajgyári- és ho-
 rászati berendezések.

Wolfner Gyula és társa
 gyapjuszóvó Ujpesten.

Gép ipar.
Angerhausen gép-
 gyár magyarországi
 gyártelpe. Budapest,
 Károly Váci-út 1443. Gyárt
 és összes mezőgazdasági
 iparok számára szükséges
 gépeket, főleg cukorgyári
 és szeszgyári berendezé-
 sekhez.

Varrógépek, Kerekpárok.
 Az első magyar varró-
 gép és kerekpárgyár
 részvénytársaságnál,
 Budapest, X. Tisztviselő-
 telep.
Seitenhoffer Frigyes
 fia, Sopron. Harangok,
 vas haranggalványok, tűz-
 oltó felszerelések, kutak,
 szivattyúk.

Hangszer ipar.
Thék Endre egyedüli
 magyar zongoragyáros.
 Budapest, Öbö-út 66. hol
 nagy választék áll a
 közönség részére, külön-
 böz bel és külföldi fa-
 nemekből, német, francia
 és angol gépezettel a
 legmesszebbben jót-
 állás mellett. Raktárak
 vidéken is.

Bőr ipar.
Wolfner Gyula és társa
 bőrgyára Budapest, Gyár:
 Ujpest. Iroda: VII., Károly-
 körút 3. Lő-, juh-, gépszű-
 és kipebőr, talp-, blank-
 bőr, naptó-, varró- és
 kötőszájak, hadfelszerelési
 cikkek.

Bélmű szerek.
**Kőbányai polgári sör-
 fézde részvénytársá-
 ság** vendégfogó Buda-
 pest, Kőbánya. Városi
 iroda: VIII., Népszínház-
 utca 22. sz.

Butor ipar.
Thék Endre műbura-
 zsátos Budapest, VIII.,
 Öbö-út 66. Saját és ide-
 gen rajzok alapján bár-
 mily izlésnek megfelel-
 őleg készit a világ bár-
 mely faneméből buto-
 kat a legmesszebbben
 jótállás mellett.

Fornatermek teljes
 berendezést és felszerelést
 vidékre is, elvált a leg-
 előszélesben **Soffer Ant**
 alipartelepe Budapest IV.,
 Károly-utca I. boltszám 12.
 (Központi városnál épü-
 let). Árjegyzék kívánatra
 ingyen.

**Littke L. cs. és kir. ud-
 vari szállító peszbor-gyár-
 telepe, Pécs.**

